

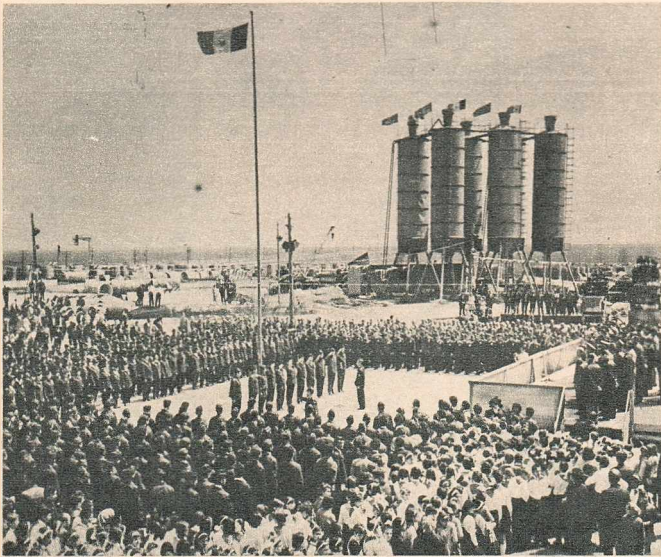
20
70

LACARA

VOL XIX
N. 780
MAY 1970

reportaj de șapte zile

un nou șantier

Duminică, 10 mai, marele sistem de irigații Pietroiu-Ștefan cel Mare, care se amenajează în inima Bărăganului, a devenit șantier național al tineretului, pe care au și pornit la muncă peste 700 de tineri, sosiți din 18 județe ale țării. Obiectivul este darea în exploatare, încă în acest an,

a 32 800 ha, din cele 54 000 ha câte va cuprinde, în final, această rețea de irigații, destinată să alimenteze 28 unități agricole.

Potrivit proiectelor, prin intrarea în funcțiune a acestui sistem de irigații, producțiile medii la hectar vor spori cu aproape 2 000 kg la grâu, 2 500 kg la porumb, 1 300 kg la floarea-soarelui, cu peste 10 000 kg la legume, ceea ce va permite recuperarea cheltuielilor de investiții în circa 8 ani.

15 ha de vitalitate

Până în urmă cu câțiva ani, Tîrgu Secuiesc, orașelul cu clădiri policrome, inundate de verdeață, ducea o existență destul de monotona, lipsită de evenimente cît de cît notabile. Ritmul acestei existențe avea să bată mult mai febril o dată cu hotărîrea de a amplasa aici, în cel de-al doilea oraș ca importanță al județului Covasna, a patru întreprinderi grupate în ceea ce, într-un termen devenit consacrat, se numește platformă industrială. Primul obiectiv intrat anul trecut în funcțiune a fost fabrica de confecții. Întreprinderea dotată cu linii tehnologice moderne produce în opt ore circa 700 de diferite confecții, în special uniforme școlare. În imediata sa vecinătate se înalță masivul corp de clădiri al viitoarei fabrici de amidon și glucoză. Utilajele de înaltă tehnicitate, care la ora actuală se montează într-un ritm accelerat, vor asigura producerea anuală a circa 6 900 t amidon și 6 900 t glucoză, materii prime fiind cartofii și porumbul. Fabrica de brînzeturii (capacitate anuală: 900 t, produse lactate) și fabrica de șuru-

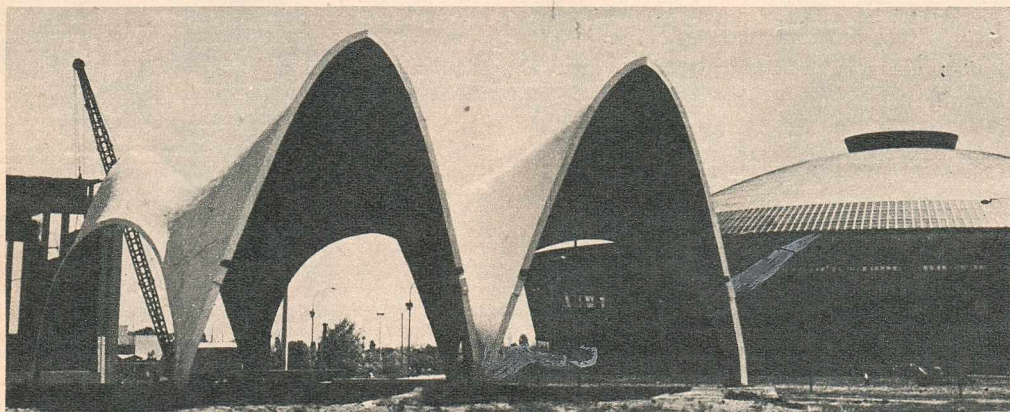
buri (5 000 tone organe de asamblare producție anuală) completează profilul platformei industriale. Ambele întreprinderi trebuie să intre în funcțiune în cursul anului viitor.

Desigur, cele patru obiective ale platformei industriale din Tîrgu Secuiesc, amplasate pe o suprafață de aproximativ 15 ha, n-au ponderea economică și anvergura marilor șantiere ale ultimilor ani, din care s-au înălțat uzine și fabrici cu adevărat gigantice, rivalizînd ca producție și dotare tehnică cu oricare întreprindere similară din lume. Dar dacă orice comparație între tîna platformă industrială în formare, din centrul județului Covasna, și platforma combinatului metalurgic gălățean, de pildă, este superfluă, nu-i mai puțin adevărat că prezența industriei, chiar și sub forme nu dintre cele mai spectaculoase, determină în perimetrul geografic respectiv mutații semnificative. Să consemnăm, de pildă, că forța de muncă necesară punerii în funcțiune a celor patru întreprinderi a fost și va fi în continuare asigurată din orașul Tîrgu Secuiesc și co-

munele învecinate, Brețcu, Lerna, Lungu, Cernat, Turia, Sîzieni etc., așezări ai căror locuitori n-au cunoscut pînă de curînd decît munca cîmpului sau diverse meșteșuguri, și ele cu caracter pronunțat rural, cum ar fi: țesutul la război, cizmăritul, olăritul, munca în parcele forestiere etc.

800 de tinere fete s-au și calificat în meseria de țesătoare asigurînd funcționarea ireproșabilă a liniilor tehnologice cu care este dotată fabrica de confecții. Alte sute de tineri urmează în prezent cursuri de calificare la Sibiu, în vederea însușirii profesiei de operatori. Ei vor începe să lucreze în aceia care, încă în cursul acestor luni, vor asigura obținerea primelor sute de tone de amidon și glucoză, atât de necesare industriei noastre alimentare. Că acțiune similară, de pregătire din vreme a cadrelor necesare, se desfășoară și la celelalte două obiective, fabrica de brînzeturii și de șuruburi. Fără tumultul specific marilor șantiere, platforma industrială a orașului Tîrgu Secuiesc determină totuși modificări semnificative în viața orașului, prin conectarea locuitorilor săi la imperativele unei activități dinamice, contemporane.

Mihai GRIGORE

ÎNCEPUT DE SEZON ESTIVAL

la bacău, dar alt fel

Și Bacăul are acum un remarcabil punct de reper turistic: modernul hotel «Decebal», dat de curînd în folosință.

Complexul hotelier are o capacitate de 214 locuri, un restaurant, bar de zi, 2 terase, salon pentru recepții sau reuniuni familiale, la care se adaugă diverse și necesare unități de deservire ale cooperăției meșteșu-

gărești. În noul hotel al O.N.T.-ului turiștii români și străini vor găsi nu numai confortul dorit, dar și un înalt grad de funcționalitate tehnică — există multiple posibilități de comunicare prin telefon și telex cu principalele linii și companii aeriene interne.

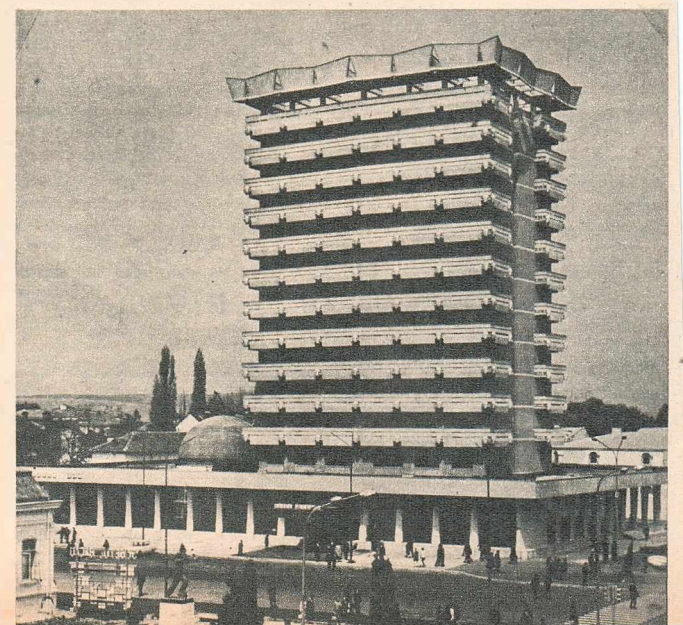
Hotelul a fost dat în folosință înainte de termen, grație eforturilor susținute ale Trustului de construcții—Bacău și ale altor întreprinderi locale. Arhitect — un cunoscut și talentat băcăuan — Clement Stănescu.

V. BOGDĂNET

La Complexul expozițional din Piața Științei au loc preliminarile Tîrgului internațional de toamnă—«București '70». Pînă acum și-au anunțat participarea la tîrgul bucureștean, care va avea loc între 13 și 24 octombrie, 26 de țări și 60 de firme individuale. Pentru găzduirea atîtor invitați și oaspeți de peste hotare în zona de nord a complexului se construiesc noi pavilioane și prototipuri pentru standurile care se vor închiria — gata amenajate — unor firme străine.

Ne va fi din nou oaspete, nu peste mult timp, Cliff Richard, veșnicul copil teribil al muzicii ușoare engleze, oaspetele nostru de la Brașov, cel cărui pierdere concursului Eurovision i-a mai adus un plus de succes și... Congratulations.

VIZITA PREȘEDINTELUI ZAMBIEI

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda, împreună cu soția, a făcut în cursul acestei săptămâni o vizită oficială în țara noastră. Vizita în România a șefului statului zambian, personalitate de seamă a vieții politice africane, a făcut ca relațiile dintre România și Zambia să marcheze noi pași înainte, a contribuit la mai buna cunoaștere reciprocă și apropierea dintre cele două țări și popoare. Această vizită se înscrie în coordonatele politicii externe a României, care vede în astfel de contacte o contribuție la înfăptuirea dezideratului major al creării unei atmosfere de încredere și stimă între toate țările lumii, consolidării păcii și securității generale.

briliante în curs de șlefuire

Hrisoavele și uricele consemnează pe lângă acitea evenimente memorabile legate de anul de grație una mie cinci sute nouăzeci și nouă și amănuntul că voievodul Mihai, în înaintarea sa impetuoasă în Ardeal, l-a chemat la ordine pe prefectul de Huedin, dînd poruncă strașnică să-i vină înainte cît mai degrabă cu putință. Prefectul cu pricina s-a eclipsat, motivîndu-și absența prin cura prelungită pe care era obligat s-o facă, cu regularitate, în fiecare an — gingașa sănătate a domniei-sale impunînd imperios aceasta — la băi, la Covasna. Nu știm dacă defecțiunea cu pricina a modificat în vreun fel prelungitul tratament al prefectului de Huedin, cunoscute fiind temperamentul și forța de convingere ale domnitorului român, cert este că pentru prima oară, cu această ocazie, găsim atestate documentar localitatea Covasna și «băile» din imediata sa vecinătate. Născute dintr-un formidabil cataclism geologic, petrecut cu aproximativ 150 milioane de ani în urmă, care a modificat profund geografia locului, izvoarele termale din perimetrul actualului oraș Covasna posedă calități curative de prim ordin. Concentrația puternică de carbon din ape, aerul ionizat, peisajul dominat de crestele împădurite ale Comandăului și splendida Vale a Zinelor, concură la crearea unui loc ideal de tratament și odihnă. Cu toate acestea, calitățile cu adevărat miraculoase ale celor peste 1 000 de izvoare termale descoperite pînă în prezent n-au cunoscut popularitatea și, implicit, dezvoltarea pe care o meritau cu prisosință. De-abia în ultimii doi ani, confirmînd avantajele noii împărțiri administrativ-teritori-

ale, care a apropiat conducerea locală de cerințele și posibilitățile concrete, deci după înființarea județului Covasna, se poate vorbi aici despre turism și tratament balnear în sensul modern al cuvîntului. În plin centrul Covasnei se înalță construcția unui hotel cu zece niveluri și 250 de locuri care, în cursul anului viitor, trebuie să primească primii oaspeți. Un al doilea hotel, similar ca dimensiuni și capacitate, va începe să fie construit în cursul anului viitor. Un camping și două hanuri vor completa «zestrea» turistică a orașului și împrejurimilor sale. Capacitățile de tratament balnear vor fi sensibile sporite prin amplasarea în următorii ani a trei noi complexe sanatoriale în Valea Zinelor, Valea Pescarului și Valea Hankö. În cadrul județului există însă și alte localități, adevărate briliante, care «șlefuite» cu grijă vor cîștiga nespus în strălucire. La Malnaș-Băi se va construi în următorii ani un camping cu o capacitate de 200 locuri; la Olteni, într-un minunat cadru montan, se va amenaja în incinta unui castel un motel ultramodern. Iar în orașele Sf. Gheorghe și Tg. Secuiesc se află în curs de execuție construcția unui hotel cu zece niveluri și respectiv a unui camping. Sînt proiecte a căror iminență realizează și sporii faima turistică a județului Covasna, a frumuseților sale naturale, în care munții, apele și cîmpia se constituie într-un întreg atît de armonios. Frumuseți și calități ce merită a fi cunoscute alt fel decît incidental, din filele îngălbenite ale unui document de epocă... Frumuseți și calități care se vor transforma, ceea ce nu-i de loc de neglijat, în venituri concrete pentru economia județului, vor crea noi locuri de muncă, vor căpăta, așadar, nu numai strălucire, dar mai ales utilitate, eficiență.

M. HETCO

popas arheologic pe litoral

Punct de atracție pentru vizitatori, Muzeul de arheologie din Constanța desfășoară acum un plan de lucru amplu cuprinzînd cercetări extinse și intense, un plan de săpături foarte larg (firește, în adîncime).

Ne-am adresat tov. Adrian Rădulescu, directorul muzeului, pentru a afla amănunte în legătură cu stadiul și amploarea pregătirilor din acest an.

— Care este șantierul cel mai important pe care lucrați în prezent și ce reprezintă el pentru vizitatori?

— Se lucrează din plin pe șantierul monumentului Tropaeum Traiani de la Adamclisi. În timpul verii, lucrările vor lua amploare cu concursul cercetătorilor arheologi de la Iași și Cluj (vreo 20 de profesori) și cu 3 specialiști ai muzeului nostru. Potrivit principiului că descoperirile trebuie imediat reconsiderate și studiate, se lucrează la consolidarea lor, în lupta directă cu timpul.

În cadrul operei de restaurare se reconstruiește latura de sud a zidului de incintă — latura paralelă cu șoseaua Ostrov-București — pentru ca turistul să poată sesiza monumentul de departe și în toată splendoarea lui. Precizăm că această lucrare este prima campanie mai amplă de la profesorul Tocilescu încoace, și nu are încă precedent, fiind investitii circa 500 000 de lei în scopul de a oferi vizitatorilor lucruri inedite și interesante.

— Mai aveți și alte obiective prevăzute a fi studiate și puse în valoare de colectivul muzeului din Constanța?

— În colaborare cu Institutul Academiei se lucrează într-un sector mai important din incinta cetății Histria dat fiind că anul trecut rezultatele au fost excelente, iar anul acesta amplificate. Totodată, pentru pregătirea Congresului internațional al LIMES-

ului din 1972, care se va desfășura, probabil, la Constanța, s-au intensificat, de pe acum, săpăturile din cele 3 puncte destinate a fi cercetate: Sacidava, Capidava și Hirșova. La Capidava va funcționa un șantier al tineretului, la care vor participa studenții și elevii veniți în tabăra de muncă patriotică; la Hirșova, o altă tabără de muncă patriotică va cerceta și săpa în incinta fostei cetăți romano-bizantine Carsiun, reluînd sondajele făcute de noi în perioada 1962-1963.

La Constanța, mozaicul bizantin — atracția permanentă a turiștilor — va fi dotat cu noi amenajări. Șapte din cele 11 încăperi din substrucție vor fi aranjate muzeistic cu materiale, replici din depozitul mărfurilor descoperite, amfore, ancore, tegularium.

— Pentru popularizarea descoperirilor arheologice și a lucrărilor efectuate de muzeul de arheologie, ce măsuri ați adoptat?

— Avem un stoc de cărți editate în 5 limbi de circulație mondială, ilustrații pentru cele 5 obiective principale, un ghid al muzeului. Anul trecut ele au fost apreciate de cei circa 400 000 de turiști care ne-au vizitat.

— Ce doriți să spuneți vizitatorilor de anul acesta, prin intermediul revistei «Flacăra»?

— Că sîntem bine pregătiți din toate punctele de vedere. Și să-i informez că orarul nostru s-a modificat, că ținem deschis zilnic între orele 9 și 21 cu dorința de a fi gazde ospitaliere.

Aurelia VOINEAGU

primii pe litoral

Încă cîteva zile și se deschide oficial noul sezon estival internațional al litoralului. Între 15 și 31 mai sînt așteptați numai din străinătate și numai la Mamaia 10 000 de turiști. Majoritatea din Anglia, Belgia, Austria, Franța, Italia, Danemarca, Suedia.

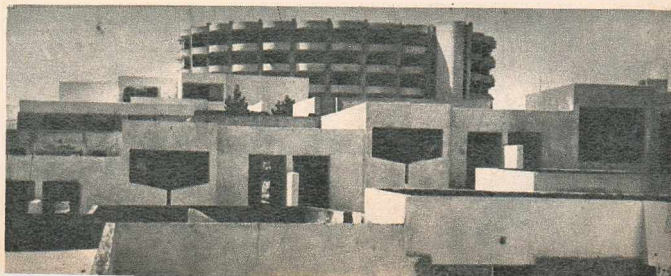
De altfel, ceva mai la sud, la Eforie, primii oaspeți au și sosit. Este vorba de peste 1 000 de turiști nordici (suedezi, finlandezi, danezi etc.) care se găsesc aici fie pentru odihnă, fie pentru cură de geriatric sau tratament reumatic.

După cum aflăm de la O.N.T., anul acesta, pe lângă numeroasele amenajări de extindere a capacităților de cazare de pe litoral, se vor deschide două campinguri deosebit de încăpătoare, unul la Mangalia și altul la Mamaia, fiecare din aceste campinguri avînd o suprafață de 10 000 mp.

Trebuie însă — așa cum ni se comunică — grăbite lucrările de amenajare și înfrumusețare a stațiilor, în special la Mamaia. Este vorba de acele lucrări rămase în urmă, fie datorită neglijenței celor ce administrează stațiile maritime, fie constructorilor care-și marchează în multe locuri prezența cu lucrări neterminate. Mamaia, cît și celelalte stațiuni, trebuie să-și recapete cît mai curînd înfățișarea îngrijită cu care ne-am obișnuit. Fiindcă, în curînd, plajele cu nisipul lor de aur vor fi luate din nou cu asalt.

F. U.

În peisajul de azi al litoralului: vile și hoteluri noi, născute în primăvara aceasta în zona turistică Mangalia-Nord.

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Mariana Mihuc: Suzanne din «Nuntii lui Figaro», nevasta «Meșterului Miron», Silvia din «Ingerii tristi» sa farmecul feminității în acțiune.

Fotografie de Liana GRIL

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

inteligența în acțiune

Pot fi clădirile apărate de cutremur? O invenție interesantă, născută recent în laboratoarele din Iași ale filialei Institutului de cercetări pentru construcții și economia construcțiilor (INCERC), pare a da un răspuns pozitiv la întrebarea de mai sus. Invenția respectivă a fost înregistrată sub denumirea «Procedeu de instalare pentru încercarea construcțiilor la acțiuni seismice». Este vorba — după cum ne informează ing. Ștefan Dinescu, șeful biroului de invenții de pe lângă centrala INCERC-ului — de o instalație, care, pur și simplu, «simulează» cutremure de diferite grade cu scopul de a se obține, prin cercetare științifică, informații cu privire la efectele seismice sau provocate de motoare asupra construcțiilor. Instalația respectivă este alcătuită dintr-o platformă de circa 100 mp care «plutește» într-un bazin (o cuvă) cu apă, căreia i se imprimă, pe cale mecanică, vi-

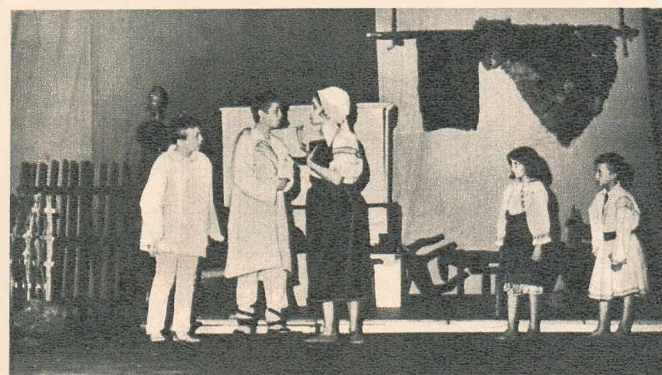
brații. Pe această platformă se construiesc pentru încercare, diverse machete și tipuri de clădiri, supuse încercărilor în scopul găsirii soluțiilor celor mai potrivite pentru a rezista cutremurelor. Autorii invenției: ing. Gerard d'Albon, profesor la Politehnica ieșeană, și ing. Anton Sesan (stins din viață, din păcate, înainte de a-și vedea valorificată ideea). Invenția este atât de importantă încât laboratorul în care ea s-a născut a fost declarat «laborator O.N.U. pentru expertize și determinări».

T.C.F. — H.F. Aceste inițiale nu redau — așa cum ar părea — indicativul unui radioamator.

T.C.F. «se traduce»: «Telecomparator cu fir». Iar majusculele H.F., care urmează, nu sînt altceva decît primele două inițiale ale numelui unui specialist în domeniul construcțiilor: ing. Hann Felician Eduard Ioan, cercetător

principal la INCERC-București. Inginerul Hann se ocupă de ani de zile de încercarea rezistenței construcțiilor la scară naturală. Este vorba în special de construcții mari, pavilioane de expoziție cu cupole parabolice, hale de uzină etc., care trebuie, așa cum se știe, bine verificate înainte de a fi date în folosință. De obicei aceste încercări se fac prin încălcarea lor cu greutatea care le supun unor solicitări maxime. Inginerul Hann susține că încercările care se fac ar trebui efectuate de la distanță, atît pentru securitatea personalului care lucrează, cît și pentru rapiditatea executării operațiilor. În acest scop, i s-a acceptat o invenție — instalația de încărcare-descărcare cu acțiune hidraulică și comandă «electrică» și un aparat pentru măsurarea de la distanță a gradului de rezistență a clădirilor. Ideea sa a obținut pînă acum brevet de invenție și în Franța, Belgia și Olanda.

F. URSEANU

o experiență utilă: primul festival de teatru școlar

Cu ocazia primei ediții a Festivalului de teatru școlar, organizat la Piatra Neamț de către C.N.O.P., I-am invitat pe tov. Marin Teodorescu, reprezentant al acestui consiliu, la o scurtă discuție.

— Știm că ați desprins acest gen de teatru școlar din Festivalul cultural-artistic al pionierilor și școlărilor, în care, alături de estradă și coregrafie, teatrul era slab reprezentat pentru a-i acorda importanța cuvenită. Considerați că este o activitate utilă și proprie vîstii și psihologiei copilului?

— Desigur. Anul acesta Ziua mondială a teatrului a avut ca temă «Teatrul și școala». Teatrul exercită asupra imaginației copilului o atracție irezistibilă și, în funcție de valoarea artistică a textului, se poate exercita, implicit și nu didacticist, educația morală a pionierilor și școlărilor.

— Ați fost mulțumit de repertoriu?

— Ca și în cadrul teatrului profesionist rămîne o problemă deschisă. Dramaturgii contemporani care se consacră și vîrstei școlare sînt puțini, iar cei dintre cele două războaie ca V.I. Popa, G.M. Zamfirescu, Ion Pas, Sarina Cassvan ș.a.—insuficient de cunoscuți. De asta am avut prea multe dramatizări sau reluarea aceleiași piese de 3—4 colective.

Pentru că este parțial și vina noastră vom încerca popularizarea acestor texte prin publicarea de piese scurte în colecția «Cutezători», îmbunătățirea colecției de «Teatru școlar» și mai buna ei difuzare. Vom înființa de asemenea, un centru de documentare pe lângă C.N.O.P. În plus vom face neapărat recomandări de repertoriu (ceea ce nu s-a întimplat anul acesta), și un concurs anual de creație, dotat cu premii substanțiale.

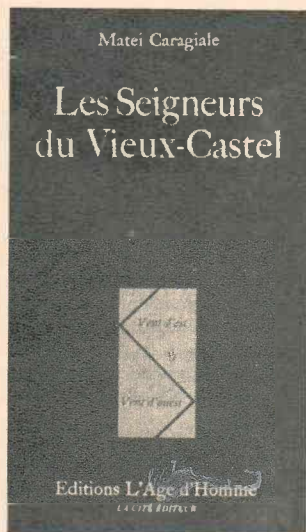
— Ce părere aveți despre «Studioul pentru elevi» înființat la «Teatrul tineretului» din Piatra Neamț?

— Ar fi bine ca și celelalte teatre din țară să continue, desigur, în forme cît mai variate (și această inițiativă a Teatrului tineretului este o posibilitate), vechea acțiune a lui Tudor Vianu, I.M. Sadoveanu și Ioan Masoff, de la Teatrul Național: aceea de a ține conferințe de istoria teatrului urmate de spectacole ilustrative. Cred însă că nu ar trebui să neglijăm nici posibilitatea existenței unui teatru scris, regizat și interpretat de copii, experimentat cu succes în Anglia, care ar putea să dea rezultate benefice și uimitoare similare celor din pictură, de exemplu.

Iuliana POP

„craii de curtea-veche“ în elveția

Lansînd o nouă colecție de literatură universală, modernă, editura elvețiană «L'Age d'Homme» din Lausanne s-a oprit, pentru volumul inaugural, asupra unei capodopere a literaturii românești: «Craii de Curtea-veche». Autoarea tălmăcirii franceze a acestei scrieri de căpetenie a lui Matei Caragiale este tînăra publicistă Claude B. Levenson, care și-a asumat răspunderea de a ataca traducerea unui scriitor atît de greu de transpus în haina unei alte limbi, în al cărui stil se regăesc încărcata bogăție a unei vorbiri alese,

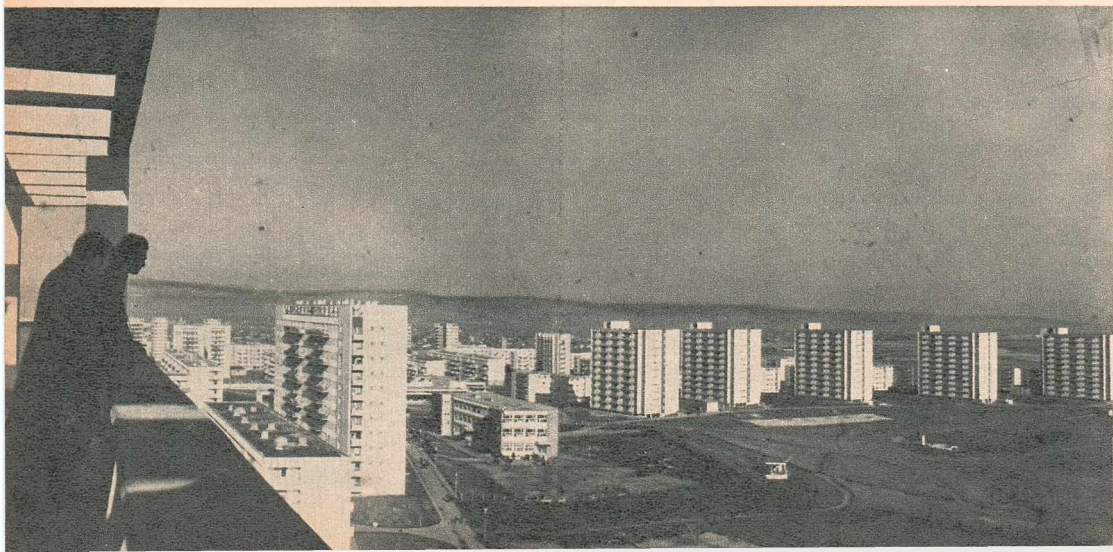
argoul mahalalelor și jargonul «verde» al lumii interlope.

Recenziile apărute pînă acum în presa elvețiană sînt în evidență valoarea deosebită a cărții precum și reușita traducătoarei. Semnind prefața la această tălmăcire, Claude Levenson închină un medalion omagial lui Matei Caragiale, recomandînd «Craii de Curtea-veche» nu numai ca o operă de seamă a literaturii române, ci și ca pe una care «merită să figureze în rîndul capodoperelor literaturii europene».

Volumul apărut la Lausanne conține, în uvertură, nuvela fantastică «Remember», pe care traducătoarea o socotește, pe drept cuvînt, ca un preliu in- separabil de «Craii de Curtea-veche».

S.M.

În județul Cluj s-au intensificat eforturile constructorilor pentru darea în folosință a cît mai multe apartamente din planul anual. Rezultatele nu au întîrziat să se vadă: pînă la sfîrșitul lunii aprilie au fost terminate 609 apartamente și sînt pregătite pentru predare alte 210. Ceea ce înseamnă că planul pe semestrul I, care prevedea darea în folosință a 788 de locuințe, va fi depășit.

o artistă în devenire: lucia țibuleac

Mult prea tînără pentru a fi cunoscută, Lucia Țibuleac a confirmat speranțele celor ce îndrumă pașii spre desăvîrșirea carierei artistice, cucerind premiul I la «Concursul internațional de canto» de la Paris, ce a avut loc în luna aprilie a.c.

Studentă în anul II, clasa profesoarei Arta Florescu, Lucia Țibuleac se află în lotul participanților la cel de-al V-lea Festival și concurs internațional «George Enescu», iar de curînd a debutat cu succes în premiera pe țară a operei «Prizonierul» de Luigi Dallapiccola, montată pe scena Studioului Conservatorului.

Dorind a afla câteva amănunte legătură cu tînăra studentă, apelat la bunăvoința profesora sale de la Conservator, maestra Arta Florescu, care ne-a spus: «Eleva mea posedă o voce o întindere interesantă, cu membru luminos și clar. Are o deosebită sensibilitate artistică, epășind cu mult exigențele unei programe analitice de conservator. Toate aceste virtuți ale talentului tînerei studente sînt perfect conjugate cu o inteligență spontană, ceea ce mă îndeamnă să afirm că despre eleva mea se poate vorbi din ce în ce mai mult mai bine».

Dan BÎRLĂDEANU

Scrisoarea unui cetățean și scrisorile unui rătăcit

Am primit o scrisoare din județul Buzău. O scrisoare plină de revoltă despre ceea ce autorul ei numește «aventurile celui care-și zicea soț și tată». «Oare e posibil — se întreba expeditoarea la sfîrșitul scrisorii — ca un asemenea individ să mai fie numit om?» Pe urmele epistolei ne-am deplasat să aflăm cele întimplare.

... Spre sfîrșitul lunii septembrie 1969, Constantin Enia, tehnician C.T.C. la Întreprinderea de valorificare a cerealelor Buzău, a plecat într-o excursie la Paris. Acasă, soția și cei doi copii așteptau nerăbdători întoarcerea celui care le purta de grijă. Cite va avea de povestit, nu vor lipsi nici micile atenții!... Dar au trecut cele opt zile ale excursiei și Constantin Enia n-a mai apărut. Un timp — nici un semn de viață. Apoi a intervenit edificarea. Constantin Enia nu s-a mai întors. A rămas să caute ciîinii cu covrigii-n coadă pe cheiurile Senei, familia, prietenii și țara.

În locul unor comentarii care ar putea fi făcute pe această temă, preferăm să cităm cititorilor noștri câteva fragmente din scrisorile expediate de transfug soției sale, pe care aceasta cu durere și îndreptățită indignare, pentru cele întimplare, le-a pus la dispoziția redacției noastre:

«Draga mea... Acum, m-am mai liniștit datorită faptului că am domiciliul mai stabil dar care, deocamdată, nu a putut să-mi ofere decît cazare și două mese pe zi. Situația de a lucra e o problemă. E foarte greu, în special la Paris, cu meseria mea, așa că eu voi pleca în altă țară...»

Credem și noi! Mirajul excursiei a trecut și fugarul s-a trezit străin în țară străină, nchemat și nedorit între oameni cu treburile și cu necazurile lor. Facem abstracție de situația înjositoare a celui pus în situația de a-și procura o pline nesigură și reținem semnificația dezamăgirii ca epilog al oricărei aventuri.

Lucrurile apar și mai limpezi într-o a doua scrisoare expediată de Constantin Enia: «Draga mea, să nu-ți imaginezi că dacă eu sînt la Paris o duc pe roze, sau mă distrez, sau cine știe ce-ți poți închipui...» Slabă consolare pentru o familie abandonată! Pentru că aceasta este intenția transfulului, dincolo de răbufnirea decepției: să se justifice față de cei părăsiți.

Cît de cinic poate deveni un asemenea om o dovedesc chiar și ultimele sale rînduri adresate familiei: «... am fost întotdeauna

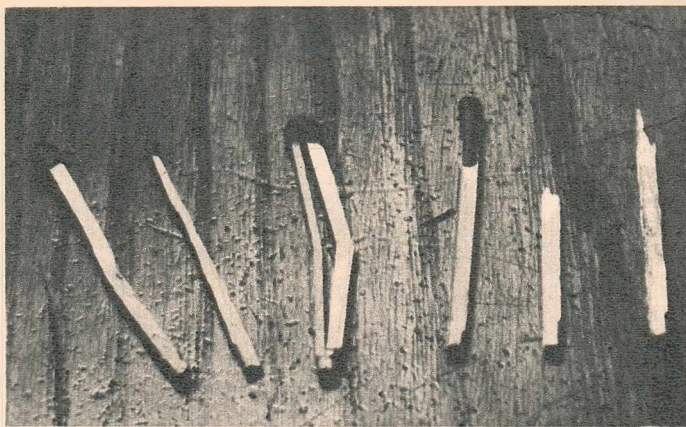
una pentru binele căminului nostru și fericirea copiilor... Nu mi se poate reproșa că nu sînt bun familist...» Cum se mai poate considera un aventurier, de talia lui C. Enia, că este un... bun familist? Tată și soț prin corespondență?! Penibilă mostră de iresponsabilitate socială...

Petre Hladchi-BUCOVINEANU

Hanul lui manuc - stadiu final

În centrul Capitalei, între străzile Blănari, Șelari și 30 Decembrie, s-a durat acum câteva sute de ani Curtea Domnească a Bucureștilor, cunoscută în mod obișnuit prin denumirea de Curtea Veche. În perimetrul delimitat de către străzile sus-numite au supraviețuit vremurilor citeva din vechile așezări ale Bucureștilor medieval. Între acestea se numără și Hanul lui Manuc-bei care, o dată cu începerea lucrărilor de restaurare, a devenit tot mai familiar bucureștenilor trecători prin Piața de Flori. De altfel, acțiunea de restaurare a vetrei bătrînei noastre Capitale, începută în 1967, are de atins mai multe obiective: Hanul lui Manuc, pivnițele din strada Soarelui, cafenea din strada Covaci (colț cu Șepcari), Hanul Gabroveni, Hanul cu Tei etc. Hanul lui Manuc, mai tîrziu Hotelul Dacia, va fi refăcut nu numai ca monument reprezentativ pentru arhitectura timpului dar și drept construcție utilitară. Ne gîndim la hotelul și restaurantul pe care le va adăposti «noul» edificiu dar și la celelalte spații comerciale — patiserie, brăgărie, artizanat, bijuterie, cofetărie — aflate, unele, în aceste zile, în stare de finisare. Camerele hotelului, restaurantul și crama se află și ele într-un stadiu avansat de restaurare urmînd ca în trimestrul trei să fie dat în folosință întregul complex. În fotografie: un aspect din sala afectată unei patiserii-brăgărierii unde se efectuează ultimele lucrări.

I. N.

o inovație de ultimă oră...

În una și aceeași cutie, șapte feluri de chibrituri. Fotografia noastră vă prezintă cele șase noi sortimente, ambalate împreună

cu chibritul clasic în cutii de 20 bani bucata: bețe cu prea mult fosfor, altele cu prea puțin, bețe subțiri care se rup, bețe

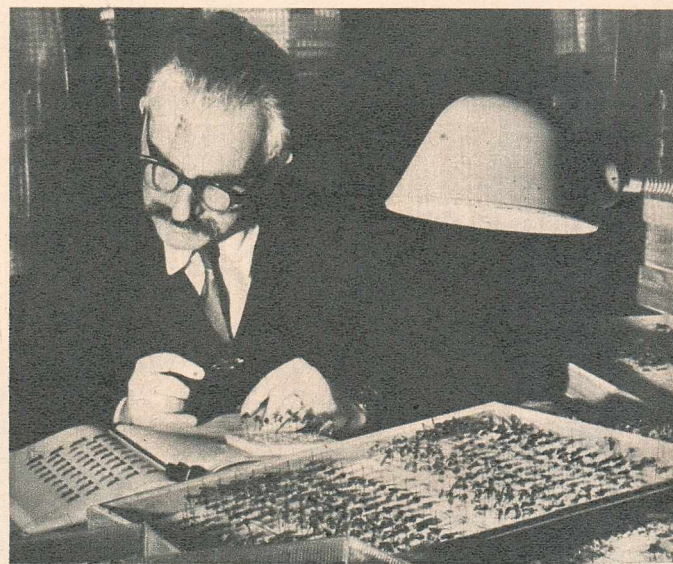
scurte, bețe gemene, subțiri și sparte și marea inovație — bețe... fără fosfor.

Variată se dovedește a fi și încărcătura cutiilor. Numărînd bețele din cele zece cutii care compun un pachet preambalat de fabrică, am constatat, nu fără surprindere, că numărul de bețe dintr-o cutie variază între 25 și 46!

Am fi comunicat constatările noastre direct unității producătoare, însă aceasta a preferat anonimatul, suprimînd cu desăvîrșire inscripția care indică marca fabricii. Ne exprimăm totuși dorința de a-i cunoaște pe autorii acestei inovații de ultimă oră. Cerem pe această cale sprijinul tovarășilor fumători și nefumători din cadrul Ministerului Industriei Lemnului.

100 000 de fluturi

Dintre toți colecționarii din țară, indiferent de preocupările pasiunii lor, profesorul Ioan Nemeș din Suceava este omul care are «cei mai mulți fluturi». Lepidopterele profesorului sucevean, în număr de o sută de mii, alcătuiesc o veritabilă bibliografie entomologică a unor ținuturi îndepărtate — africane, sud-americane, extrem-orientale și, desigur..., sucevene. Nu mai subliniem importanța și roadele acestei pasiuni pentru știința românească... Consemnăm doar cele peste 25 de lucrări în domeniul entomologiei apărute sub semnătura profesorului Ioan Nemeș.

CRONICA JUDICIARĂ

nepoata lui pristanda, revizorul frunzverde și alții care au făcut-o lată (I)

Cele ce s-au întîmplat la băcănia din Urleasca sînt strigătoare la cer.

Fosta gestionară, Ioana Mărgineanu, are o lipsă în gestiune care — după toate recalculele, reasezările și reaprecierile tot mai depășește șaptezeci de milioane de lei. Amănuntul că, la apariția acestor rînduri, vinovata se mai plimbă în libertate poate fi deocamdată trecut cu vederea de către cronicar, țînînd seama că, oricum, faptele sînt fapte și judecata va fi judecată. Ceea ce revoltă în mod deosebit sînt condițiile favorizante ale infracțiunii, modul în care buruiana căpătuielii a prins rădăcini și s-a extins de la un an la altul, îngrijită tocmai de cei a căror menire era să o smulgă.

În anul 1967 s-au făcut inventare la toate magazinele cooperative de consum din Urleasca. Peste tot ele s-au încheiat cu bine, toate gestiunile au fost găsite în regulă, numai la băcănia gestionată de Mărgineanu a apărut o lipsă gravă: 30 000 de lei. Ce măsuri au fost luate? Magazinul a fost redeschis, apoi s-ar mai fi descoperit, chipurile, niște acte justificative (unde zăcuseră pînă atunci?), a mai apărut și un monetar (veșnica poveste a banilor găsiți prin sertare) și lucrurile s-au mușmalizat, cazul trecînd în rîndul marilor enigme ale istoriei.

Poate că taina o deține chiar

fostul președinte al cooperativei de consum — Ene Morcoșan — dar acesta e înglodat pînă în gît în obligații morale și materiale față de gestionară ca să mai îndrăznească s-o demaște. «Venea toată ziua în băcănie, bea și lua alimente gratis. Are datorii la mine de peste 12 000 de lei. Dacă-i ceream să facă plata, îmi răspundea: lasă, lasă, ai tu de unde să scoți!» — declară acum delapidatoarea despre fostul președinte. Dar indignarea ei e falsă, cîrdășia era reciproc avantajoasă. Intimitatea de serviciu a celor doi mergea pînă acolo încît onor președintele «cobora» în centrul activității din băcănie, îmbrăca halatul de gestionar (cel puțin la figurat) și rămînea el însuși să vîndă în locul Ioanei Mărgineanu.

Să nu-și facă nimeni iluzii, Ene Morcoșan nu a fost înlocuit din postul de președinte ca urmare a vreunei intervenții exigente din partea Uniunii județene a cooperativei de consum Brăila. A devenit «ex» prin unificarea cooperativei din satul Urleasca și comuna Traian, Morcoșan trecînd cu acest prilej în confuzul post de merceolog. Nu cunoșteam chemarea lui Ene Morcoșan către această activitate, dar am reținut replica unor săteni într-un dialog mai aprins cu personajul nostru: «De cînd ai uitat să dai cu sapa, și-a cam crescut burta!» Ca merceolog, Morcoșan s-a bătut cu doi gestionari

care l-au prins furîndu-le bani din teighea, incident după care și-a restrîns cercul prietenilor la gestionara prăvălioarei.

În luna martie 1969 s-a făcut un nou inventar la băcănie, sub ochiul de Argus al contabilei calificate Eleonora Pascu. Eminența cenușie a verificării a fost însă tot Ioana Mărgineanu, care și-a dictat cum a vrut situația gestiunii, după sistemul «două la primărie». Orezul a fost consemnat de 3 ori, oțetul de 4 ori, la fel untdelemnul, petrolul, conservele etc. Fila 13 a inventarului este în întregime fictivă (valoarea — 21 385,95 lei). Mai mult comisia de inventariere a mai făcut un efort de aducere din condei, trecînd la băuturi prețurile luate, probabil, din cărțile de vise: votca 37,70 lei l în loc de 28,10 lei, spuma de drojdie 37,70 lei în loc de 30,25 lei ș.a. După ce valoarea stocurilor găsite a fost umflată și pe această cale cu peste 6 000 de lei, fără ca pasiența să iasă, vigilenta comisie de inventariere a mai încercat o fentă, înscriind la unele articole cantități mai mari chiar decît cele care intraseră de la bun început în gestiune.

După această ultimă mică greșală de numărătoare (tot de ordinul miilor), soldul gestiunii a fost, în sfîrșit, încheiat: 1 209 lei plus (!!!), iar Ioana Mărgineanu și-a continuat nestingherită activitatea.

...Pînă în luna septembrie cînd s-a hotărît un nou inventar și cînd a intervenit maestrul revizor Ion Frunzverde. Poveste cu cîntec, pe care o vom continua în numărul viitor.

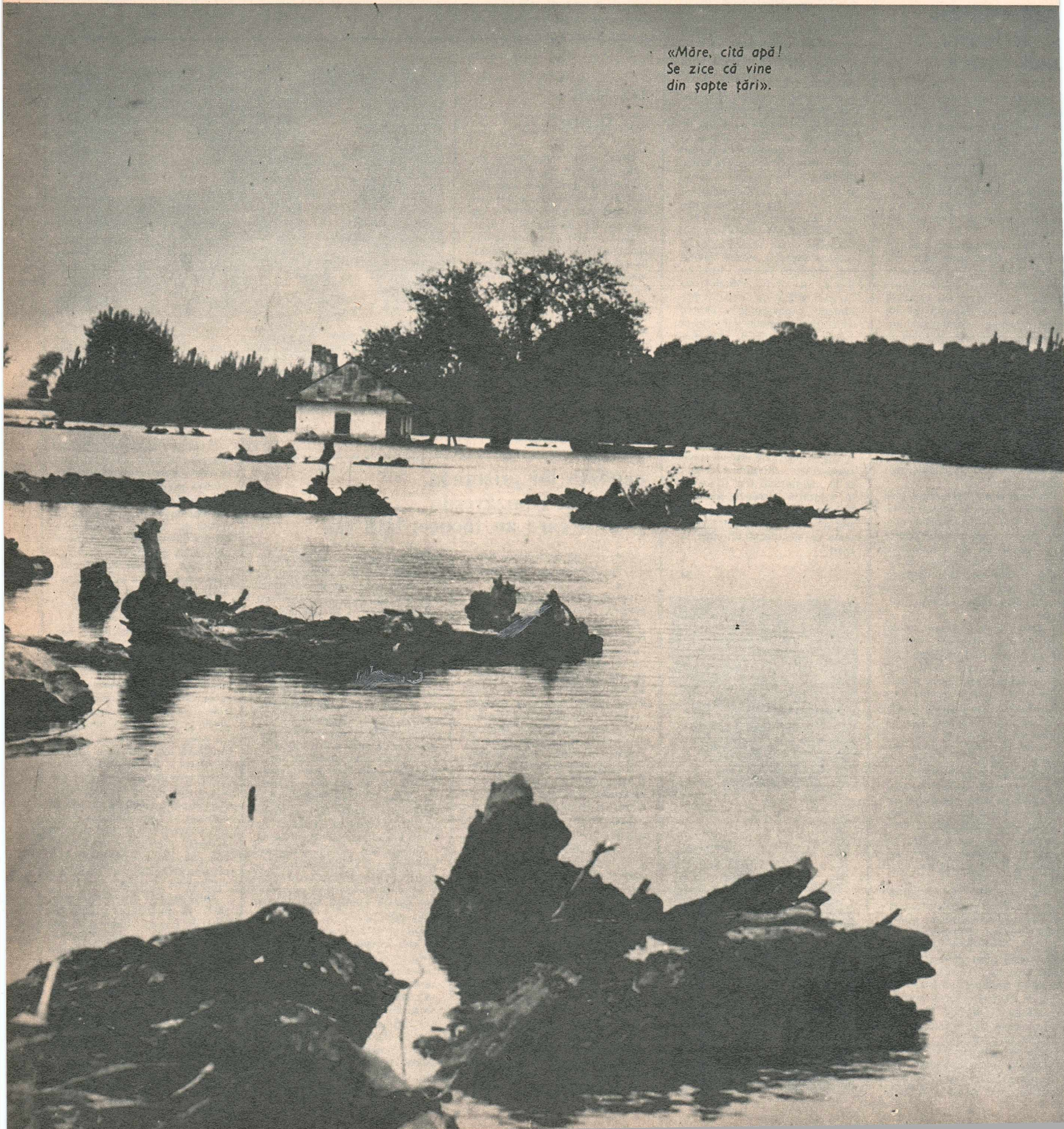
Sergiu ANDON

COTELE APELOR OMULUI

de Sergiu ANDON

- Un alt Joe Limonadă
- Europa și principiul vaselor comunicante față-n față
- Amintiri și actualități din fostele sălaşuri ale lui Terente.

«Măre, cită apă!
Se zice că vine
din șapte țări».

Salariații O.F.G.A.I.F.-ului sînt păzitorii oficiali ai digurilor și dirijorii echilibrului apelor. În stînga — inginerul Juverdeanu, omul care n-a ieșit de la 15 februarie din baltă.

Ați mers de 1 Mai la mare? Da? Nu? Păcat! A fost destulă lume... Dar altădată tot v-ați dus! Cîndva, tot ați săgetat Bărăganul cu trenul, uitîndu-vă nervos la ceas dacă acceleratul încetinește la vreo pilotare și ați deschis înfrigurat transistorul la ora de transmitere a buletinului meteorologic. Cel puțin o dată tot ați explicat unui copil de 4 ani că ăsta e brațul Borcea și aceea e Dunărea, iar unuia de 14 ani că podurile sînt construite de Anghel Saligny.

Niciodată însă nu ați privit cu vreo 6 kilometri mai la vale de piciorul podului Cernavoda, pe malul stîng, dincolo de sălcii, de cucii și de broaște, încotro se pierd subțirelele drumuri de pămînt. Acolo, în fosta baltă, acolo unde pămîntul nici n-a apucat să-și dea bine seama că poartă recolte, în locurile peste care picla alternează cu praful, alcătuiind o ceață aproape veșnică, trăiește un om cu numele parcă predestinat: Negură. Inginerul Ion Negură.

Nu e vreun pustnic. Nici vreun urmaș al vestitului Terente, singurul locuitor fidel de acum 40 de ani al pămînturilor cuprinse în subsuorile Dunării. Este doar un fermier. Șeful fermei Cegani-Dunărea a I.A.S.-Bordușani, unul dintre sutele de agricultori stabiliți în ultimii 20 de ani pe vechile poligoane de antrenament ale puilor de barză și de stîrc. În situațiile centralizatoare ale întreprinderii-mamă, ferma figurează numai cu un rînd sub secția nr. 7 și numai cu 8 rînduri sub antet; pe teren, nu le despart decît un fluviu și vreo 20 de km de drum fără fir de praf cînd plouă și fără strop de noroi cînd e cald. Vara se circulă bine cu mașina, iar la sfîrșitul lui noiembrie — călare.

Dar Ion Negură nu a făcut nimic neobișnuit. Cel puțin în această lungă iarnă-primăvară, cînd Europa și-a pompat un sfert din refularea ei lichidă către Marea Neagră cu o îndirjire care a urcat cotele apelor Dunării la cel mai înalt nivel înregistrat din 1840 încoace (probabil că înainte de anul mișcării lui Ion Cîmpineanu evidența potopurilor era ținută doar în legende), în acest sezon, deci, cînd s-au strîns în albi toate ploile și ninsorile despre care am citit în gazete că au urgisit ba o țară, ba alta, Ion Negură a făcut ceea ce au făcut toți oamenii care, între Brăila și Călărași, sînt legați în egală măsură de pămînt și de apă: au păzit digurile și au pompat apa infiltrată.

Pe Dunărea de jos plutesc două nave-gigant. Două insule uriașe care ar putea fi asemuite cu două nave. În geografie ele se mai numesc *Balta Ialomiței* și *Balta Brăilei*, spre deruta generațiilor viitoare care se vor întreba pentru ce li s-au zis acestor locuri *bălți*. Cînd apele se umflă, terenurile rămîn sub cota zero, asaltate de greutatea lichidului tentat continuu să împingă, să se împrăstie. Furia turbure

a fluviului poate atinge și 500 de tone pe metru pătrat de dig. Atunci, cele două mari insule se aseamănă mai mult ca oricînd cu două nave, cu două vapoare navigînd prin furtună. O furtună care ține trei, patru sau cinci luni de zile, timp în care toți «marinarii» sînt continuu în cart și luptă cu vîntul, cu talazurile și cu o primejdie mai mare decît amîndouă aceste pericole la un loc: *principiul vaselor comunicante*.

Cît de nevinovată pare demonstrația din lecțiile elementare de fizică: lichidul turnat într-un sistem de vase, unite în partea inferioară, se așază cuminte și repede la același nivel. La scara fluviilor umflate în matcă, acest principiu capătă valoare de viață și de moarte. Apa neputincioasă prin valuri, neputincioasă prin greutate, încearcă o ultimă ofensivă împotriva digurilor prin care omul a îndrăznit să-i smulgă zeci de mii de hectare. Un atac perfid, insistent și rece: infiltrarea.

Am înconjurat una din cele două cetăți de pămînt în perimetrul căreia oamenii s-au stabilit de două decenii încoace, cu micul și marele lor inventar, ca să cultive porumb, să culeagă piersici și să crească vite. De o parte și de alta a marelui dig i-am găsit uniți în tăcere și atenție. Dezechilibrului apelor i se răspunde cu echilibru, furtunii — prin calm, frigului — cu căldura solidarității umane. Eroismul constă aici în tenacitate, ochi atent, încredere în puterea omului și multă, multă răbdare.

Din ianuarie pînă în iunie, zi de zi și noapte de noapte, pîndari angajați și ocazionali veghează asupra fiecărei părți-cele din sutele de kilometri de diguri, pentru a semna, din primul moment, orice eventuală fisură. Cea mai mică mușcătură în parapetul de pămînt declanșează alarma de la Hirșova pînă la Oltina. La fiecare întreprindere agricolă, la fiecare fermă, oricare om știe exact ce are de făcut în caz de primejdie, unde și cu ce intervine. Un întreg arsenal de mijloace, de la par și fascine pînă la remorhere fluviale, e folosit cu fantezia unei armate aflate într-o mare ofensivă.

Impresia aceasta de front sub tensiune, atmosfera de stat-major sînt accentuate de două amănunte, unul tehnic, celălalt organizatoric. Fermele și I.A.S.-urile sînt dotate cu stații de radio-emisie-recepție; telefoane nu există în baltă, legătura se face spontan și eficient pe calea undelor. Al doilea aspect îl constituie minuțiozitatea planurilor de evacuare. Pentru cazul în care apele ar învinge și ar potopi baltă (nimeni nu are dreptul să neglijeze această ipoteză) fiecare tractorist, contabil, brigadier ori cioban, cunoaște exact pe care drum, cu ce bunuri, în cîte etape și către care refugiu se va îndrepta. Sînt planuri operative dictate de practică și inspirate din practică, în ele nu e cuprins nimic

în plus, nimic formal. Nu teama controalelor P.C.I. le-a creați ele sînt expresia superioară a adaptabilității omului. În primii ani de agricultură în baltă, cînd digurile erau mai mici și mai slabe, au existat situații în care apele au năvălit mătîrînd totul în cale, alungînd pe aceleași grinduri vulpile, iepurii și cîinii, într-un ciudat armistițiu de circumstanță; dar omul n-a intrat în panică, s-a îndreptat grăbit și în ordine, cu tractoarele și cu oile lui, către locurile apărute de puhoi. Unul dintre campionii călmului pare să fie ciobanul Andrei Apolozan de la I.A.S.-Pietroiu.

În iarna lui '63 a avut loc o rupere de dig, apa umplînd jumătatea sudică a bălții. Puteai să circuli cu șalupa de la Fetești pînă la Cernavoda, peste locurile altădată cultivate. Gheorghe Nache și Vasile Balciog din Cocargeaua păzeau o secție a gospodăriei Borcea. S-au urcat în podul clădirii, înconjuțați de ape care noaptea au înghețat. A doua zi, o dată cu dezghețul, apele și-au reluat, pe un front înzecit, drumul către mare, amenințînd să surpe clădirea. Cei doi paznici au improvizat o plută (din două jgheaburi pentru adăparea vitelor și cîteva scînduri legate cu sîrmă) pe care s-au deplasat pînă la podul unei barăci învecinate, clădire din lemn care, chiar dacă ar fi fost luată de puhoi, putea pluti ca arca lui Noe. În ziua următoare, sub ochii îngrozii ai paznicilor sinistrați, la numai cîteva sute de metri distanță, sloiurile au prins și au răsturnat barca ce le venea în ajutor, cu cinci oameni în ea. A doua tentativă de salvare s-a făcut cu șalupa *Albina*, care a pătruns prin ruptura din dig pe verticală, cu prora în jos, purtată de cascada apelor năvălitoare.

Despre isprava șalupistului Dumitru Gheorghe, care a intrat cu coaja lui de tablă prin spărtura digului, cum te-ai lăsa pe o cascadă, mi-a povestit «secundul» (adică ajutorul de mecanic) de atunci al *Albinei* — Gheorghe D. Gheorghe, «nea Gogu». Și ca o dovadă a devotamentului și prestigiului lor, nea Gogu declara cu mîndrie că nici cînd îngheța Borcea nu se amesteca nimeni în domeniul navigatorilor. «Marinarii» *Albinei* primeau o sanie și un cal bălan, cu care transportau tărîțele pentru animale de la un mal la celălalt, unde transportul era preluat în remorci de către oamenii uscatului.

Am notat întîmplarea din 1963 nu pentru jertfa celor cinci oameni din barcă, nici pentru faptul că cei doi paznici au fost salvați, ci pentru că, venită să-i ia, șalupa *Albina* a adus atunci și oamenii de schimb, care au rămas în baltă în locul lui Nache și Balciog. Este semnificativă această necesitate a permanenței omului pe terenurile pe care

(Continuare în pag. 20)

UZINA DE REPARAȚII GALAȚI

BD. Gh. COȘBUC Nr. 256
TELEFON 1.58.30—1.58.31

EXECUTĂ:

- Agregat de pompare tip D-108—12 (țoli)

- Mașină de punctat electrică

- Remorcă monoax pentru transportat lădițe cu struguri din vii, cu distanța minimă între rinduri de 1,8 m și 3 metri, precum și remorcă pentru transportat lădițe cu fructe

- Ridicător hidraulic monobloc

- Nicovașe pentru forjă tip 63 kg; 100 kg și 150 kg

- Diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole.

o cîntăreață gingașă

Ruxandra Vlad este cunoscută publicului nostru din aparițiile sale în concertele pul și la televiziune, din înregistrările transmise de posturile Radioteleviziunii. Grație cântecilor sale vocale, mezzo-soprana Ruxandra Vlad a întreprins turnee încununat de succes în Polonia și Uniunea Sovietică. De curând, înzestrata solistă ne-a reprezentat țara noastră cu formația «Doina» în Republica Democrată Germană și Republica Federală Germaniei, dînd 22 de spectacole, în tot atîtea orașe.

Iată, printre altele, aprecierea inserată în «Die Rheinpfaltz» din 20.III.1970: «Ruxandra Vlad, o cîntăreață gingașă, dispune de o voce de mezzo-soprană ajungînd ușor la note înalte în interpretarea unor melodii românești de inspirație populară».

tînărul dan meșterește...

Într-o casă veche, nu departe de bătrîna poartă a Scheiului din Brașov, Dan Spudercă, un băiat în vîrstă de 14 ani, meșterește cu șurubelnița, cu un clește mic și cu alte scule pe măsura lui. Este înconjurat de modele de automobile în miniatură (are o colecție de 78 din acestea), pe care le cercetează atent. Aproape pe toate le-a demontat și le-a montat la loc de zeci de ori. Unora le-a adăugat faruri noi, altora claxoane, unui model de automobil de curse îi adăpțează un motorăș electric.

De trei ani își umple orele libere cu această «joacă» și în acest răstimp și-a experimentat miinile, s-a apropiat de înțelegerea materialelor, de capriciile mecanicii și ale tehnicii, de valoarea muncii bine făcute. Împreună cu colegii de la școala nr. 19 a condus lucrările de montare, din prese vechi, dispartate, ale unui cart pe care îl pregătesc pentru a lua parte la întrecerile de carting programate la Brașov.

Text și fotografie de Eugen IAROVICI

moda

IND MODA SI FOLCLORUL ISI DAU MÎNA

de Sanda FAUR
Fotografii de C. HACA

De cea mai pură factură rustică, un foarte modern taion din aba albă, cu motive populare pe poalele fustei, și o broșă dacică prinsă la gît.

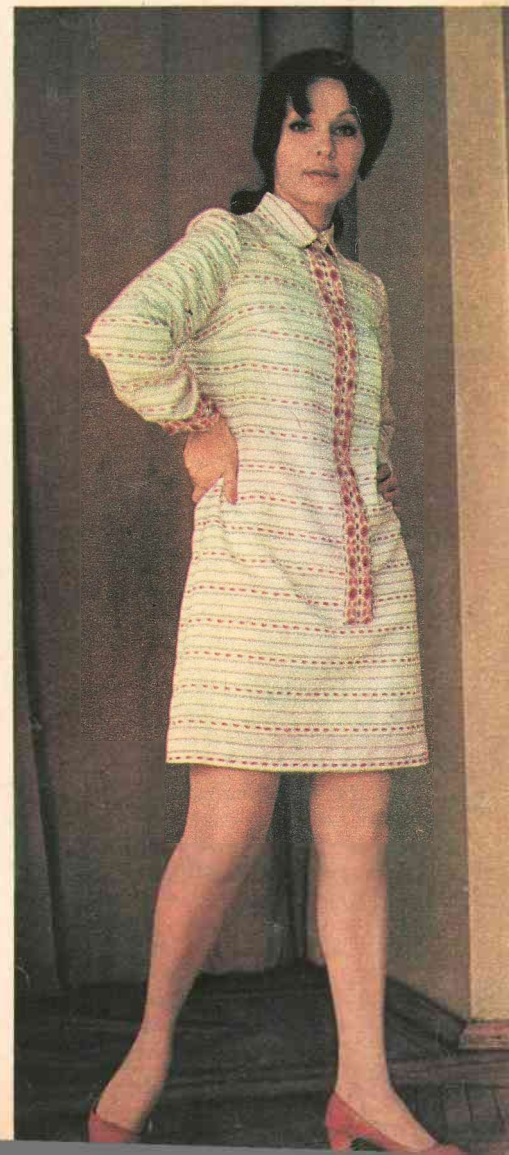
Pentru după-amiază, dintr-o țesătură rustică mai plină, din una, o mică rochie albă — structurată și împodobită cu motive autentice populare.

Dintr-o țesătură dungată, amintind-o pe cea a desagilor din zona Hațegului, într-o cromatică rafinată și sobră, un foarte modern compleu care poate face parte din garderoba cea mai pretențioasă.

O rochie chemisier, realizată din țesături fine, ajurate, din bumbac, așa cum se țes de zeci de ani în zona Dîmboviței.

Inspirat din giubelele din sudul țării, un costum de seară, alcătuit dintr-o vestă lungă, cloșată, împodobită cu decorații populare și purtată peste o ie autentică.

CIND MODA SI FOLCLORUL ISI DAU MINA

Despre relațiile amicale dintre modă și arta populară, despre legăturile lor de rudenie s-au risipit în vînt, de-a lungul anilor, multe vorbe frumoase ticluite, multe declarații sforăitoare de iubire credincioasă. Și, o dată cu ele, pe jupele involburate ale rochiilor de seară din voal — de strictă inspirație pariziană — erau revărsate kilograme de paiete aurii, închipuind motive din «frumosul și sănătosul nostru folclor», iar pe poalele fustelor se învîrtejeau kilometri de suitaș, de asemeni de cea mai «justă inspirație rustică». Demonstrația era făcută, obligația îndeplinită, mai orice colecție de modă avea un asemenea moment folcloric, care trăia, precum efemeridele, doar în ceasurile prezentării. A doua zi era uitat de toată lumea: din fericire, pentru că nimic mai trădător — față de autentică creație populară — decît această falsă mimare a ei, decît acest amestec compromițător de stiluri, care se negau vehement unul pe altul.

Și în tot acest timp, bundițele noastre bucovinene făceau furori cînd apăreau pe o stradă elvețiană, cămășile oșenești erau cerute insistent în Franța și Olanda, în Suedia și în R.F.G., soțiile cosmonauților americani se pozau încintate în iile primite în dar, iar cîntărețele venite la «Cerbul de aur» își cumpărau catrințe maramureșene și haine de aba hațegană. Gustul pentru veșmintul de factură rustică nu are nimic surprinzător în sine pentru că, de fapt, întreaga modă a lumii a simțit nevoia, de la o vreme, să se întoarcă la sursele folclorice, marii creatori aruncă tot mai des ochi spre sari-urile indiene, spre poncho-urile sud-americane ori spre podoabele artei negre, iar în laboratoarele sterile, în care e adusă pe lume moda, se consumă copios din fanatezia anonimilor costumieri populari.

...Iar noi ne mulțumeam să privim mai departe, nostalgic, bogăția și vitalitatea costumelor noastre țărănești, să simțim cît sînt de «moderne» și cît de desăvîrșit s-ar putea converti în haine orășenești foarte la zi, fără ca mutația aceasta să ne strepezească dinții prin folclorizări crispate și interpretări denaturate. Și tocmai atunci cînd ni se imputăse rezerva de speranțe și gîndeam că va fi foarte greu pentru cel care va mai încerca să scuture inertiile pseudofolclorizante, tocmai atunci ni s-a oferit dovada că totul e cu putință pe lumea asta, cînd există bunăvoință, tenacitate și — mai ales — pricepere, o pricepere din cele adînci, substanțiale, pasionate, singurele care fac treaba adevărată.

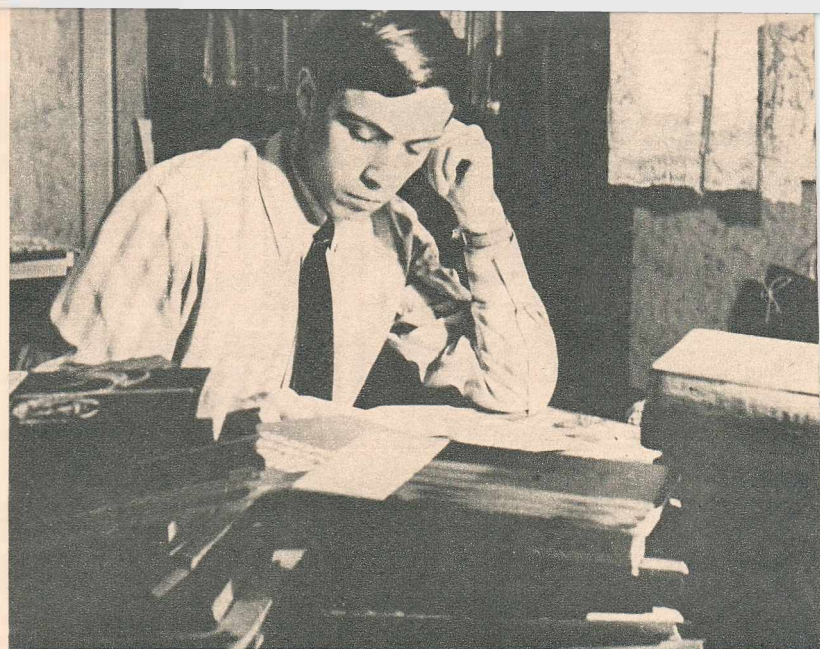
Dovada aceasta e o colecție de modă, nu cine știe ce mare, oferită în cadrul prezentării mai ample — și de excelentă tinută! — a centrului de creație al UCCECOM — prezentare ce a marcat realmente punctul cel mai înalt de fierbere artistică a acestei zone de creație, destulă vreme pîntuită în uscate practici meșteșugărești. Modelele — hai să le zicem folclorice — de care vorbeam mai sus erau rezultatul colaborării unui grup de specialiști — etnografi, artiști plastici, țesători populari, creatori de modă — care, acționînd în cadrul Direcției centrale de artă populară și meșteșuguri artistice din UCCECOM, au ținut să demonstreze ce

înseamnă, cu adevărat, moda de inspirație populară: nu gratuite aplicații de galoane și suitașuri, nu așa-zise jocuri geometrice rustice trîntite pe orice soi de haină, ci înseși contexturile rustice din lină ori țesăturile de pînză topită, înseși abaua și dimia țărănească, înseși linia de croială și structura hainelor populare, însuși stilul lor de decorație. Toate acestea trecute, desigur, prin filtrul unei concepții de modă foarte contemporane, foarte în gustul zilei, neignorînd nimic din ce pretinde momentul actual al modei și evitînd cu hotărîre a da replici lipsite de personalitate costumelor populare. Un grup de manechine a fișnit pe podium purtînd toate, la pulvere negre cu guler rulat, fuste dungate — în nuanțe rafinate de negru, gri, oranj, roșu tomat — inspirate direct din catrințele maramureșene și cele din zona Tirnavelor. Sarafanele în carouri, compleurile jupă și vestă s-au adresat splendorilor țesături de traiste și desagi din zona Hațegului, rochiile chemisier de dimineață au folosit țesăturile fine, ajurate, din bumbac, din zona Dimboviței, haina cu glugă din dimie brună ori costumul din aba colorată violet au folosit întocmai croiul hainelor bucovinene — cu lărgimea obținută din clini laterali, splendidul complex de seară cu pantalon, ie și o vestă lungă, roșie, cloșată, s-a inspirat din giubelele cu aer oriental din sudul țării, vapoaroasele rochii de seară din pînză topită, cu broderii, au apelat la vechea, știuta măiestrie a creatorilor populare de la Breaza. Garanția autenticității și a valorificării de conținut ale artei populare din diferite zone ale țării a oferit-o faptul că toate materialele au fost realizate la înseși cooperativele din zonele respective, că acestea au reprodus întocmai contextura, coloritul, efectul de țesătură ale textilelor populare, că elementele de decorație, ca și croiala, au fost interpretate în stilizări rafinate pornite de la cea mai credincioasă respectare a sursei folclorice.

Și peste toate aceste rochii, și bluze vapoaroase, și compleuri rustice, prinse la brîu, ori împodobind părul, ori atîrnînd în coliere grele la gît — podoabe, tot felul de podoabe de argint, de aramă ori alamă, podoabe de inspirație medievală ori strict populară, podoabe amintind de salbele bănățene, de cheițele zonei Pădureni, de bijuteriile neolitice și dacice, podoabe făcute cu artă de cooperatori timișoreni, brașoveni, bucureșteni, podoabe care pot vrăji inima oricărei demne urmașe a Evei.

Desigur că am întrebat — așa cum vă întrebați și dv. acum — unde se vor putea găsi toate aceste veșminte și podoabe de poveste cînd vor trece rampa parăzilor de modă? Am întrebat și mi s-au dat răspunsuri optimiste: se vor găsi — sperăm — la «Eva», se vor găsi în magazinele de artizanat, se vor găsi în străinătate, noi am propus rețelei comerciale, noi ne-am străduit, noi ne-am luptat... Totul e dacă, dacă, dacă...

Cunoaștem acești «dacă», grei ca niște pietre de moară, greu de urnit, îi știm, îi detestăm, ne batem cu ei, visăm și noi să-i putem dinamita. Gestul esențial — cel al împăcării confecției moderne cu arta populară — a fost săvîrșit. Acum, rămîne numai să mai vedem, dacă...

O excepție între excepții. La 18 ani elevul Gheorghe Rusu cucerește premiul la Concursul internațional de fizică de la Hamburg.

ÎNCOTRO?

● Virtuțile talentului și reversul medaliei
● Scurt popas printre plimbăreții cu vocație hoinarii de profesie și «specialiștii» aranjați pe banii statului

La 18 ani, elev în ultima clasă a liceului din Năsăud, Gheorghe Rusu cucerește premiul I la Concursul internațional de fizică de la Hamburg, prestigioasă confruntare juvenilă în domeniul științelor exacte (în vara anului 1968.) Elevul nostru imaginează cu acest prilej un proiect original de încălzire centrală automată pentru un bloc cu trei etaje, întrecînd de la distanță inventivitatea celor peste 700 de capete luminate prezente la concurs. O performanță de zile mari, care prelungește în actualitate tradiția talentelor precoce.

— Ce poți să ne spui, tovarășe Rusu, despre dragostea și interesul d-tale pentru matematică și fizică? Ai putea situa în timp începuturile și geneza acestei pasiuni devenite ulterior dominantă?

— Țin minte că la intrarea mea în școala elementară cunoșteam toate operațiile elementare de calcul aritmetic.

— O devansare apreciabilă a programei școlare care, bănuiesc, s-a menținut și în următorii ani.

— Matematica și apoi fizica și chimia mi-au plăcut de la bun început, le-am considerat frumoase, pasionante și le-am descifrat întotdeauna fără prea mare dificultate...

A face cu ușurință ceea ce este greu altora reprezintă fără îndoială o dovadă a talentului, a prezenței și manifestării lui reale. Un har dumnezeiesc, tributar... acizilor ribonucleici, dar care este pus în valoare numai prin pasiune constantă și travaliu ordonat.

Ei bine, printr-o bizară, dar explicabilă asociație de idei, mi-am reamintit din nou zilele acestea de elevul din Năsăud, și asta de îndată ce am ajuns s-o cunosc la întreprinderea «Electronica» pe loana P., o fetișcană mărunțică și timidă, cu ochi speriați și glas stîns, răcîcită în riginea unui birou înțesat de dosare.

Iată și dialogul purtat de către loana P. cu autorul acestor rînduri, consemnat ad litteram prin solicitudinea benzii magnetice.

— Ce te aduce la «Electronica», tovarășe?
— Am nevoie de serviciu. Aș dori să-mi fac și eu ceva rate...

— Îți place în mod deosebit o meserie? Ce pregătire ai, unde ai lucrat pînă în prezent?

— M-a trimis la dv. tovarășul Gelu sau Relu de la biroul de repartizare a brațelor de muncă.

— Te-am întrebat cu ce te-ai ocupat pînă azi?

— Am stat acasă; o ajut pe mama terminat școala generală de 8 ani.

— Ce meserie ai vrea să înveți?

— Nu știu. Doresc să am serviciu, găsît mama un băiat și dacă la toamnă cununăm, am nevoie de bani și aș vrînd pe bază de acte ceva rate la mamă... Și cam atît. La 18 ani, cu alte cure o tînră își începe absolut la întîmplare rea confruntare cu viața, cu o mîna pe de poalele mamei, cu cealaltă bijbînd pasiuni și idealuri, după un rost în viață.

Plasat pe fundalul viu al societății noastre și la polul opus al excepționalului te cazul loanei P. se înscrie și el tot în rîndul excepțiilor, în categoria celor puțini care depășesc semenii prin virtuți neobișnuite sau, dimpotrivă, se plasează la coada corului pe terenul steril al inertiilor.

Între aceste limite extreme ale condițiilor etice și profesionale se înscrie lumea cîntăreților, tinerii și tinerii, determinați în alegeri de meserie de către pasiuni reale sau de dispoziții incerte, încurajați de norocul zăpăciți de ghinioane, îndrăgostiți sau mulțumiți de profesiunea aleasă. Care cauzele care facilitează, stimulează sau neajază orientarea și integrarea socială a tinerului nostru? O întrebare capitală, o tîrziu de lucru aflată în permanență în atele cabinetelor psihotehnice, a sociologilor, hologilor și a cadrelor didactice din domeniul de activitate. Modesta noastră contribuție la elucidarea acestei probleme mărginește la prezentarea cîtorva cazuri desprinse din activitatea tinerilor de «Electronica», precum și publicarea unor observații aparținînd unor specialiști și ocupăți de problema selecției și promovării viitoarelor cadre de muncitori și tehnicieni.

— În general, vorbind — ne spune tovarășul Cornel Popescu, secretar la secția 2 U.T.C. — se poate afirma că marea majoritate a tinerilor care lucrează la «Electronica» au dovedit, încă înainte de angajare, dragoste sau aptitudini certe pentru raționament și electronică. Înarmați cu un bagaj rudimentar de cunoștințe, dar propulsați de pasiuni reale, tinerii noștri au intrat cu încredință în școala de calificare.

— Excepții?

— Există fără îndoială. Am vorbit cu băieți care mi-au mărturisit că s-au grăbit în alegerea profesiei, că pe parcurs și-au «descurajat» aptitudinile străine de lumea electricității, că, în sfîrșit, se gîndesc să-și ia viața la început. E greu de făcut precizări în această privință (și tocmai de aceea nu voi cita nimeni).

◀ Cererea de transfer, o veritabilă fișă psihotehnică.

un nume), dar cazurile studiate mă îndeamnă să fac totuși o constatare: indolența, lenevia, lucrul făcut de mîntuială îmbracă uneori haine trandafirii. Oameni cu asemenea meștehne fac adeseori pe nemulțumiții, pe neînțeleși, «descoperindu-și» aptitudini latente sau talente virtuale tocmai fiindcă nu sînt în stare să-și ducă la bun sfîrșit sarcinile curente.

Iată în acest sens și părerile specialiștilor E. Kran, I. Latis și N. Jurcău de la Filiala Cluj a Academiei Republicii Socialiste România, autorii unui interesant studiu dedicat reușitei profesionale a tineretului:

«Sistemul actual de admitere în învățămîntul profesional suferă de cel puțin patru neajunsuri importante:...el nu prevede examenul psihologic al aptitudinilor; concursul de admitere este nediferențiat. La toate școlile profesionale, cu excepția celor sanitare, examenul constă din probe la limba română și la matematică; la calculul mediilor sînt respinși cei care la una din materii nu au obținut note de trecere; la cele mai multe școli profesionale metalurgice, repartizarea pe meserii se face, după terminarea admiterii, de către o comisie, în funcție de notele obținute și mai puțin după interesele exprimate de tineri».

Revenind la «Electronica» și de data aceasta în lumea celor certați cu disciplina, ne întrebăm pe drept cuvînt în ce măsură carențele semnalate mai sus au determinat în linie dreaptă o biografie atît de sinuoasă în următoarele cazuri: Andrei Constantin, de profesiune lăcătuș, are, la numai 36 de ani, 57 de poziții în cartea de muncă. Un alt campion intrat în competiția plimbăreșilor, Constantin Pascu, muncitor necalificat (nu e de mirare!), a colindat, pînă la vîrsta de 33 de ani, 26 de întreprinderi. Antoniu Romanovski, șofer, a schimbat și el, pînă la 49 de ani, nu mai puțin de 46 locuri de muncă.

— Unor asemenea oameni — ne spune Ion Ghiță, secretarul Comitetului de partid — le-am aprobat cererea de transfer, tocmai pentru că și-au argumentat cu prisosință — la noi ca și aiurea, de altfel — incompetența, indolența, dovedind grave carențe în disciplina de producție. Nimic «metafizic» în biografia acestor vesnici hoinari. Din păcate avem și exemple care demonstrează nu numai neseriozitate profesională, ci și grave abateri de la normele eticii noastre socialiste. Iată câteva «mostre»: Matei Traian, Nicolae Teodorescu, Daniela Drăgan — toți trei bobinatori de deflexie — au fost scoși din producție și trimiși pe banii întreprinderii la specializare. După terminarea studiilor, eroii noștri și-au luat geamantanul și s-au mutat la alte întreprinderi. Mai mult decît atît: Mihai Antonescu, tehnician, trimis de către întreprinderea noastră pentru spe-

cializare în străinătate, a preferat la întoarcere să se angajeze la o... cooperativă de traduceri. Alt vînător de posturi, tehnicianul Claudiu Rădulescu, specializat în străinătate pentru executarea de condensoare variabile, a plecat la Urziceni unde practică o meserie fără contingență cu specializarea dobîndită.

— În asemenea cazuri — e de părere tovarășul Ion Carfu, șeful sectorului tineret muncitoresc al Comitetului U.T.C., sectorul 2 — efortul celor chemați să se ocupe cu selecționarea și promovarea cadrelor este practic inutil. Surprizele neplăcute sosesc pe parcurs și în asemenea situații testele psihologice rămîn hîrtii lipsite de orice valoare. Prea multă clemență din partea conducerii întreprinderilor, cu prea multă ușurință se aprobă cererile de transfer, iar cei care «răpesc» specialiștii momindu-i cu avantaje materiale comit abuzuri intolerabile.

Și, în sfîrșit, părerea unuia dintre cei mai vechi salariați ai întreprinderii, tovarășul Emil Dragu:

— Bine este cînd tînărul urmează meseria părinților săi, cînd copiii noștri ajung să-și iubească meseria tocmai fiindcă părinții lor au lucrat ani de zile în același loc de muncă, acolo unde au fost respectați și cinși pentru activitatea lor.

Interlocutorul nostru lucrează în întreprindere împreună cu soția și copilul (toți trei muncitori fruntași). Un alt coleg și fruntaș în muncă, Gheorghe Cojocaru, lucrează împreună cu soția sa de 15 ani, iar Nicolae Iorga și soția acestuia sînt prezenți în întreprindere încă de acum 30 de ani, cînd moderna «Electronică» de azi nu era decît o neînsemnată secție a Uzinelor «Philips».

Meseria moștenită din tată-n fiu, muncitorii cu tradiție, își demonstrează în cele mai frecvente cazuri vrednicia și priceperea, constituind principala osatură umană a marilor întreprinderi. Înclinațiile se moștenesc, iar predispozițiile prind totdeauna contur și consistență în climatul tonic al familiei.

Nu vom spune lucruri noi amintind că orientarea și integrarea tinerilor noștri presupun o concordanță obligatorie între interesele, aptitudinile și aspirațiile individului și interesele majore, generale ale economiei naționale. Alegerea justă a meseriei implică realizarea unei sinteze totale privind cuplul individ-profesie, iar orientarea și dezvoltarea profesională ulterioară reprezintă un proces continuu menit să clarifice, să aducă răspunsuri concludente tuturor întrebărilor capitale ale tînărului aflat în pragul integrării sale profesionale: cine ești, ce vrei, ce trebuie și ce se poate.

Ion STAN

Niciodată n-a fost filozofia mai «antropologică» decît în zilele noastre. Strivirea scopurilor umane de către dezvoltarea explozivă a mijloacelor de producție și de comunicare silește aproape toate curentele filozofiei contemporane să se concentreze în jurul ideii de om. Mijloacele tind să ia locul scopurilor. Față de hipertrofierea vieții exterioare în dauna celei interioare, filozofia reacționează ori prin apologia subiectului ori prin apologia obiectului ori prin revoltă iluzorie ori printr-o capitulare umilă. De remarcat că fiecare curent al filozofiei contemporane este atras mai ales de una din diferențele specifice ale omului: ludens, sapiens, faber, loquens, fidens.

Existențialismul, privind existența ca pe o aventură a neantului, exacerbează viața afectivă a omului. În fața neantului, adevărurile sînt interjecții, cunoașterea e spaimă, iar cultura e zbaterea prin care ființa stăruie să fie. «La un anumit nivel de cunoaștere numai non-ființa mai ține piept» — notează E.M. Cioran. În răstimpul dintre cele două momente absurde ale vieții — ieșirea din neant și reintrarea în neant — nu poate exista decît o ființă capabilă să se joace: *homo ludens*. «Istoria nu este ea oare, în ultimă instanță, rezultatul friicii noastre de plictiseală, al acestei friici care ne face să iubim aspectul picant și nou al dezastrului și să preferăm orice nenorocire în locul stăgării?», se întreabă tot E.M. Cioran. Minciuna este, de aceea, considerată mai umană decît adevărul, care pune ființa în contact cu neființa. «Minciuna — scrie Jean Dutourd — este liniștitoare, adevărul este tulburător. Minciuna este emanația omului... Adevărul este emanația inumană a naturii...» Omul nu este sortit să cunoască și să transforme lumea, ci să-și creeze o lume fictivă în care să se joace. Absurditatea existenței permite omului o libertate absolută, o revoltă continuă, dar ineficientă.

Fenomenologia plasează izvorul lumii tot în subiect, dar nu în viața afectivă a subiectului, ci în activitatea lui rațională. Gîndind, omul nu cunoaște lumea, ci o naște. Cunoașterea adevărată este calea prin care omul se retrage din lumea impură a lucrurilor pentru a ajunge la lumea pură a ideilor absolute, apriorice, eterne. În fenomenologie, adevărul se obține nu prin apropierea subiectului de obiect, ci prin părăsirea obiectului de către subiect, nu prin *adevărarea* ideilor cu lucrurile, ci prin *amintirea* ideilor care au făurit lucrurile. În fața umilirii subiectului de către obiect, fenomenologia ripostează prin disprețuirea obiectului de către subiect. Lucrurile sînt relative. Absolut este numai *homo sapiens*. Referindu-se la adevărurile absolute, Husserl, întemeietorul fenomenologiei, susține că «nu prin mijlocirea unei inducții, ci a unei evidențe apodictice își găsesc ele fundamentul și justificarea». Nevoii de a schimba lumea, Husserl îi răspunde printr-un protest ascetic.

Operaționalismul reduce lumea la operațiile empirice ale omului. Dincoace de ele se află vorbirea care le organizează, iar despre ce s-ar putea să se afle *dincolo* de ele nu se poate spune nici că există, nici că nu există. Nu se poate vorbi decît despre operații empirice sau despre vorbele care le sistematizează; despre rest trebuie să se tacă.

«Adevărata definiție a unui concept nu se dă în termeni de proprietăți, ci în termeni de operații efective», insistă W. Bridgman. Lumea operaționalistilor este plastică și suportă orice intervenție din partea omului, iar adevărul seamănă cu sănătatea și cu bogăția: crește sau scade în timpul operației. În lumea operaționalistilor nu-și are locul decît *homo faber*. Într-o societate în care consumația continuă să fie subordonată producției, deși abundența este în creștere, creația spirituală rămîne și ea subordonată producției materiale. William James spunea că singurul rost al ideilor «este să existe cineva care dorește ca ceva să fie și să fie prezent și nu oriunde, ci acolo». Omul se află însă în primejdie cînd realizările materiale seapă de sub supravegherea idealurilor morale.

Descoperind că vorbirea nu este haina exterioară a gîndirii, ci corpul ei intim, *structuralismul* nu mai vede nimic dincolo de *homo loquens*. Individualitatea, subiectivitatea și libertatea omului se scurg prin ochiurile rețelei de semne cu ajutorul căreia își reglează și își autoreglează sistemul social raporturile lui cu mediul înconjurător. Omul este «pe cale să piară pe măsură ce strălucește mai puternic la orizontul nostru ființa limbajului», scrie Michel Foucault. Din cultură nu mai rămîne decît un imens imperiu al semnelor, în care omul dispare cum dispare o figură de nisip pe malul mării.

Personalismul încearcă să repună persoana umană, în integritatea ei, în fruntea ierarhiei valorilor, dar, identificînd gradul de transcendență, o subordonează divinității și deplînge degradarea misterelor religioase în probleme științifice. În lumea personalistilor, locul central îl ocupă *homo fidens*. Ceea ce îl diferențiază pe om de toate celelalte ființe nu este, în concepția despre lume a personalistilor, știința adevărurilor particulare, ci credința în Adevărul Absolut. Pentru Em. Mounier, omul este «centrul de reorientare al universului obiectiv», dar pentru a restabili valoarea supremă a persoanei umane în această lume nu este suficient s-o proclami ca «sacră», ci trebuie să și lupte împotriva împrejurărilor care o «profanează».

Fiind singura ființă capabilă să utilizeze *datele* naturii pentru a construi *monumentele* culturii, «homo» este și ludens, și sapiens, și faber, și loquens, și fidens. A început să se joace din clipa în care a reușit să-și amine reacțiile imediate în favoarea viitorului proiectat. A început să vorbească, să gîndească și să muncească din momentul în care a izbutit să-și folosească gura nu numai pentru a consuma prezentul, dar și pentru a comunica viitorul. A început să creadă de cînd a simțit nevoia să cunoască, să explice, să prospecteze. A trecut însă multă vreme pînă cînd, prin crearea filozofiei marxiste, idealul omului a început să devină omul însuși.

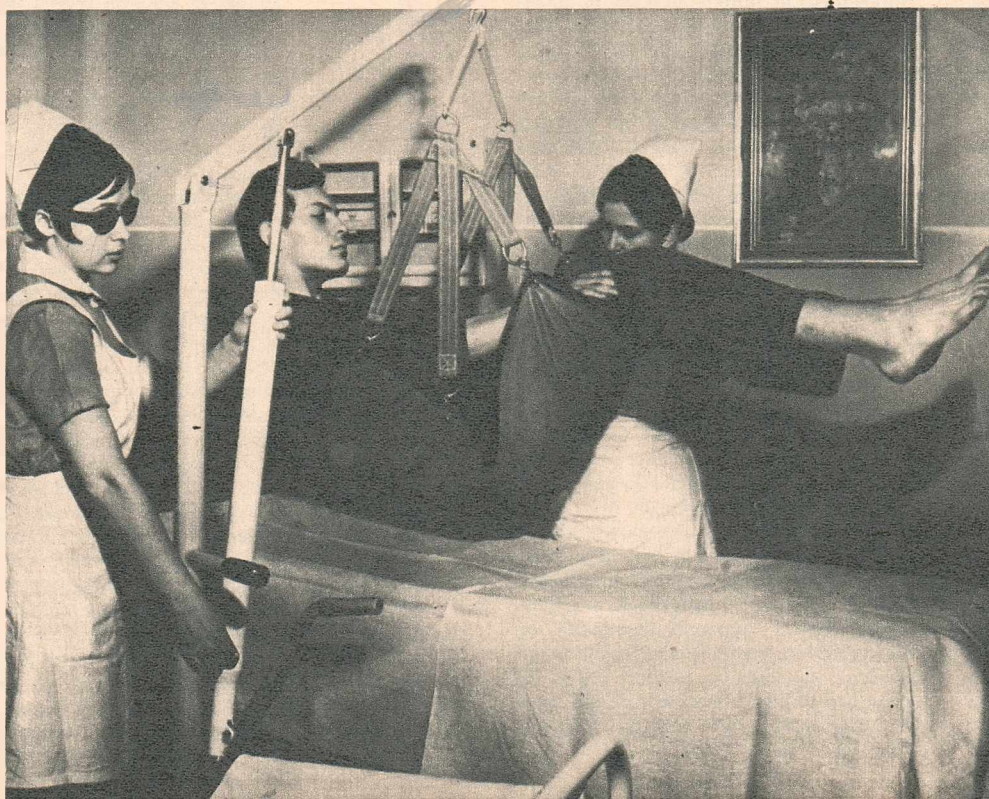

avanpremieră zoo

Extrem de circumspectă, chiar fricoasă și iute de picior, speța aceasta africană, înrudită doar prin aspectul exterior cu zebra, este rar întâlnită în captivitate. Iată de ce fotoreporterul agenției «Keystone» consideră că a realizat o adevărată avanpremieră surprinzând această văduvă și orfan pe aeroportul din Nairobi înainte de a fi îmbarcați cu destinația Grădina zoologică din Basel-Elveția. Sînt primele exemplare care pînă acum au fost aduse în Europa.

încă un ou columbian a fost descoperit

O problemă aparent simplă, în fond dînd destulă bătaie de cap personalului medical de spital, o constituie deplasarea bolnavilor netransportabili din patul de spital în sala de operații, la tratamente, la radioscopii și radiografii, la investigații funcționale etc. Evident, bătrîna brancardă pe roțile își face și acum datoria dar dificultățile se ivesc de la pat pînă la brancardă și invers. Specialiștii secției de utilaj medical din Pízen a uzinelor Skoda au găsit o rezolvare simplă și ingenioasă a problemei, pornind de la principiile de construcție a mașinilor de ridicat — lifturi, elevatoare etc. «Liftul» nostru, de fapt un suport textil combinat cu piele, foarte rezistent, se trece pe sub trupul bolnavului, în poziția cea mai avantajoasă, în funcție de locurile lezate, și este atașat la un scripete fixat chiar la pat. Sistemul acționează hidraulic determinînd o ridicare sau coborîre lină a bolnavului.

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

omul și puterile sale

● **RECORDUL** forței îl ține halterofilul de culoare L. Martin, din lotul olimpic al Argentinei. El a dezvoltat la ridicarea u haltere în greutate de 125 în timp de 0,3 secunde, o putere egală cu 4 CR.

● **CEA MAI LUNGĂ** oare voluntară a bătăilor inimii a înregistrată la generalul englez Townsend. Printr-o încordare a voinței, el reușea să-și «opreasca» inima timp de mai multe minute. Ultima performanță de acest gen i-a adus însă moartea.

● **RECORDUL** de rezistență la sete l-a realizat medicul sovietic P. Eresko, care a rezistat 36 de zile fără să bea apă. În condiții normale omul nu poate trăi mult de 15 zile fără să bea de apă.

● **RECORDUL** la răbdare deține probabil iugoslavul Rai Dosik. Iată două performanțe: dată a numărat boabele de grâu din doi saci de cîte 100 kg fiecare, altă dată a numărat literile unui număr de ziar: erau exact 122 364 de litere.

● **CEL MAI LUNG** post înregistrat în analele medicinei a fost ținut de scoțianul Angus Barbieri. Internat la spital pentru obezitate, el a trăit numai cu apă caldă și cafea timp de 382 de zile. Greutatea sa care la început atingea 214 kg a scăzut la 80,9 kg.

● **RECORDUL** de rezistență la... muzică l-a stabilit un prezentator al emisiunilor de radiodifuziune americane. El a ascultat timp de 155 de ore, fără întrerupere, muzică «pop». În tot acest timp și-a descărcat nervii spărgînd, la intervale din ce în ce mai dese, cîte o farfurie sau un pahar.

● **CEA MAI LUNGĂ** cursă de înot a fost parcursă de John Sigmund. El a străbătut încă 470 km pe Mississippi în timp de 89 ore și 48 minute, între orașele Saint Louis și Canthersville. Acest record a fost stabilit în luna iulie 1940.

● **RECORDUL** de a sta într-un pat cu cuie lungi de 38 cm aparține fahirului indian Azzar. Timpul maxim pe care l-a «petrecut» astfel a fost de 160 de minute.

● **CEA MAI MARE** rezistență sub apă o au pescuitorii de perle, care pot să nu respire cîte 5-6 minute în șir. Deținătorul recordului în această privință este californianul Robert Forster care a putut rămîne sub apă 13 minute și 42 secunde fără a respira. Înainte de această scufundare record, Forster a respirat timp de o jumătate de oră oxigen.

acvascuter

Problemele pe care le ridică traficul urban se pun cu aceeași acuitate și în orașele străbătute de canale navigabile. Iată o soluție propusă de un cetățean din Amsterdam: scuterul acvatic cu care se poate circula în voie pe canalele orașului.

etnografie africană la sebeș

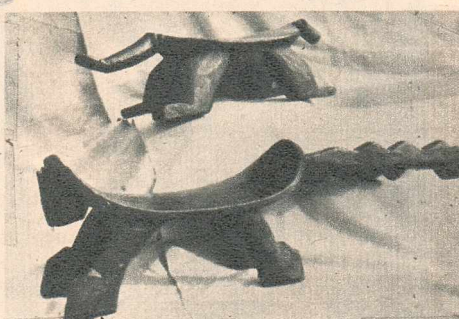
La Muzeul mixt din Sebeș se păstrează o parte din cea mai veche colecție etnografică africană aflată în Europa (cealaltă parte se găsește la Muzeul Brukenthal). Ea a aparținut unui farmacist din Sebeș, pe nume Franz Binder (1820-1875), care între anii 1849 și 1862 a desfășurat în nordul Africii centrale (Egipt și Sudan) o bogată și intensă activitate științifică, mai ales în domeniile etnografiei și botanicii.

În timpul călătoriilor sale de-a lungul Nilului sau în ținuturile Sudanului, el a adunat un număr de 546 obiecte etnografice. Bogata lui colecție se compune din arme folosite de triburile din regiunea Nilului superior (Agar, Kici, Goc și Ghiur), obiecte de uz casnic, de cult și de artă, îmbrăcăminte, amulete, lulele, pipe de apă, coifuri din frunze de palmier etc.

Aceste obiecte, socotite simple curiozități de mulți dintre contemporanii lui Binder, sînt astăzi mijloace prețioase de cercetare în etnografia comparativă; ele vorbesc de triburi nemaivăzute de alți europeni pînă la el și care astăzi nu mai există. Faptul că această colecție este și cea mai veche de acest fel din Europa nu face decît să-i sporească și mai mult valoarea.

Ca farmacist, Binder a făcut cercetări serioase și în domeniul botanicii, ocupîndu-se în mod special de plantele medicinale din regiunile Nilului, de unde a colectat un număr de 179 exemplare rare. Între acestea, multe specii erau insuficient sau chiar de loc cunoscute la acea dată (1860), trei dintre ele primind numele descoperitorului: Urostigma Biderianum, Cambretum Biderianum și Indigofera Biderii.

Prof. Gheorghe CIUL
Muzeul mixt—Sebeș

▲ Scaune în formă de animale.

▼ Brățări de fildeș.

perseverare humanum !

Încă și astăzi puține femei din Anglia izbutesc să rupă firele încalcite, și uneori descurajant de rezistente, ale tradiționalismului anglo-saxon și să ocupe funcții considerate a fi rezervate exclusiv bărbaților. Printre temerare se numără de curînd tinăra juristă Myrela Cohen din Newcastle care a depus recent jurămîntul de Q.C. (Queen's Counsellor), o înaltă funcție în magistratura britanică.

ÎNTELEPȚII PRINTRE NOI

minifabule

● Gîsca a contribuit și ea la progresul literaturii. Nu uitați că, în secolele trecute, marile opere au fost scrise cu pană de gîscă.

Jean Cocteau

● Un cub de zahăr era îndrăgostit nebunește de o linguriță... Și s-au întîlnit într-o ceașcă de cafea neagră...

Tristan Bernard

● Pisica are opinia ei despre aripi: «Aripile au fost create pentru a împiedica neamul pisicesc să mănînce liliecii, care nu sînt altceva decît tot niște șoareci».

Ambroise Bierce

● O cămilă mergea prin deșertul nemărginit. Deodată, întorcîndu-și capul, se lovi de propria-i cocoșă și exclamă furioasă: «Ce înghesuială!»

Alfred Capus

● Nu există șerpi mari și șerpi mici. Există numai șerpi.

Proverb indian

● Șoarecele se teme de pisică, pisica se teme de cîine, cîinele se teme de doamnă, doamna se teme de doamnă și doamna de șoarece.

Françoise Sagan

Încerc să-mi organizez notele unei călătorii în care, la patru ore de zbor, totalizăm 40 grade diferență de temperatură, în trei ore de zbor treceam — între aceleași frontiere — din Europa în Asia, în care ceasornicul buimăcit de schimbările fuselor orare îmi demonstra că am și parcurs mii de kilometri, înainte să fi decolat... și tocmai pentru că singurul numitor comun al tuturor impresiilor se leagă de imensitate și diversitate, cald și frig, zăpezi europene și flori asiatice, prefer să-mi abordez subiectul nu din oceanul aerian, ci dintr-un colț al taigalei, nu de la cea mai mare hidrocentrală din lume, ci de la Clubul Mușchetarilor.

Printre instituțiile și organizațiile Akademgorodokului, Clubul Mușchetarilor ocupă, probabil, locul cel mai puțin important. Într-adevăr, ce poate reprezenta scrima într-o pădure siberiană în care, din 1957 pînă acum, a crescut un oraș de 40 000 locuitori (dintre care 17 academicieni, 170 doctori și peste 2 000 candidați în știință), a crescut un oraș în jurul a 22 institute de cercetare pură și aplicată, urmărind de la fiziunea atomului la economie, hidrodinamică, geologie, cataliză, filozofie, aproape tot ce gîndirea modernă socotește știință de vîrf...

Nu, scrima nu reprezintă decît un sport oarecare, la urma urmei un fleac, dar Clubul Mușchetarilor, componența activului său, merită totuși notate. În acest oraș (de fapt un cartier îndepărtat al Novosibirskului) în care știința și gradul științific guvernează pînă și repartițiile spațiului locativ (candidații locuiesc în blocuri, doctorii în vile cu 2 și 4 apartamente, iar academicienii singuri

noi mutații, chipul, reacțiile, metabolismul intelectual, nevoile și valorile unui om care va semăna, în multe privințe, cu contemporanii, dar va fi altminteri, va fi altul.

Clubul Mușchetarilor nu dovedește nimic în această privință, decît, poate, ce insolite forme ia foamea de diversitate. Trecut prin computere, pînă și romantismul vrea să fie divers.

S-ar putea susține că Akademgorodokul, cu situația cu totul specială creată științei și formării de cadre științifice în acest orașel în care casele sînt împărțite nu de Spațiul Locativ, ci de Academie, prezintă mai mult decît specificitate, că fenomenele sale, inclusiv perspectivele noilor generații, sînt unice.

Un salt aerian de patru ore, din Siberia cu minus 20 de grade, în Asia mijlocie cu plus 20 de grade, mi-a oferit prilejul să verific, la poalele Pamirului, prezența acelorași perspective, legate de fabuloasa dezvoltare a învățămîntului sovietic.

Pe întreg teritoriul Tadjikistanului existau, în 1918, doar 15 școli.

Astăzi această republică a bumbacului are 2 833 de școli și cite 145 de studenți la mia de locuitori. La o populație de 2 823 000 locuitori, sistemul de învățămînt de toate gradele cuprinde 870 000 elevi și studenți, adică aproape o treime din numărul absolut și peste o treime din populația activă.

Pe sub munții de bumbac, recoltat cu mașini complicate, trec absolut firesc bătrîni înțelepți cu turban alb și halat multicolor, călărind măgăruși neverosimili. În magazinele

**Tradiția revoluționar
și copiii care cresc
lingă computere
patetism calitativ nou
perspective noi**

din Dușanbe vezi bărbați tineri și femei de o strani frumusețe în aceleași halate, cumpărînd magnetofonuri, cărți și frigidere.

Dar sub tiubeteica tradițională circulă azi, mai mult decît oricînd, matematici și economie, mecanică, automatizare și întrebări.

Am discutat, la 40 de kilometri de Dușanbe, într-un chișlac din Hisarschi raion (o conversație în care interlocutorii mei, conducători ai colhozului, profesori ai școlii medii și colhoznici, vorbeau în tadjică, erau traduși în rusă și din rusă în română), despre economia colhoznică și noutățile intervenite în ultimii ani. Un nivel de competență care depășea cadrul gospodăresc, abstracții economice aplicate la concretul chișlacului, la perspectivele sale, la evoluția posibilităților și nevoilor sale, vădeau efectele acestei revoluții în revoluția pe care o reprezintă prin amploarea cuprinderii sale, învățămîntul sovietic. De la prima generație în întregime alfabetizată au trecut de-acum, ani lungi.

Învățămîntul înseamnă, firește, lecții, dar înseamnă și întrebări. Iar întrebările înseamnă mutații, înseamnă progres.

**Frumusețea,
costumele și dairelele,
aceleași.
Noi sînt cunoștințele
și întrebările.**

plus și minus

20 de grade

de Eugen MANDRIC

în cite o vilă), în acest oraș în care totul trece prin computere, omul cel mai ocupat din toată Siberia mijlocie, academicianul Lavrentiev Mihail Alexeevici, își găsește timp să îmbrace o togă fantezistă și, cu spada în mîină, să investească mușchetari, puștani și puștance care învață dimineață fizico-matematici, după-amiază limbi străine, scrimă și onoare.

Ar mai fi de adăugat amănuntul că după copiii aceștia au umblat prin satele și orașelele siberiene toți academicienii, doctorii, candidații și cercetătorii Akademgorodokului, într-o imensă desfășurare de forțe, căutînd talente, depistîndu-le și propunîndu-le să vină în cetatea științei.

M-am recules, la Novosibirsk, în Parcul Eroilor Revoluției, în fața monumentului care evocă patetic anii de foc în care s-au născut, din jertfe și convingeri, mutațiile de astăzi. Și mă gîndeam că, mai puțin patetic dar absolut implacabil, în centrele științei sovietice, în rîndul sutelor de mii și milioane de copii care învață să devină cercetători, confrunțați cu științele în plină explozie revoluționară, se nasc, se conturează și se vor sedimenta, deși nu acesta este termenul exact, mai curînd se vor aglomera,

▲
Tadjikistanul
își venerază poezii:
iată, în Dušanbe,
monumentul lui Rudaki.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Din Cluj am primit o foarte interesantă corespondență semnată de doctorul *Emil Florea*, medic pediatru al circumscripției sanitare din cartierul IRIS. Aflăm astfel că din inițiativa dumisale, și cu concursul Crucii Roșii și al Comisei de femei din cartier, a luat ființă o «școală a taților și bunicilor» (mai exact, două școli). Școala care se bucură, pare-se, de o remarcabilă afinență. Îi instruieste, teoretic și practic, pe cursanți pentru dificilele răspunderi pe care le au în importantele lor funcții familiale. De la conferințe cu privire la importante probleme educative și pînă la lecții practice despre îmbăierea sugarului și badijonaj, se pare că nimic nu lipsește din programul originalei școli clujene. Inițiativa, despre care s-a mai scris cîte puțin în presă, ni se pare, din toate punctele de vedere, excelentă. Nu numai pentru că demonstrează din nou că niciodată (nici chiar la vîrsta pensionării) nu e prea tîrziu să înveți, ci și pentru că o asemenea acțiune contribuie mai mult la consolidarea egalității dintre sexe decît douăzeci de articole omagiale scrise cu prilejul zilei de 8 Martie. Sperăm să mai avem ocazia să ne ocupăm în coloanele «Flacării» de inițiativa doctorului clujean.

Tot un cititor din Cluj, *Aurelian Barna*, se ocupă într-o scrisoare de necesitatea — perfect justificată — a folosirii mai intensive a sondajelor de opinii în cunoașterea părerilor și preferințelor publicului. Am vrea doar să-i spunem tovarășului Barna că nu sîntem pe deplin de acord cu considerarea sondajului drept «o fotografie întru totul fidelă». Chiar lăsînd deoparte erorile datorate subiectivității anchetatorilor și anchetaților, nu trebuie să uităm că dacă o fotografie nu schimbă peisajul pe care-l reproduce, un sondaj are și o influență activă asupra opiniilor celor chestionați și, implicit, asupra publicului larg. S-a demonstrat, de pildă, că publicarea rezultatelor unui sondaj înaintea unor alegeri determină mutații importante în rîndul celor care nu și-au fixat încă opțiunile sau ale căror opțiuni nu sînt prea ferme. Alegătorii se îndreaptă spre cei care pare că au șanse să cîștige, și-i părăsesc pe cei fără nici o speranță. Fenomene asemănătoare se pot observa și în alte domenii. Într-un foarte interesant studiu al lui T. Schatteles, apărut în nr. 1/1970 din «Revista de filozofie», se remarcă, de pildă, că cei care la noi în țară completează, sub îndrumarea Direcției Centrale de Statistică, așa-numitele bugete de familie, au tendința să-și organizeze cheltuielile într-un chip mai rațional, tocmai pentru că sondajul îi obligă să reflecteze mai serios la modul și la proporțiile în care-și consumă bugetul. Procedînd astfel, cei anchetați fac un lucru pe care ceilalți oameni, al căror «eșantion» sînt, nu-l fac de obicei. Exemplele s-ar putea înmulți. Ceea ce nu înseamnă — o repetăm — că sondajele n-ar oferi date deosebit de prețioase și de utile.

Într-o scrisoare plină de umor, cititorul *Gh. Strete* din *Tirgu Mureș* se referă la lipsa de fantezie și inspirație în botezarea diferitelor produse. Cităm: «O vreme a fost la modă «Carpații», acum au venit «Dacii». (Pe cînd oare ceva și cu «Romanii?») Dar iată că fantezia producătorilor de bunuri de consum lucrează. Și anume:

S-a lansat pe piață un mare sortiment de țigări «Stadion». Ce mai, ... e grozav! Acum, cînd aflăm că în diferite țări producătorii sînt obligați să pună pe pachetele de țigări capete de mort sau să atraga, în scris, atenția că sînt dăunătoare, producătorii noștri găsesc un termen tocmai din lumea sportului, cu care să-și boteze otrava. Sau poate că nu-mi dau seama și sînt țigări speciale pentru sportivi și care conțin ceva stimulente?...

...În orice caz, ar fi bine de identificat autorul și dacă nu a luat pînă acum premiul pentru fantezia de care a dat dovadă, să i se dea neapărat unul. Și dacă se poate, să fie premiat într-o zi de meci, în pauză, cînd stadionul (nu pachetul!) este plin...»

Cititorul *Francesco Alexandru-Antonel* din comuna Albești, jud. Argeș, ar vrea să afle unele lucruri cu privire la ecranizările romanului «Război și pace» și la transformarea acestuia în serial TV. La ultima parte a întrebării refuzăm să răspundem, căci iar ne pune la colț Telemac, fiul Penelopei, de la «Sentinela culturală a Capitalei». Cît despre ecranizări, în afară de trei versiuni ruse din 1915 (una regizată de Protozovov și Gardin, alta de Kamenski și a treia de Ciardinin) și în afară de versiunea în patru serii a lui Bondarciuk, pe care o cunoașteți, trebuie să menționăm filmul americano-italian, regizat de King Vidor, în 1955, operă valoroasă, beneficiînd de o distribuție de prim ordin: Audrey Hepburn — Natașa, Henry Fonda — Pierre Bezuhov, Mel Ferrer — Andrei Bolkonski, Anita Ekberg — Hélène Vittorio Gassman — Anatol etc. Filmul a rulat și la noi, cu mare succes.

CINEMATOGRAFUL ȘI ACTUALITATEA

de Ov.S. CROHMĂLNICEANU

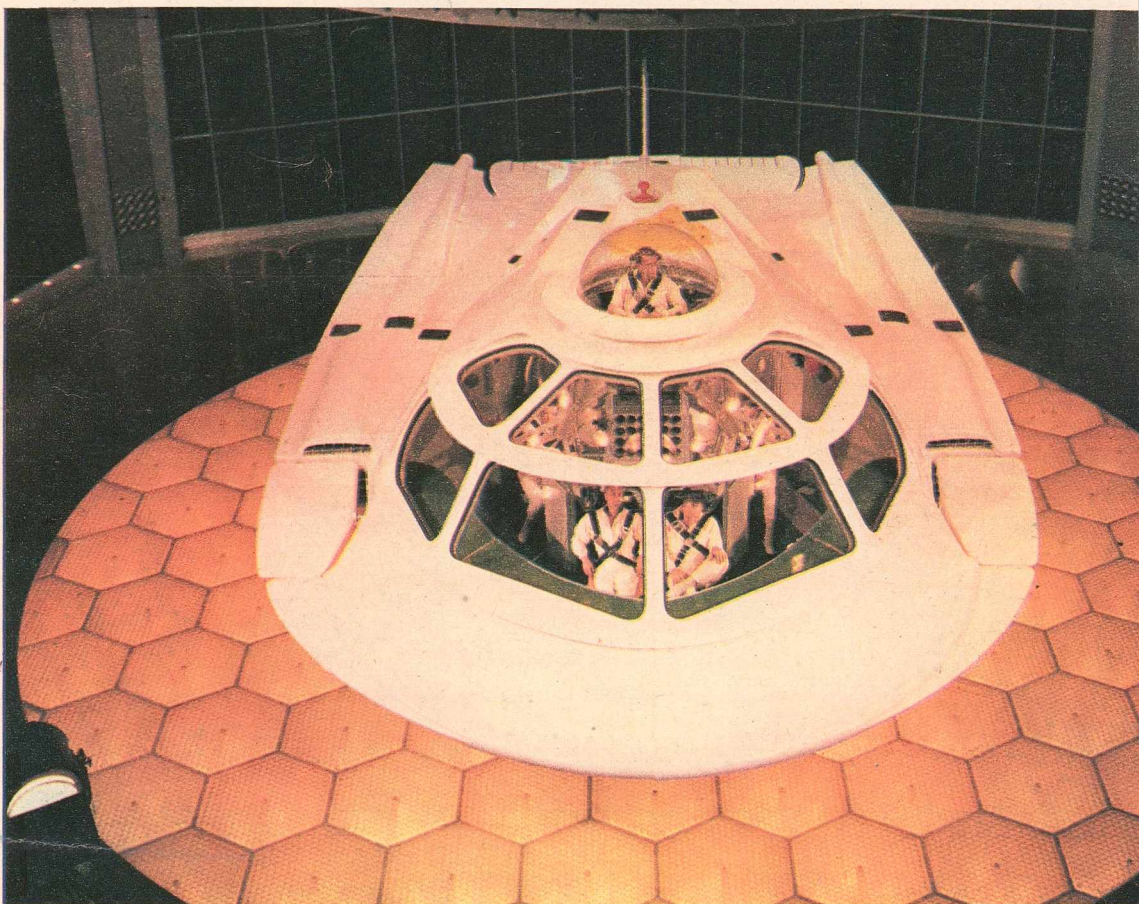
Această artă uimitoare, cinematograful, nu încetează să ne surprindă ori de câte ori încercăm să reflectăm asupra ei. Până și din punctul de vedere al sensibilității sale la actualitate pare să desfidă logica. Se știe cât de dificil e să faci un film; pentru așa ceva sînt necesari întii mulți bani; pe urmă trebuie să cunoști bine o tehnică foarte complicată; se cer operatori, montori, ingineri de sunet și încă nu știu cîți specialiști; ai nevoie de actori, de machiori, de cascadori, de un studio, de reflectoare, de macarale, de costume. Poetul se mulțumește cu o bucată de hîrtie și un creion; pictorul nu are decît niște tuburi cu vopsele și cîteva pensule; compozitorului îi e de ajuns un pian. Și totuși curios, în ciuda atîtor piedici, cinematograful reacționează înfinit mai prompt ca literatura, plastica sau muzica la solicitările actualității. El nu poate trăi fără un extrem de viu nerv contemporan; s-a născut chiar prezentînd publicului evenimentele senzaționale, e avid de ceea ce se întîmplă în jurul său. Cinematograful trăiește, socialmente vorbind, într-o condiție eroică de efemeritate; el își joacă neconștient soarta «hic et nunc»; dacă prin absurd și-ar propune să mizeze pe eternitate, în aceeași clipă ar înceta să existe.

Lăcomia de actualitate îi creează cinematografului uriașă sa popularitate. Ea vine să compenseze, printr-o imensă audiență momentană, ceea ce alte arte cîștigă treptat cu anii, în acumulări succesive. Cinematograful este un paradox estetic, tîndcă filmele, oricît de bune ar fi, ies după o vreme practic din circulație. A susține că datorită acestui fapt n-au o valoare durabilă, e fals. Și un tablou genial sau o carte epocală, dacă ar dispărea după o scurtă perioadă de contact cu publicul s-ar afla într-o situație similară. Dar nici nu putem să nu observăm că, spre deosebire de operele literare, plastice sau muzicale, filmele sînt supuse tocmai la o asemenea soartă. Actualitatea face măreția și mizeria cinematografului. Asupra ei, dați-mi voie să mă opresc puțin în rîndurile ce urmează.

MODA...

Există o manieră comodă și superficială de a ține cinematograful în actualitate. Ea-l face să încorporeze rapid un anume «colorit» contemporan. Lumea de pe pînă devine astfel expresia «moder», îi urmează fluctuațiile, ba își dă chiar o maximă osteneală spre a o lansa. Se poartă «mini»? E de neconștient ca protagonista principală să apară în altă costumație. Se trece la «maxi»? E sigur că pînă și Brigitte Bardot nu va crîni și va înceta să ne mai ofere spre contemplație splendidele ei gambe. Moda coafurii, îmbrăcămintei, mobilierului, automobilelor tiranizează cinematograful. Ea a impus formula «modernizării» chiar a subiectelor literare clasice, atunci cînd sînt aduse pe ecran. Louis Malle a transportat romanul lui Choderlos de Laclos, «Legăturile primejdioase», din secolul al XVIII-lea în plină mondenitate contemporană. Marcel Camus s-a grăbit să ne ofere un Orfeu «negru» pe fondul celei mai zvăpăiate muzici de jazz.

Altă formă prin care cinematograful se mulțumește numai să se pseudoactualizeze e adaptarea subiectelor producției «de gen» la temele jurnalistice ale zilei. Filmul polițist și de spionaj își ia ca obiect răpirea unor rachete intercontinentale: James Bond e trimis să se ocupe cu organizații secrete care zădărnicesc experiențele de lansare a navelor cosmice; alți contrați ai săi au sarcina să descopere pe contrabandisti de droguri. Filmul de science-fiction devine subit atent la

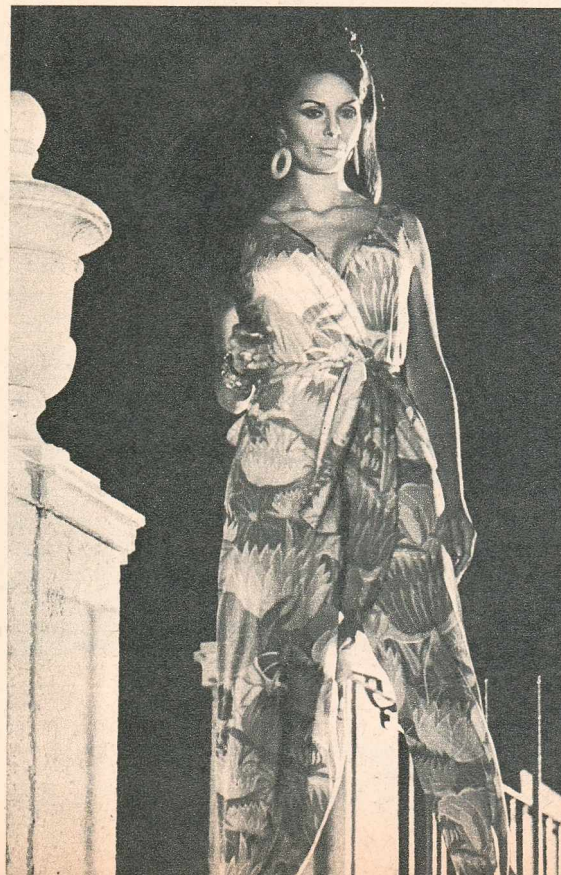

▲ Fantasticele mașini ale timpului nostru circulă prin multe filme.

◀ Z, unul din acele filme ce încearcă să surprindă procese semnificative pentru ceea ce se petrece în jurul nostru. Regia — Costa Gavras. (În fotografie — doi dintre interpreți: Irene Papas și Yves Montand)

▼ Filmul — cel mai sensibil seismograf al capriciilor modei.

chestiunea «farfuriilor zburătoare» și la operațiile prin care se transplantează organele; pînă și în comedie pătrund computerii, roboții, mașinile electronice ș.a.m.d. Nenumărate filme azvirlite pe piață se agață de evenimente contemporane cu răsunset, fie și numai ca decor: tulburările din Cipru, tensiunea din Orientul Apropiat, isprăvile «beretelor verzi» etc. Cînd nu prezintă asemenea împrejurări într-o lumină de-a dreptul reacționară, multe asemenea producții cinematografice se rezumă la o «actualitate» convențională. Un exemplu tipic e filmul lui Lelouch «Vivre pour vivre». Evenimentul la ordinea zilei nu lipsește din el, dar sub aspectul strict reportericesc. Regizorul speculează interesul publicului pentru lucrurile despre care «lumea vorbește», dar ceea ce oferă spectatorilor e doar iluzia actualității; dincolo de ea, realitatea nu iese dintr-o schemă imuabilă; totul rămîne foarte vechi și plat.

...ȘI AUTENTICA ACTUALITATE

Există însă și o actualitate autentică a cinematografului, bazată nu pe modă și nu pe parazitarea evenimentului senzațional. Multe filme pe care rețeaua noastră de difuzare le ocolește, nu știu pentru ce, explorează, cu un interes treaz și inteligent, fenomenul contemporan. Actualitatea lor e reală fiindcă rezultă dintr-o problematizare îndrăzneată a datelor vieții sociale. Astfel de filme aduc pe ecran nu numai ecoul faptelor care alcătuiesc materia jurnalisticii curente, ci încearcă să surprindă prin ele procese semnificative pentru ceea ce se petrece în jurul nostru. «Z» de Costa Gavras prezintă cum se organizează o represiune polițienească împotriva mișcării partizanilor păcii. Filmul reușește

(Continuare în pag. 18)

telegrame

● Richard D. Zanuck, conducător al cunoscutei case de filme Twentieth Century-Fox, a anunțat că în ultimele șase luni ale acestui an vor intra în lucru, pe platourile respectivei societăți, zece noi producții, dintre care desprindem câteva: «Plângerea lui Portnoy» (regia — Ernest Lehman); «Insula providenței» (cu Paul Newman); «Legătura din Salzburg» (regia — Robert Fryer); «Ascultă tăcerea» și «Mephisto vals» (ambele regizate de David Elliott); «De toate, în grădină», după o piesă de Edward Albee.

● Vedeta viitorului film al regizorului francez Serge Leroy va fi echipa de rugbi a Franței. Nu este vorba însă de un film documentar, cum s-ar putea crede, ci de o poveste de dragoste petrecută în zilele agitate ale unor meciuri decisive. Interpreții principali sint Frédéric de Pasquale și Alexandra Stewart.

● Frédéric Stafford («Omul care valora miliarde») și actrița suedeză Britt Ekland (fotografia nr. 1) vor fi parteneri în filmul lui Joaquim Romero «O mie și una de dimineți».

● Diana Rigg (fotografia nr. 2), fosta răzbuțătoare, este protagonista unui spectacol filmat în întregime și anume «Abelard și Heloise», montat la Northcott Theatre Exeter.

● Sam Peckinpah, unul dintre maeștrii westernului de azi (autorul comentatului «Hoarda saibatică»), realizează «Balada lui Cable Hogue», cu Jason Robards Jr. și Stella Stevens.

● Peter Fonda — fiul lui Henry Fonda — nu se mulțumește doar cu meseria de actor. De curînd a debutat și în regie, cu o transpunere după piesa scriitorului scoțian Alan Sharp «Mina închiriată». Filmările au loc în Mexic și protagonist este însuși Peter Fonda.

● Operatorul și regizorul sovietic Vadim Derbenev (autorul unui film remarcabil, «Ultima lună de toamnă») a închinat un scurt metraj mării balerine Maia Pliseșkaia.

● Partenera lui Sir Michael Redgrave în filmul «Întreabă-l pe Agamemnon» este tinăra actriță engleză, de curînd lansată, Judy Geeson (fotografia nr. 3).

● Giuliano Gemma (Montgomery Wood), cowboy-ul westernului italian, va fi protagonistul filmului «Corbari», pe care cineastul Valentino Orsini l-a dedicat unuia dintre eroii Rezistenței.

● Compania engleză Omnibus Productions va ecraniza cartea Charlottei Brontë, Jane Eyre. Rolul principal a fost încredințat actriței Suzannah York («Un om pentru eternitate»).

de G. DIMISIANU

Maria BANUȘ:
**PORTRETUL
DIN FAYUM**

A fost remarcată deja, în comentariile consacrate acestui recent volum al Mariei Banuș, tendința de reinnoire și restructurare a lirismului și a viziunii poetice, foarte tranșant exprimată, în formulări aproape programatice: «...încep un caiet nou,/ file albe-spumă marină/ Închid ochii și aștept/ înția zi a lumii». Sînt versuri cu care această carte se deschide mărturisind din capul locului voința regeneratoare a poetei aflate în pragul unei vârste spirituale noi, îmbogățită în trăiri sufletești și năzuind totodată să se despărță definitiv de sechelele unor experiențe literare (aparținînd fazei de tranziție), care astăzi îi apar din ce în ce mai străine adevăratei naturi interioare. După epoca debutului, cu atît de originalele și de pregnantele *Cinzele din țara fetelor*, explozie de senzualism și ingenuitate electrizantă, urmează o etapă de explorări în maniere diverse și divergente, în care lirismul se despersonalizează, iar versul Mariei Banuș devine adeseori retoric și exterior. Anii din urmă readuc în poezia acestei autoare tonalități intime, reîntorc lirica ei spre realități launtrice și o reconvertesc la modalități mai adecvate exprimării fondului ei sufletec.

Schimbarea nu e numai de atitudine lirică, dar și de motive poetice, temele fiind altele decît în poezia anterioară. Dominante sînt obsesia trecerii timpului și conștiința epuizării încete a sevelor vitale, un proces inexorabil-ruinător declanșînd melancolii și nostalgice regrete: «Trec printre lucruri și case./ Așa treceam parcă și înainte./ Erau ca melcii, fragede, gelatinoase,/ scoteau cornițe cu ochi./ Sau cu un dînte de lapte, un dînte.// Chiar un geam, în amurg, cînd scliepa,/ era taină prea dureroasă/ și început/ Strada stă pe loc cu ochii închiși,/ nu merge cu mine./ Fumul urcă încet, mohorit.// Cînd s-a desfăcut alcătuirea cea gingașă, cînd?» (*Creion autumnal*). Mai mult însă decît spectrul alunecării iremediabile a timpului o neliniștește posibilitatea încremenirii înghețate, a stagnării vieții în forme imobile și reci. «Portretele din Fayum», un fel de măști mortuare «fixate de giulgiu și pe chipul mortului» (sugestia e preluată de la Malraux), simbolizează această ipostază a imobilismului pe care poeta refuză să și-o apropie («Fuga din portret./ fuga din chenar./ fuga din muzeu./ din coclițul eu...» etc.). Cîteodată această problematică e tratată totuși în manieră prea abstract-conceptuală, cuvintele sînt golite de emoție și căldură, atrăgîndu-ne în spații aride, greu de traversat. Foarte frumoase, vibrînd de un lirism discret însă pătrunzător, sînt mai ales «tablourile de gen», proiecțiile nostalgice rechemîndu-ne într-un cerc de vrajă și într-o lume de simboluri evocatoare: «Un abur de altădată/ prin fereastra înghețată.// Viscol negru, copilărie,/ teamă de timp.// Am ieșit din cercul de lampă,/ din apa verde/ De departe, cîntec de piuliță,/ mi-rasmă de-aluat, dogoarea sobei de tuci.// Cu fața lipită de geam,/ pîn-deam o veste? Ce?/ Nu știu...»

de Teođor MAZILU

**TICĂLOȘUL
ANONIM**

El are chiar modestia ticăloșiei lui.

El nu rîvnește la cununi de lauri.

El nu caută să se evidențieze cu orice preț. El duce o viață ascetă, de sihastru. Nu apare în lume decît dacă are de făcut o măgărie... După aceea se întoarce în peștera lui și-și vede de viața lui anonimă.

Nimeni nu știe cum arată la față. Nimeni nu l-a văzut. Mulți au suferit din pricina lui, dar nimeni nu știe ce fel de ochi are...

El n-are curajul ticăloșiei lui. Nu vrea să-și ia nici un risc. De aceea el lucrează numai prin scrisori anonime... Trimite scrisori anonime în dreapta și-n stînga. În peștera lui numai de asta se ocupă, se hrănește cu vreascuri și scrie scrisori anonime.

Cum cineva nu-i place, cum inventează pe seama bietului om tot felul de ticăloșii. Chiar dacă omul nu pățește nimic, tot e mulțumit că l-a pus pe drumuri, l-a tracasat, l-a necăjit. Se mulțumește și cu puțin.

Bineînțeles, își justifică anonimatul. Și-l justifică foarte convenabil... El arată că, din pricină că iubește prea mult dreptatea, oamenilor îi urăsc... Și se teme de ura oamenilor... Pe aceste considerente filozofice, semnează cu inițiale. Pe urmă, din prudență, a renunțat pînă și la inițiale.

Desigur, o dată cu anonimatul, i-a crescut și curajul. Cu cît e mai anonim, cu atît e mai curajos... Știînd că n-are nici un risc, spune tot ce crede... Știîndu-se la adăpost, sfidează întreaga lume...

Dar fiecare ticăloșie își are felul ei de a fi... Deși e anonimă, ticăloșia dumnealui a început să fie cunoscută de la distanță. Vrînd-nevrînd, anonimatul s-a pulberat. Nu mai era nevoie de semnătură... Chipul lui se recunoaște după ticăloșia lui care îi seamănă leit, și viceversa...

...Și așa a devenit cunoscut.

...De ce i-a fost frică, n-a scăpat.

de Ioan GRIGORESCU

**PREVIZIONARI
FĂRĂ VIITOR**

Einstein nu-i recunoștea Americii decît două dimensiuni; considerînd că cea de-a treia, profunzimea, îi lipsește cu desăvîrșire. Poate că Nobelul fizicii avea dreptate, dar absența profunzimii mi s-a părut magistral suplinită, oricît de paradoxal ar părea, de perspectivă. În puține locuri de pe pămînt previziunea, prognosticul științific elaborat asupra zilei de mîine, este mai laborios investigat, avînd profunde implicații practice asupra prezentului.

Americanul, în general, este credul, viitorul îl neliniștește, ba chiar îl sperie, și atunci, din disperare de cauză, caută să-l descifreze și să-l înțeleagă. Vrînd să cunoască în amănunt perspectiva investițiilor sale, cheltuiește imens pe prognoze, dar, spre deosebire de potențaii unui ev mediu speculat cu abilitate de astrologi, americanul nu crede decît în previziunile mașinilor de calcul, în viitorul schițat de ordinatoarele, în prognozele oamenilor de știință, specialiști în futurologie care nu mai caută în stele, pentru a rosti aberații, ci indică cifre și date riguros elaborate.

Unii, văzînd fantasticele calcule ale futurologilor, s-au grăbit să declare că știința a ajuns să înfricoșeze mințea care a zămislit-o. Prins în relația ignorantă-gnoseologie, un prieten, recent întors din America, medita cu tristețe: «Odinioară, omul se temea de ceea ce nu știa, astăzi, se înspăimîntă de ceea ce află...»

Cunoașterea viitorului, oricît de neverosimilă ar fi imaginea lui, mi se pare reconfortantă. Uneori am impresia că preistoria omenirii s-a întins pînă aproape de noi, și că abia acum începe timpul istoriei. Dar oare începe? Previzionarii Americii pot spune care vor fi comunicațiile dintre oameni în anul 2020, dar nici unul n-a prezis preistoricele cruzimi săvîrșite de armata Unchiului Sam la Song My și nici brutala intervenție în Laos și Cambodgia. Ei văd lucrurile în «macro» și nu în «micro». Prezentul acesta l-aș numi viitor trecut, pentru că perspectiva lui nu poate fi decît unică: eșecul. «Învățați nevasta văduvia», sună un afiș publicitar al societății de consum a cărei deviză este trîmbițată cu ostentație: «Cumpără azi ceea ce vrei să cumperi mîine — de asta depinde durabilitatea coniușturii». Un previzionar dezabusat ofta: «Singurul nostru viitor este autopsia!»

Americanul este convins că un popor înfrînt este un popor vinovat! După el, nimeni nu-l întreabă pe învingător cum a cîștigat războiul. Dar îl întreabă pe învins cum l-a pierdut («E păcat să dai greș, și a da greș, e imoral!»), și teama de această întrebare, corelată cu infatuarea responsabilității universale, îl duce la angajări aventuroase din care nu mai știe cum să dea înapoi. Paranoia politică generează frica perpetuă de trădare. Făcînd panegiricul F.B.I.-ului (Biroul Federal de Informații), Don Whitehead scria într-un opus de peste 400 de pagini: «Cele mai nobile firi americane intră în proporție de masă în rîndurile acestei organizații patriotice... Birourile F.B.I.-ului înregistrează zilnic cîteva zeci de înscrieri de informatori-voluntari...» Oare cîți se vor fi înscriind zilnic? se întreba prietenul meu, W.G. Să zicem, cincizeci pe zi. Dacă or fi existînd o sută de birouri pentru informatori-voluntari, în care să se înregistreze zilnic cîte 50 de «patrioți», înseamnă că abia peste o sută de ani va fi înșcrisă printre «nobilele firi» întreaga Americă. Dar dacă nu există decît un singur birou, Doamne ferește, va fi nevoie să așteptăm vreo zece mii de ani pînă atunci, și asta n-o pot calcula nici cei mai entuziaști futurologi. Sau poate că s-au înscris, deja, toți? Și n-au mai rămas decît cei patru studenți împușcați la Kent, în statul Ohio, la 5 mai, pentru că au demonstrat împotriva agresiunii Statelor Unite în Cambodgia? Walt Whitman își rostea lui însuși: «Am auzit că pui întrebări. Că vrei să dezlegi enigmele Lumii Noi. Să definești America și atletica ei democrație!...»

Cine le mai poate dezlega? Un ev nebun a început la Hiroshima, ca să continue la Dallas, și la Memphis, și apoi să se întindă haotic, ca un cancer fără putință de leucit.

Tare as vrea ca futurologii de la Houston Institute să prevadă prezentul. Sau să explice trecutul. Sau măcar să spună cînd vor deveni toți americanii «firi nobile» înregistrate ca informatori-voluntari în cartotecile F.B.I.-ului? Sau cînd se va termina de împușcat firile ignobile? O, pentru asta nu va fi niciodată îndeajuns praf de pușcă. El mai trebuie și la Song My, și în Laos, și în Cambodgia!

La mijlocul lui aprilie, lumea aștepta cu sufletul la gură, după cinci zile de suspense, încheierea cu bine a «Odiseii» lui Apollo-13. Cu o săptămînă înainte, la plecarea navei cosmice spre Lună, telespectatorii americani protestaseră că transmiterea spectacolului de rutină al lansării le-a deranjat programul de week-end, lipsindu-i de filmele intersectate de reclame («Sicrie-solduri! Parking gratuit pentru rudele mortului!» sau: «The most lovely, the most kind, the most respectable army in the world!»), și obligîndu-i să asiste la o banală incursiune cosmică.

La începutul lui mai, lumea auzea cu indignare de intervenția armată americană în Cambodgia. Unde-i «atletica democrație» a țării tale, bătrîne Whitman? Să-i întrebăm pe copiii asinași la Song My sau pe studenții împușcați la Kent?

Avea dreptate Einstein.

Pentru voința omului,
nu există dimensiuni.
La nevoie el creează
noi vase comunicante.

COTELE APELOR OMULUI

(Urmare din pag. 7)

le-a smuls naturii. Ea demonstrează că stăpînirea bălții nu e o simplă migrațiune, ci o cucerire metodică, parte dintr-un istoric proces constructiv.

În scurtă vreme oamenii s-au legat de locurile noi de muncă, s-au adaptat condițiilor naturale noi și, mai ales, s-au atașat de soarta terenurilor cu toată ființa.

Așa înțeleg gestul lui nea Ion Nicolae, plecat la un sfîrșit de an să aducă o cofă cu vin celor care rămîneau să-și petreacă revelionul în baltă, la I.A.S.-Pietroiu. Trecînd de jumătatea Borcii înghețate, nea Ion — poreclit de atunci Limonadă — s-a trezit că sloiurile i se rup sub picioare. A aruncat donița și a pornit în fugă înapoi, spre malul drept. Putea, cu aceleași șanse, să-și continue drumul pînă la malul opus, să rămînă în comună pentru a sărbători revelionul în familie. El a preferat să se întoarcă în baltă, între tovarășii lui de muncă, toastînd pentru Anul nou cu apă și cu... limonadă.

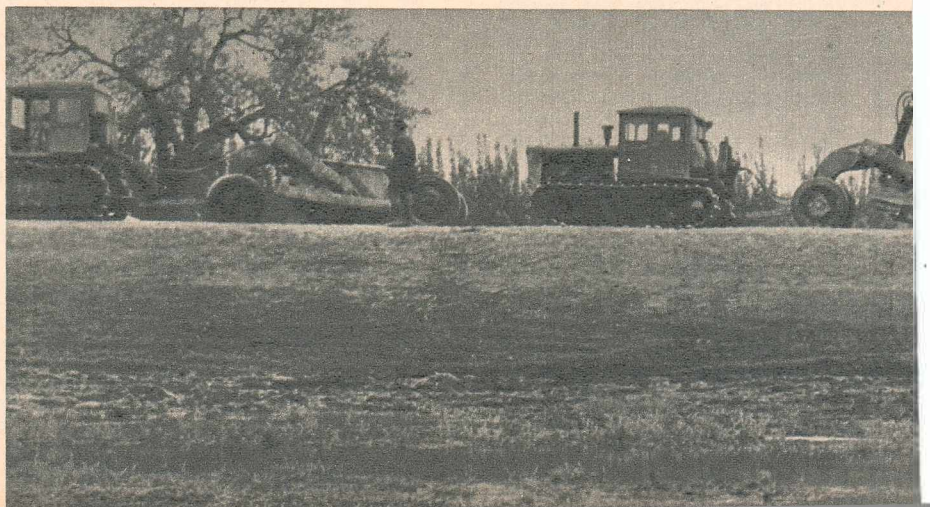
Racolare noilor pămînturi la fondul funciar al țării reprezintă o operațiune de transplant în toată puterea cuvîntului. Prezența permanentă a oamenilor e reclamată nu numai de supravegherea digurilor, ci și de un adevărat circuit tehnologic al apei. La I.A.S.-Pietroiu, din perimetrul căruia pompele evacuează un vagon și jumătate de lichid în fiecare secundă, l-am găsit pe un alt Ion Nicolae (poreclit «Biju») umblînd pînă la briu în apa rece ca gheața. Monta vreo 30 de motopompe pentru udarea răsaturilor. O serie de pompe evacuează apa în Borcea, altele o aduc înapoi pentru irigații.

— Cine ne vede zice că sîntem nebuni, exclamă nea Biju, dar așa trebuie! Apa din infiltrații nu e bună pentru irigat, e prea încărcată cu săruri.

Puțin mai încolo se recoltează lucerna și secara verde. Alți oameni patrulează pe diguri. Unii scot apa, alții o aduc înapoi. Sub cota zero, în perimetrul cetății de pămînt e o întreagă forfotă. Toată lumea e calmă, atentă, activă. Apa crește în albia fluviului, presează pe diguri, încearcă să se infiltreze. Oamenii tac, o pompează, o aduc înapoi, strică și recrează după regulile lor echilibrul natural al vaselor comunicante. În toată partea Dunării de jos, oamenii trec cu bine examenul apelor ce se strîng aici de pe un sfert de continent.

Coloanele
de șoc,
gata
să intervină.

de Emanuel VALERIU

salatiera pe masă

Sint multe și diverse frumusețile care ne atrag și ne mențin apoi, vie, dragostea anilor tineri pentru sport. Il iubim, uneori, pentru ceea ce nici măcar nu știm că ne va da cindva, destul de tirziu, atunci cind vom fi schimbat locul din arenă cu cel din tribune: pentru statornicie. De aceea, fără îndoială, competițiile dotate cu trofee challenge, care sint disputate ani de-a rindul («Jules Rimet», la fotbal, «Corbillon», la ping-pong, «Cupa Davis», la tenis etc.), ne-au devenit nu numai familiare, ci de-a dreptul dragi, mai cu seamă de cind reprezentanții noștri au început să se numere printre candidații celebrelor și prețioaselor trofee puse în joc.

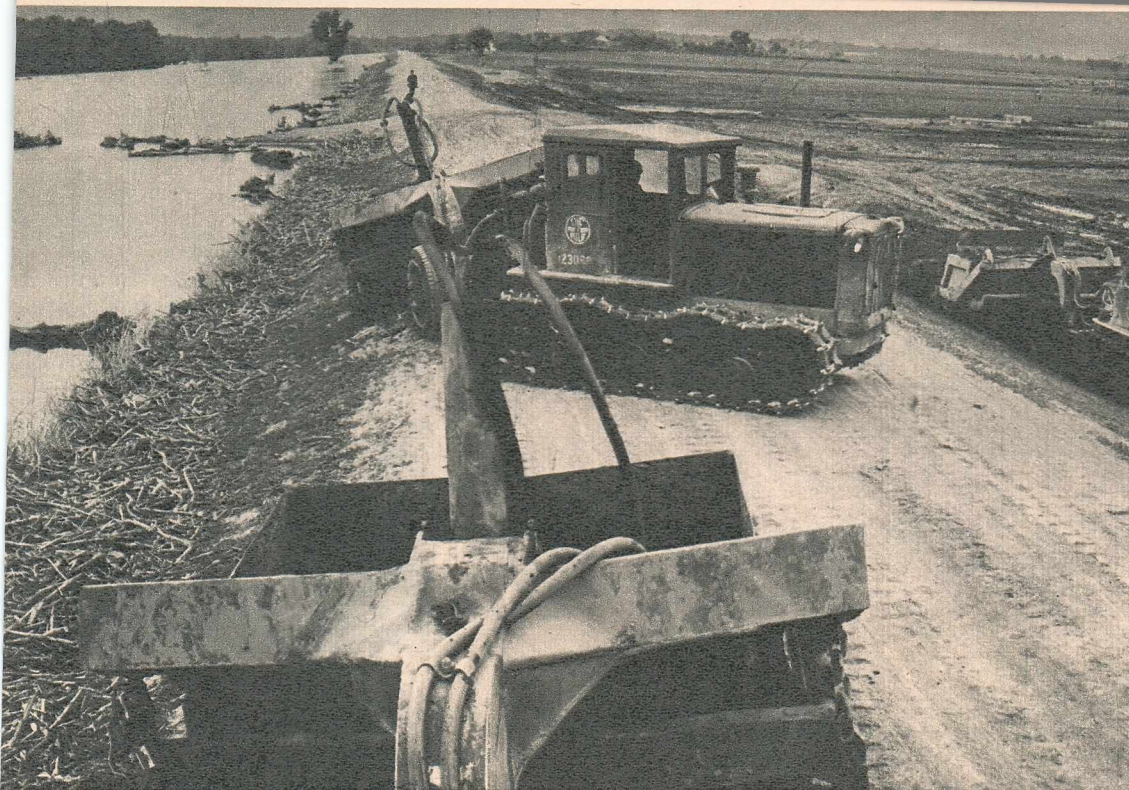
În prezent, sportivii români sint angrenați direct în disputa pentru două excepționale cupe: cea care reunește cele mai bune echipe de fotbal din lume și Salatiera de argint a familiei Davis. Despre cea dintii am mai scris și o vom mai face, pentru că ne place și pentru că evenimentele ne vor sili. Vom fi gazdele ultimului trofeu numit, aflat la începutul unei noi ediții. După cum se știe, primul tur al anului curent s-a desfășurat în cursul săptămîinii trecute și nu fără surprize. Mai înainte de a le arăta, se cere însă a sublinia debutul victorios al echipei României. Primul său partener de joc a fost reprezentativa Iranului, care a dat o replică onorabilă finaliștilor de la Cleveland pe terenul de altitudine de la Teheran. Scorul de 4-1, pentru România, nu trebuie neapărat comentat, deoarece la 3-0 orice meci pentru Salatieră este practic sfîrșit, însă condițiile în care Ilie Năstase, jucătorul român nr. 1 la simplu, a cîștigat (59 de ghemuri și 5 seturi!) merită un dram de atenție. Indiferent de condițiile invocate și de care nu ne îndoim, îngrijorarea ne pîndește vicleană și ne face să gîndim la o nedorită dar posibilă surpriză. Atîta vreme cit condițiile de disputare a meciurilor pentru «Cupa Davis» nu se vor uniformiza, efortul concurenților se va menține nu numai la o cotă permanent foarte ridicată dar și la limita imprevizibilului. Să sperăm că seriozitatea și experiența tenacului Ion Țiriac vor echilibra, în continuare, jocul șanselor cu etalonul valorii reale a formației României și că talentul excepțional, dar încă în curs de șlefuire, al lui Ilie Năstase va deveni un ferm punct de sprijin al performanțelor viitoare și nu o sursă de neliniște.

S-a spus că eliminarea Australiei de către India a fost o surpriză. Nu sint de acord, decît dacă se comentează parțial informația aceasta: Australia a părăsit «Cupa Davis» din primul tur! Asta da surpriză, dar cind învingătoarea ei este echipa indiană, pe care și publicul românesc a putut-o vedea și aprecia la București, cu excelenți jucători (mai ales pe Iarabă) și cind învinșii lor sint încă departe de clasa compatrioților lor trecuți la profesionism, atunci rezultatul nu cred că trebuie să mai mire. Dar iată că, în Europa, Austria elimină Anglia, ceea ce mi se pare cu mult mai grav, pentru lumea tenisului, decît insuccesul australienilor. Și nu numai afit: Spania trece «la pas» de Suedia (se va reedita dramatica întîlnire Spania-România de acum un an? vom putea cîștiga și de data aceasta și încă în fața publicului bucureștean, dar cu Santana ca adversar?); Iugoslavia, figurînd pe același tablou cu noi, a trecut de Polonia; la limită (3-2), este foarte adevărat, dar a trecut totuși, avînd șansa de a susține eventualul joc cu davis-cupmanii români, pe terenul lor, ceea ce — la limita unor valori sensibil egale — poate constitui un argument decisiv.

Salatiera familiei Davis se află iarăși în joc. Și echipa României poate ajunge, din nou, foarte aproape de ea, o poate chiar aduce, pentru un an de zile cel puțin, la București. Vom vedea în ce măsură se vor concretiza posibilitățile teoretice. Nu mai puțin interesant mi se pare să vedem ce a însemnat pentru tenisul autohton, în ansamblul său, succesul de prestigiu al anului trecut?

Finala de la Cleveland a fost punctul de maximă ascensiune atins, pînă în prezent, de practicanții sportului alb din România și am considerat că el ar fi trebuit să reprezinte semnalul unei restructurări, în profunzime, al unei discipline care trăiește mai mult prin cei doi corifei ai săi și — de regulă — în afara hotarelor țării (acolo unde ei ne reprezintă, unde se confruntă cu marile valori mondiale și de unde ne aduc repetate și flatante succese). Dar momentul a trecut, valorile entuziasmului s-au potolit atunci cind a fost vorba să se treacă la treabă. N-au apărut noile terenuri așteptate, nici cele de asfalt, nici altele, materialele necesare tenisului sint din ce în ce mai rare în magazine, calendarul internațional n-a fost argumentat, cum s-ar fi convenit, Campionatele internaționale de la Mamaia, după ce-au fost contramandate anul trecut, acum sint în faza de studiu în intenția de a fi readuse la București (?), meciul cu echipa S.U.A., promis de deținătorii «Cupei Davis», n-a avut încă loc, deși aceștia se află în Europa, nici pe Canottieri-Milano nu i-am putut vedea evoluînd aici, lucrările de la arena acoperită s-au limitat, pînă acum, la niște măsurători, ceea ce — dacă ar fi să adunăm — ne-ar înfățișa un tablou nu tocmai înfloritor într-un sport în care, de doi-trei ani, ne-am impus ferm pe plan mondial, redovedînd lumii întregi mai vechile calități ale tineretului nostru pentru jocul cu racheta cu corzi.

«Cupa Davis» se află acum din nou pe masa la care sint poftiți și jucătorii români. Mă întreb: ce punem noi pe această masă în schimbul trofeului pe care vrem să ni-l însușim prin luptă sportivă? Poate cineva să răspundă? Cine?

**Apa înaintază
amenințător,
dar nu și peste diguri.
Le păzesc oamenii
cu armele lor.**

**În incinta digurilor
se țese
urzeala lanurilor
din vară,
cind emoția apelor
va fi trecut de mult.**

**Vadurile obișnuite
au fost de mult șterse
În căutarea
unui loc de acostare.**

FĂRĂ PENE

Încercare de reconstituire a tragediei populației băștinașe
a celor două Americi

SI TOMAHAWKURI

«Acest pământ este pământul meu» scrie pe pancarta fixată de indienii care au ocupat Alcatrazul la intrarea fostei închisori. Indienii au oferit autorităților federale ale S.U.A. pentru acest teritoriu 24 dolari — în mărgelile de sticlă și pinză colorată (așa cum li s-a plătit indienilor pentru acapararea insulei Manhattan).

de I. CIOARA

Din inițiativa unui întreprinzător proprietar de ranch din Texas, o originală «trupă» — circa 100 de cowboys, 300 cai și tauri dresați pentru «rodeo», diligențe de epocă și mai mulți indieni «Sioux» — colindă de cităva vreme prin mai multe țări vest-europene. Punctul de atracție al «spectacolului», sînt de pãrere organizatorii, constă în reconstituirea unui atac al indienilor. Așadar, «pe viu» ceea ce «Cavalcada fantastică» a lui John Ford ca și atîtea alte westernuri au prezentat de-a lungul anilor, mistificator, drept «piei-roșii»: războinici cruzi, preocupați numai de atacarea diligențelor, convoaielor de căruțe cu coviltir, pe ai căror ocupanți — «fețe palide» — îi torturau, îi masacrau, îi scalpau; într-un cuvînt, sălbatici de care numai gloanțele unui Winchester salvau civilizația, întruchipată pe ecran de un John Wayne, Gary Cooper sau Henry Fonda. O viziune transformată cu rea-credință într-un adevărat mit, înjosire pe care pieile-roșii au suportat-o în tăcere. Ca și acea comportare față de ei de-a lungul a aproape un secol, denumită eufemistic «pacificare» — care și-ar găsi însă corespondentul mai potrivit în expresia «genocid». Dar iată că deși spre cer nu s-a înălțat fumul-semnal, nu s-au făcut auzite strigătele războinice și nici n-a fost dezgropat tomahawkul (securea de luptă), o serie de fapte arată că pieile-roșii s-au pus în mișcare. Pentru a destrăma falsă mitologie creată în jurul lor, pentru a evidenția tragicul adevăr că ei sînt cei care au fost înșelați cu cinism, maltratați, persecutați — fiind aduși azi la situația de «cea mai săracă, cea mai bolnavă și cea mai incultă grupare etnică din America» (cum se poate citi chiar într-un raport al autorităților S.U.A.). Prima manifestare mai de răsunet a ceea ce a fost denumit «Red Power» («Puterea roșie» — prin analogie cu mișcarea negrilor «Black Power») a constituit-o ocuparea fostei închisori Alcatraz către sfîrșitul anului trecut. Apoi, în martie și aprilie a.c., repetatele tentative de ocupare a bazei militare Fort Lawton, acțiune ce a stîrnit un deosebit ecou și datorită faptului că la ea a luat parte — pentru a-și manifesta sprijinul față de cauza dreaptă a indienilor — cunoscuta actriță Jane Fonda, fiica lui Henry Fonda...

«AM TĂCUT PREA MULT TIMP...»

Între numeroasele elemente menite să definească trăsăturile sălbatice ale triburilor indiene, unul aproape nelipsit din westernuri era scalpul. Dar adevărul istoric arată că tocmai «fețele palide», pe care aceste filme îi prezentau ca pe niște eroi, au fost cei dinții «vînători de capete». În 1863 autoritățile americane ofereau o primă de 20 de dolari celor care ucideau un indian — fie el bărbat, femeie sau copil — din triburile așa-zise «nesupuse». Și pentru a face dovada vitejiei lor li se cerea să aducă o fișie de piele cu păr, jupuită de pe capul victimei. În zelul lor, acești vînători de indieni au ajuns să

atace și satele locuite de triburi ce încheiaseră înțelegeri pașnice cu autoritățile. Numai după aceea reacția în rîndul indienilor a fost de a-i face pe «pacificatori» să simtă pe propria lor piele aceleași atrocități... Faptul citat însă nu pune numai în concordanță istoria cu adevărul. El vine totodată să evidențieze că sloganul «nu există decît un singur indian bun — indianul mort» a constituit mai mult decît un credo.

Exterminarea violentă s-a imbinat însă și cu alte metode. În 1789, printr-un decret al autorităților americane se preciza că «pământul și averea indienilor nu le vor fi niciodată luaie fără consimțămîntul lor». Dar în 1830, prin «Removal Act» (așa-numitul «Act de mutare»), indienii erau gonîți de pe pămîntul lor, în «vestul sălbatic», și rîspîndiți prin «rezervații». Fapt este că astăzi urmașii «pieilor-roșii» de odinioară, pe teritoriul S.U.A. se cifrează la 600 000 — 200 000 se află prin diverse orașe (60 000 la Los Angeles, 20 000 la San Francisco, 15 000 la Chicago etc.) iar restul sînt împărțiți în rezervații, totalizînd 200 000 kmp pe triburi: Sioux, Picioare negre, Crow, în platourile septentrionale; Cheyeni și Kiowa în regiunile centrale; Comanci și Apaci în sud; Navajos în Arizona; Menomini în Wisconsin; Lumuri

Mohicana Kahn-Tineta — din rezervația Caghnawaga ce face parte din «cele șase națiuni» ale rezervației irokeze — a cărei luptă pentru apărarea populației indiene din Canada a făcut-o cunoscută în întreaga țară și dincolo de hotarele ei; ea a venit la Londra, la reședința primului ministru britanic de pe Downing Street 10, pentru a reaminti drepturile promise de coroana britanică confederației irokeze a «cele șase națiuni».

în statul Washington etc. Situația lor? «Revoltaoare» — a declarat de curînd însuși vicepreședintele Spiro Agnew. Concret, aceasta înseamnă o medie de vîrstă de circa 40 de ani față de 70 a americanului «alb»; copiii nu sînt școlarizați decît în proporție de 5,5 la sută — mult în urmă chiar față de cea privind pe copiii negri și chiar pe cei mexicani; șomajul atinge pînă la 80% din forța de muncă din rezervații; și, pe deasupra, mai există și acel «Birou pentru probleme indiene» care, de cînd ființează, din 1834, s-a dovedit doar un instrument pentru a-i ține în hățuri. «De la naștere la moarte — se arată într-un recent studiu juridic — casa indianului, pămîntul său, rezervația, locurile sale de muncă, magazinul unde țîrguiește, consiliul tribal care-l conduce sînt toate dirijate de Biroul pentru probleme indiene».

Deși recunoscuți cetățeni ai S.U.A. — e drept abia din 1924 (!) — acești oameni curajoși (e notoriu că dintre cei 25 000 militari americani de origine indiană ce au luptat în al doilea război mondial doi au primit cea mai înaltă distincție — Medal of Honour — unul dintre ei fiind pușcașul marin Hynes, indian din tribul Pima, care a împlîntat drapelul S.U.A. pe fortăreața japoneză Iwo Jima), acești oameni care s-au dovedit apți pentru munci dificile (mulți dintre cei care au montat scheletul metalic a unor zgîrie-nori ca Empire State Building, Rockefeller Center, Waldorf Astoria au fost indieni Mohawk) își spun acum rîspicat cuvîntul: «Nu dorim să mai fim piese de muzeu ori de atracție pentru turiști». Este de fapt sintetizată în aceste cuvinte afirmarea necesității recunoașterii dreptului lor la o existență demnă. În ultimă instanță același caracter îl îmbracă și ocuparea insulei Alcatraz din Golful San Francisco, dezafectată în 1964, ca și repetatele tentative de ocupare a bazei militare Fort Lawton, în curs de dezafectare, pentru a le transforma în centre de cultură ale indienilor (în ambele cazuri indienii bazîndu-se pe tratatul încheiat în 1868 între autoritățile americane și reprezentanții indienilor, în virtutea căruia aceștia din urmă pot revendica orice «teren federal nefolosit»). «Am tăcut prea mult timp — a declarat unul dintre conducătorii indieni. Ocuparea Alcatrazului reprezintă cel mai important eveniment pentru noi, de cînd am încetat războiul dus... în 1889». Indienii americani sînt hotărîți — și înmulțirea acțiunilor lor în vremea din urmă confirmă aceasta — să facă totul pentru ca, așa cum plastic se exprima un alt conducător al luptei lor, «să nu ne mai topim ca zăpada sub soarele primăvăratice».

Putinii supraviețuitori ai tribului Sioux din S.U.A. nu arată cît puțin ca acești Sioux, membri ai trupei de cowboy și indieni prezentați ca «spectacol de atracție» de un om de afaceri întreprinzător, prin o serie de orașe vest-europene.

Patru demonstrații în decurs de numai o lună au fost organizate de reprezentanții indienilor din S.U.A. la Fort Lawton, în sprijinul revendicării lor de a li se ceda teritoriul bazei militare în virtutea acordului din 1868 referitor la «teritoriile federale nefolosite».

▲ Cîțiva dintre cei ce au reușit să scape din masacrele organizate în jungla amazoniană tocmai de cei puși să-i ocrotească pe indieni.

UN GENOCID SISTEMATIC

Drama indienilor de pe actualul teritoriu al Statelor Unite este doar o mică parte a marii tragedii pe care o trăiesc de circa cinci veacuri, din prima zi a cuceririi Lumii Noi, urmașii celor botezați indieni de către Columb — cum spun aceștia cu năduf, doar pentru că «s-a rătăcit și a crezut că a debarcat în Indiile». Cinci veacuri în care omul alb a luat fel de fel de înfățișări — conquistador, bandeirante, seringueiro, garimpeiro, grileiro — pentru a acapara pămînturile celor ce au fost stăpîni ai acestui întreg continent și bogățiile pe care le ascundeau aceste pămînturi. Din totalul locuitorilor acelei părți a Americilor, cunoscută sub numele de America Latină, indienii reprezintă astăzi doar aproximativ a șasea parte. Dar poate că nicăieri nu s-au petrecut asemenea orori ca în adîncurile întunecoase și mute ale junglei amazoniene. «Întreaga Amazonie — scrie Lucien Bodard în cartea sa «Masacrul indienilor» — este un fel de lagăr de concentrare, de lagăr al morții sub semnul heveii». În anul 1500 — relatează un cunosător al locurilor, exploratorul Paul Lamberg, autorul filmului «Fraternelle Amazonie» — existau aici 4 milioane de indieni. De atunci campania de exterminare a acestora s-a amplificat cu fiecare zi... În 1900 rămăseseră doar 500 000, iar la ora actuală (interviul era dat în 1968, cînd a izbucnit și scandalul de care se va aminti în rîndurile ce urmează) numărul lor nu depășește 80 000 în Amazonia braziliană și 300 000 în întreaga Amazonie». Inseși aceste cifre arată că masacrul cel mai mare s-a petrecut pe teritoriul brazi-

lian. Un adevărat genocid desfășurat sistematic: indienii au fost bombardati de aviație pînă în ascunzăturile cele mai tainice din adîncul pădurii, au fost doborîți de gloanțele ucigașilor plățiți, otrăviți cu alimente parașutate și imbibate cu arsenic, decimați cu ajutorul îmbrăcămintei — de asemenea «mană cerească» — impregnate cu virusul variolei. Și — ceea ce a stîmnit indignare și revoltă — aceasta s-a petrecut nu în pofida, ci sub oblăduirea aceluia organism guvernamental care ar fi trebuit să le asigure condiții pentru a subsista (așa cum și-l închipuise cel ce l-a înființat în 1910, prietenul indienilor, Candido Rondon) — Serviciul pentru protecția indienilor. «Dosarul S.P.I.» — deschis de autoritățile braziliene în 1968, după ce cotidianul «O Globo» din Rio de Janeiro a dezvăluit «jafurile și expedițiile pe care unii, lipsiți de omenie și onoare, le-au organizat sub manta S.P.I...» — a fost închis o dată cu condamnarea la închisoare pe diferite termene a 135 ofițeri și funcționari din «Serrvico de Protecção do Indio» și concedierea altor 206. Cele 5 115 pagini (103 kg) ale actului de acuzare, enumerînd tot felul de fărâdelegi, se pot concentra într-o singură și zguduitoare constatare: doar 20 000 din cei 90 000 indieni aflați sub «protecția» S.P.I. au mai putut fi descoperiți în așezările lor... Dezvăluirea acestui masacru a avut darul să declanșeze punerea în lumină a unei întregi serii de fapte asemănătoare. A fost descoperită astfel, «operînd» în zona de graniță columbiano-venezueleană, o bandă ce organiza adevărate safari-uri printre indieni, pentru plăcerea unor latifundiați care — potrivit afirmațiilor ucigașilor de

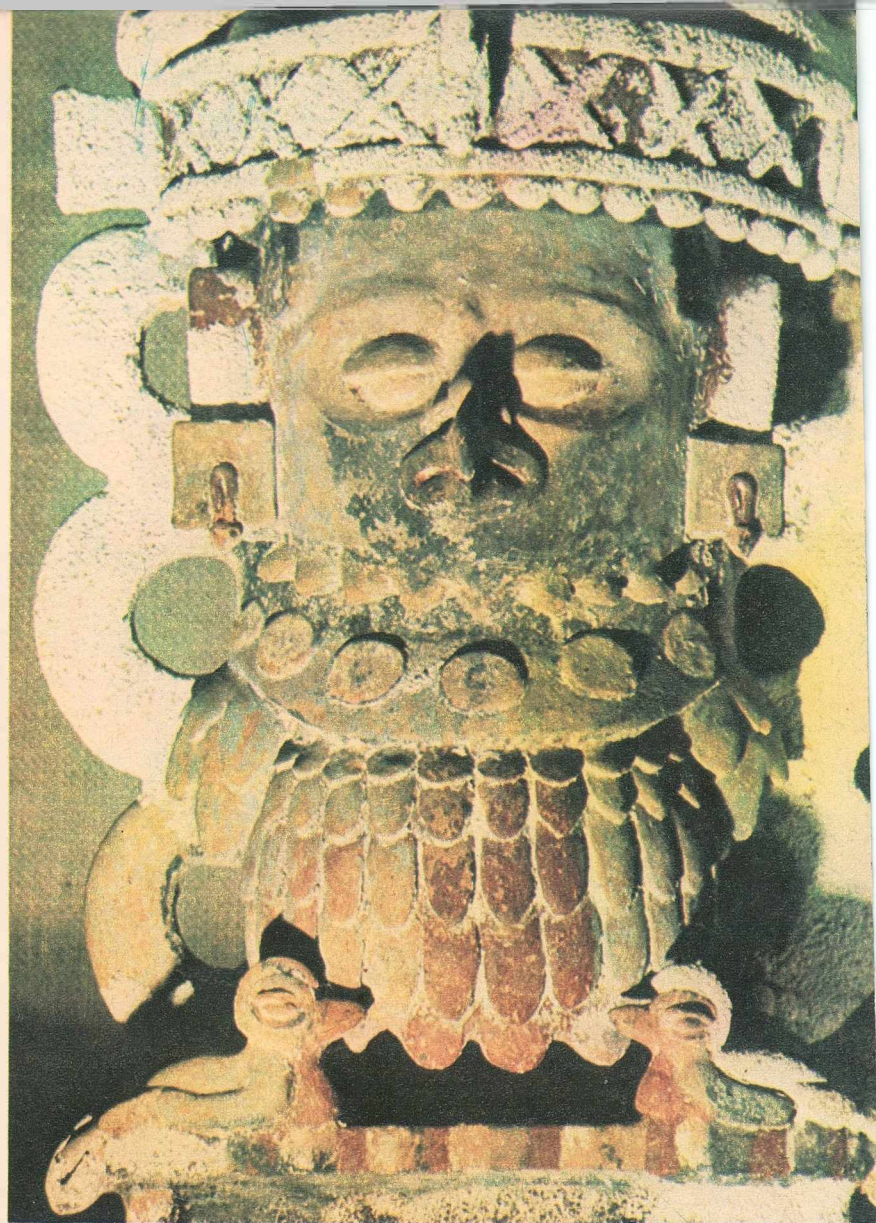
profesie arestați — «plătesc, și încă destul de bine, pentru a avea satisfacția de a ucide cel puțin un indian». Au avut de asemenea un puternic ecou în Columbia revelațiile făcute de un tînăr sociolog, Victor Daniel Bonilla, care în lucrarea sa, «Slujitori ai lui Dumnezeu și stăpîni indienilor», arată că misionari spanioli sosiți în 1906 în valea Sibundoy din regiunea amazoniană i-au deposedat pe cei 8 000 indieni de 10 mii ha din cele 12 mii pe care le dețineau, transformîndu-i totodată în sclavi ai lor.

Cu drama indienilor sînt confruntate și alte țări latino-americane. În Bolivia, de pildă, 3 milioane de indieni — 70 la sută din întreaga populație a țării — duc o existență mizeră pe un pămînt plin de bogății, mizeriei fizice alăturîndu-i-se cea spirituală — 68 la sută dintre indieni fiind analfabeți. Mai pretutindeni în țările latino-americane indienii au fost aduși pe ultima treaptă socială — secerăți de boli și foamete, pradă analfabetismului. Dar cei mai luminați dintre ei au pornit lupta pentru a pune capăt acestei situații, fiind semnificativă tendința lor de a acționa în comun. Atît pe plan național cît și continental. Recent, la Caracas, spre exemplu, s-a desfășurat primul Congres al indienilor din Venezuela, în cadrul căruia s-a hotărît să se ceară guvernului înfăptuirea unei reforme agrare eficiente, ameliorarea condițiilor de locuit, școlarizare și asistență medicală în zonele locuite de indieni. Situația social-economică a indienilor pe plan continental a stat în centrul atenției participanților la cel de-al doilea Congres al Institutului internațional de apărare a drepturilor indienilor — reunind la Santiago de Chile,

Din oamenii liberi și mândri care au constituit tribul Bororo din jungla braziliană au rămas doar aproape 100, măcinați de tuberculoză.

Vestigiile civilizației Maya au rămas o mărturie pentru posteritate a înaltului grad de cultură al indienilor.

FARĂ PENE ȘI TOMAHAWKURI

în toamna trecută, delegații din Chile, Ecuador, Peru, Argentina, Paraguay.

O BOMBĂ CU EXPLOZIE ÎNTĂRZIATĂ

Contrazicând o zicală cu circulație în preria canadiană, care spune că «un indian contrariat se așază și așteaptă», urmașii irokezilor, ai indienilor Mohawk, Cree etc. au trecut și ei la acțiune pentru apărarea entității celor 237 000 indieni care mai populează azi întinderile vaste ale Canadei — marea majoritate cuprinși în cele 2 269 rezervații din provinciile Ontario, Columbia britanică, Quebec și cele trei provincii din prerii. «Frământările care au cuprins populația indiană — arată nu demult primul ministru al provinciei Alberta — constituie o bombă cu acțiune întârziată, al cărei fiil devine, pe zi ce trece, tot mai scurt... Trebuie căutate soluții pentru satisfacerea cerințelor firești ale băștinașilor...» Cea avută în vedere de autoritățile de la Ottawa — prezentată vara trecută într-o «Carte Albă» — prevede să se pună capăt «statutului special» al indienilor și obținerea de către aceștia, în cel mult cinci ani a titlului de cetățeni în deplinul sens al cuvântului. Totodată, se preconizează ca ei să treacă sub controlul autorităților locale, precum și să fie abolit unul din principalele drepturi ale indienilor, și anume proprietatea în comun asupra pământului rezervațiilor, acesta urmînd să devină proprietate individuală, transmisibilă prin acte de vânzare-cumpărare. Respingînd «integrarea» pe aceste baze în societatea canadiană, liderul indian Harold Cardinal — în vîrstă de 27 de ani — considerat ca «indianul cel mai influent după Cochise» (erou Apac căzut în secolul trecut, apărînd pămînturile indiene împotriva albilor), subliniază că

«în mozaicul canadian noi voim să rămînem o pată roșie». În cartea sa «Societatea nedreaptă», apărută recent, H. Cardinal, care a cunoscut pe propria-i piele ce înseamnă mizeria indiană (8 din cei 17 frați și surori murindu-i de tineri de meningită), arată că venitul anual mediu al unui indian este de 360 dolari față de 1 540 al celorlalți canadieni, șomajul este de 10 ori mai mare în rîndul

indienilor decît la restul populației etc. și cere guvernului federal asigurări sociale, îngrijire, școli — dar nu cu prețul unei «asimilări» forțate.

*

...Stăpîni absoluți ai imensului continent american în urmă cu veacuri, indienii nu mai constituie azi decît o infimă parte a

populației acestuia. Nici o altă populație din lume n-a suferit pare-se atît, tragedia lor consumîndu-se de altfel în tăcerea unei lumi absorbite de alte evenimente «mai spectaculoase». Poate tocmai de aceasta răbdarea lor a luat sfîrșit. Din Alaska pînă-n Țara de Foc, ei au pornit acum fără pene și tomahawkuri în lupta pentru reafirmarea propriei lor ființe naționale.

Culorile vii ale frumoaselor veșminte indiene pot fi admirate cu prilejul sărbătorilor acestora.

Locuință luminoasă cu perdele ușor de întreținut din **DIOLEN**

Perdelele DIOLEN fac din camera dv. o locuință luminoasă, respirând bucurie și confort.
Perdelele și draperiile DIOLEN – o ambianță ideală.

Eleganță, rezistență, stabilitate dimensională.
Vaporoase și decorative perdelele din DIOLEN imprimă locuinței dv. aspect odihnitor și confortabil.
spălat - agățat - gata!

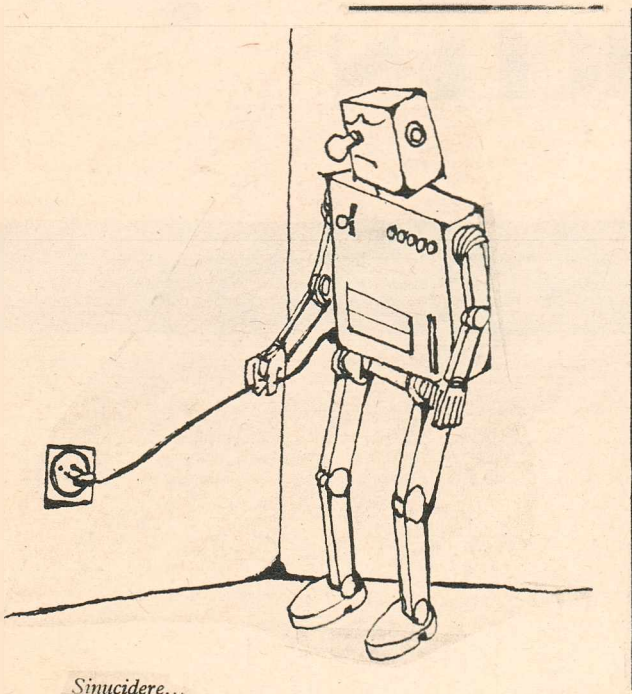
Diolen

garantează calitatea produsului
Enka Glanzstoff

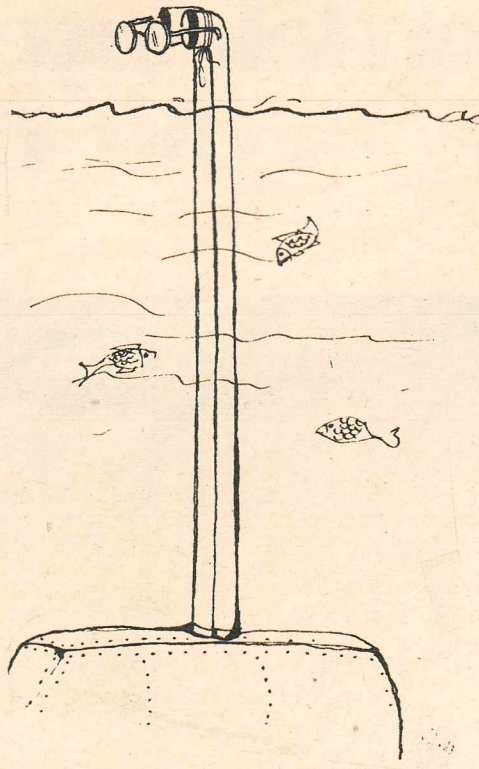
varietati

UMOR

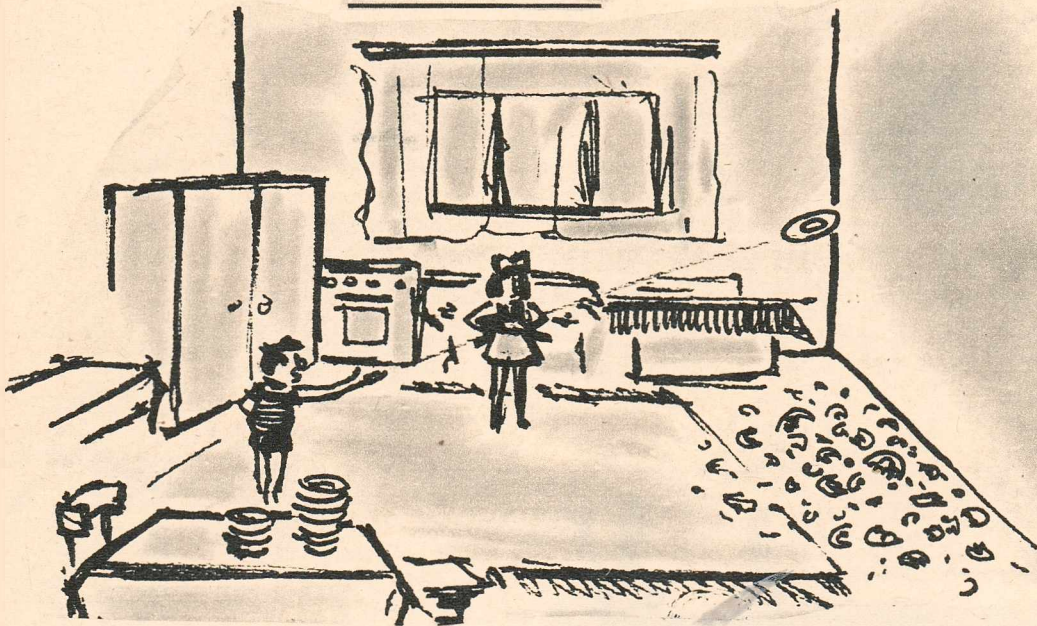
de I. Mihoc RADNANU

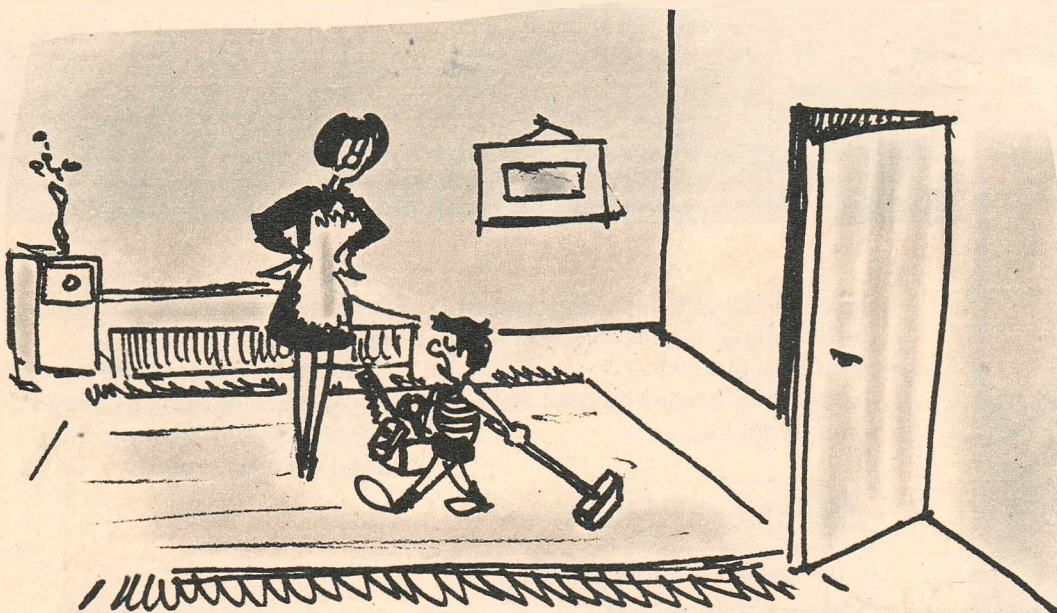
— Sinucidere...

de Cezar PAVELESCU

— Acum sper c-ai înțeles sistemul de funcționare al far-furilor zburătoare...

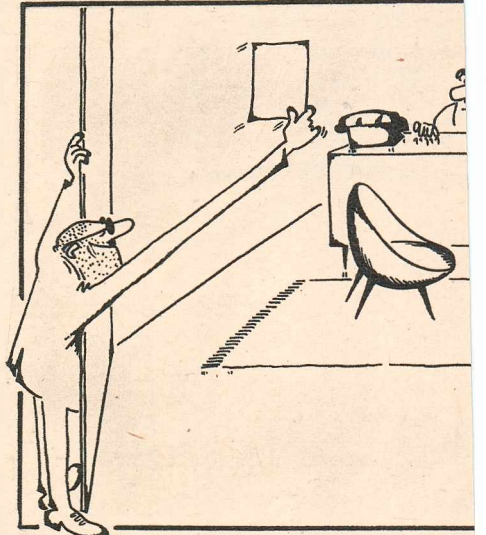
— Ce-ai făcut cu astea?
— Am reparat transistorul!!!

de V. TIMOC

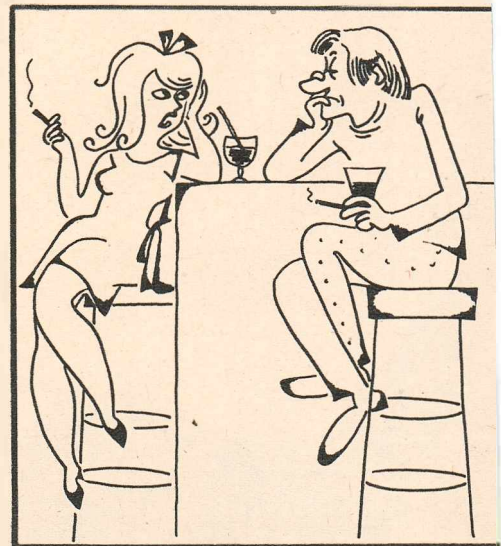
Efort con

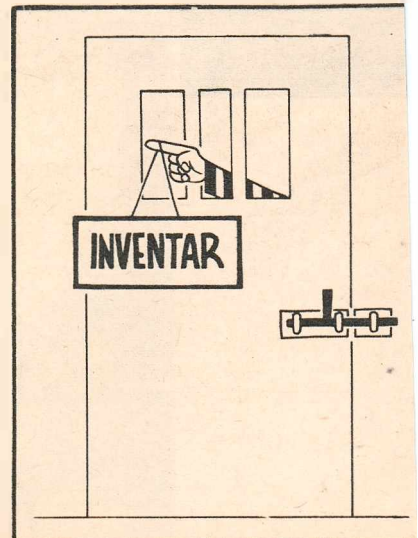
— Peste trei luni, două zile și trei ore plecăm la odi

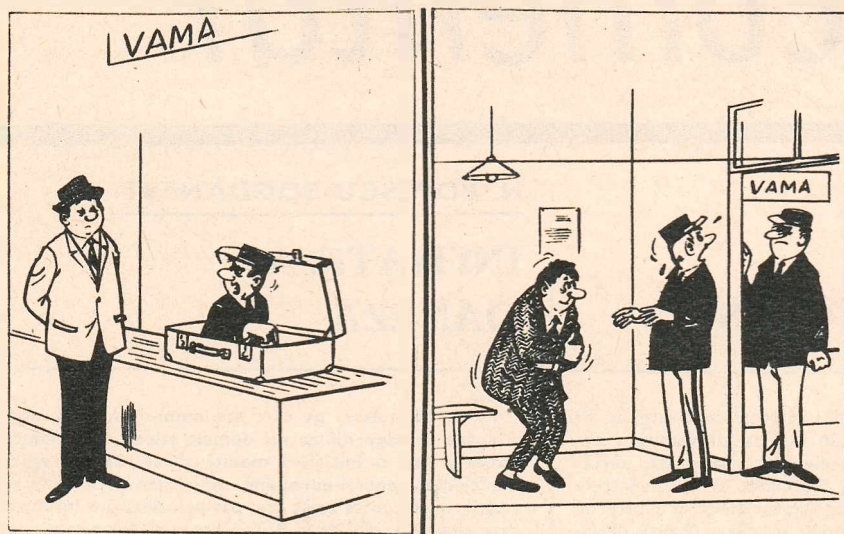
— Ce-i ai?
— O cerere. Pentru ocuparea postului de gestio

— Mă numesc Gică și-ți cer mna...
— Fii serios! Nici nu mi-ai spus încă din ce trăiește dimitale...

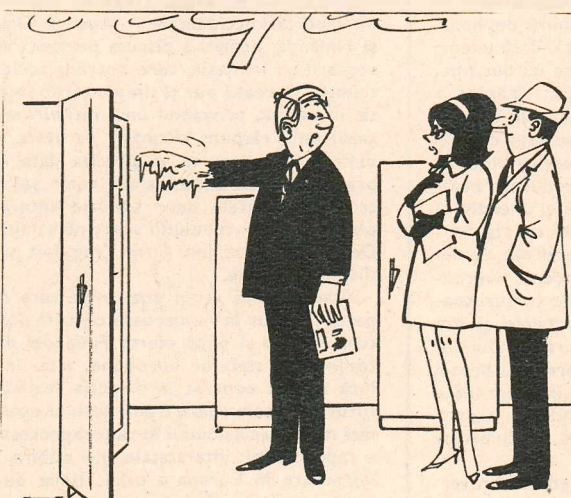

UMOR ELVEȚIAN

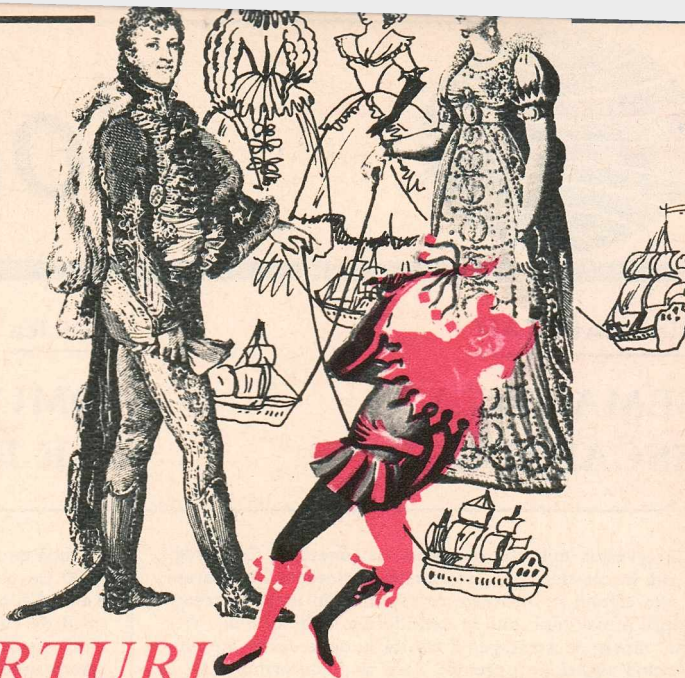
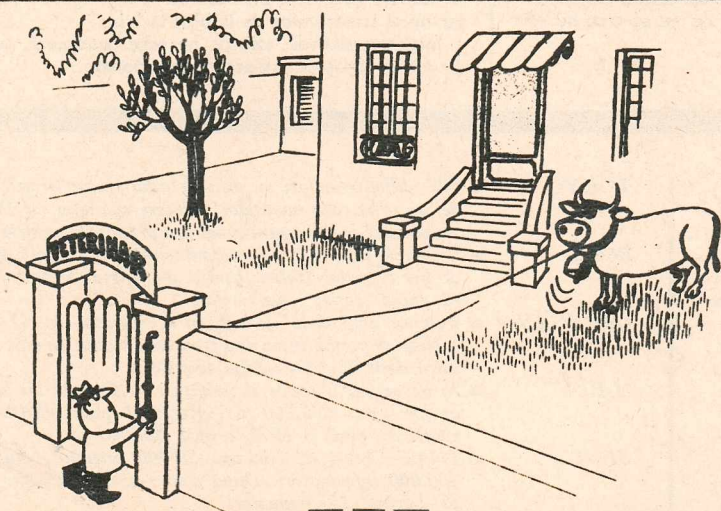
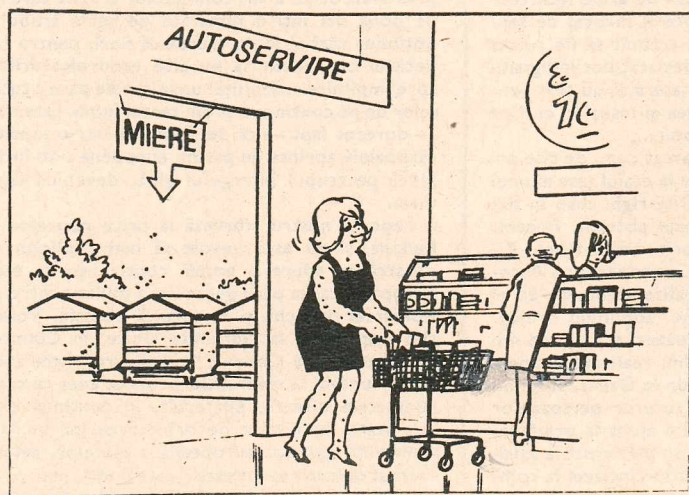

—Geamantanul dv. n-are cumva fundul dublu?

—Nu pot să-i fac percheziție corporală... E al naibii de gidilos...

—Frigiderul acesta este dotat cu un agregat foarte puternic.

PORTURI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
A	S	T	R	A	H	A	X		L	E	B	A	
R	A	U		L	A	S	A	B	O	N	A		
A	K	I	I			Y		A	S	E	D	A	
E	A				I	C			A	T	A	L	
6		P	R	A	Z		S	E	N	I	N	E	
7	S	H	I	N		M	A	L	A	G	A	X	
8		O	R	A	L		A	P	E		D	A	
9	H	U	E		E	R	A	N		L	Y	O	N
10	A	S	U	M	A		D		L	E		V	A
11		T		A	L	G	E	R		S	T	E	R
12	F	O	U	R		A	N	A	S		O	R	I
13	A	N	V	E	R	S		R	I	G	A		A

ORIZONTAL: 1) «Perla Mării Negre», cel mai mare port al țării noastre — In port. 2) Mare port în delta fluviului Volga — Port polonez la Marea Baltică. 3) Patria portului Alexandria (abr.) — Capitala și cel mai mare port al Portugaliei. 4) Port la Marea Japoniei — Orașel în Suedia. 5) Calciu (abr.) — Mic port în Chile — Numele a trei regi ai Pergamului. 6) Leguminoasă — Limpezi. 7) Oraș în Egipt — Port în sudul Spaniei. 8) Prin viu grai (pl) — Fără ele n-ar fi nici porturi — Prova la Dakar! 9) Străvechi port în Vietnam — Veche denumire a Iranului — Golful în care este situat portul Marsilia. 10) A-și lua asupra — La intrarea în Leningrad! — Vede! 11) Spată — Portul capital al Algeriei — Un metru cub de lemne. 12) Strîmtoare în Franța — Rață... științifică — De înmulțit. 13) Mare port al Belgiei, al patrulea din lume — Oraș-port în nord-estul U.R.S.S., așezat în golful cu același nume.

VERTICAL: 1) Oraș-port și capitală a Venezuelei — Important port în Israel. 2) Mare port al Japoniei — Împreună cu New Orleans formează cele două mari metropole ale sudului S.U.A. (statul Texas). 3) Localitate în Camerun — Por-

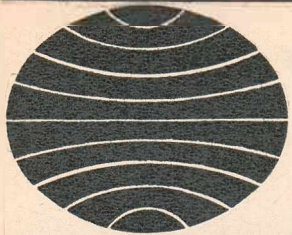
— Uvertură la uvertură! 4) Sere! — Țărăniță (reg.) — Apă cu porturi. 5) Port la Oceanul Pacific pe coasta vestică a Americii de Sud — Se poartă onest. 6) Interjecție — Important port al Turciei — Localitate în S.U.A. 7) Nas micuț — Port vestit al Peninsulei Arabice. 8) Rîu în U.R.S.S. — Medic și cercetător român de renume mondial, specialist în geriatrie — Nu prea des. 9) La intrarea în Baku! — Insulă în Micronezia — Notă. 10) Reședința administrativă a Californiei. 11) Regina Adriaticii, fascinant tezaur de frumusețe artistică, orașul care a dominat întreaga istorie medievală a Mediteranei — Orașel în Noua Zeelandă. 12) Port al Iranului la Golful Persic — Numele a două porturi, unul în Anglia, pe Canalul Mînceii și cel de-al doilea în S.U.A., pe coasta Atlanticului. 13) Casă! — Cel mai însemnat centru comercial și port al R.A.U.

Dr. Aurelia PETRESCU-BACIU

Dicționar: AȘEDA, ATAL, SHIN, ERAŢ, FOUR, NTUI, GAS, TNA, EAP, JOA.

Dezlegarea jocului «FLORI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) STRAT — COPIL. 2) IROSIT — RIND. 3) RAZE — IRISI. 4) ANEMONE — TIE. 5) ZD — AMENTI — X. 6) AMNARE — LIA. 7) AFLATE — F — RG. 8) GIA — UTILA — E. 9) ARDERE — OMAR. 10) VII — I — AROMA. 11) AUIT — SPIRIT.

glob-comentar

Dic. BABOIAN

SEMANTICA ESCALADĂRII

Intervenția militară americană-saigoneză în Cambodgia se află în cea de-a treia săptămână de intensă desfășurare. În fața valului de proteste ce se ridică în lumea întreagă, adepții acestui nou pas de extindere a războiului din Vietnam recurg la stratagemă clasică a denaturării faptelor, invocând «stări de urgență» care ar fi determinat — ca opțiune imediată — așa cum a susținut președintele Nixon, intrarea «în miezul incurcăturii».

Istoria cunoaște nenumărate exemple de mistificare a realităților pentru acoperirea sau justificarea unor acțiuni militare cu caracter agresiv, pornite sub pretexte felurite. De fiecare dată eșafodajul de argumentație a politicii de forță se bazează pe răstălmăcirea, pînă la abuz, a unor noțiuni fundamentale ale dreptului internațional și în general ale conviețuirii pașnice pe acest pămînt. Impri-mind, deliberat și — de ce să n-o spunem — fără scrupule, un caracter versatil acestor noțiuni, exponenții americani ai intervenției armate folosesc un limbaj adecvat în virtutea unei semantici sui-generis. Ei își asumă dreptul de a interveni brutal în treburile interne ale Cambodgiei (implantînd și aici torța războiului) și vor ca opinia publică să considere aceasta drept un pas spre terminarea războiului din Vietnam.

Prefigurînd cu ironie mușcatoare viitoarea ediție a unui dicționar al escaladării, Anthony Lewis sugerează în *International Herald Tribune* (subtitlul: «Webster's New American Dictionary») includerea citorva noi definiții în raport cu politica actuală a S.U.A. în Indochina. Reținem dintre cele mai sugestive:

Acțiune pentru pace: Trimitera de trupe, bombardiere și elicoptere americane în Cambodgia, fără a informa guvernul cambodgian...; **Respect pentru suveranitate și neutralitate:** Intrarea masivă a trupelor americane într-o țară neutră; **Constituție:** Document care imputernicește pe președintele S.U.A. să invadeze orice țară, dacă aceasta manifestă o atitudine intolerabilă; **Pretext:** Scuze folosite drept paravan de perfide guverne străine pentru a critica America...

Dicționarul propus de Anthony Lewis definește cu sarcasm fiecare etapă a politicii americane în Indochina. Dar atunci cînd, în vîzul lumii întregi, o mare putere încalcă suveranitatea, independența și neutralitatea unei țări mici, atunci cînd orașe, sate și plantații cambodgiene sînt prefăcute în scum și cînd pe Mekongul însingurat plutesc acuzator cadavrele victimelor agresiunii americane, semantica escaladării nu este în măsură să acopere strigătul de legitimă indignare mondială împotriva acestor nelegiuri. Oricare ar fi pretextele și argumentele escaladării, forța armată nu poate constitui un mijloc de soluționare reală a conflictelor din această regiune, din nici o regiune a lumii. În acest spirit guvernul român, în două declarații oficiale, a arătat că noile acțiuni ale S.U.A. în Indochina prejudiciază grav eforturile popoarelor pentru conviețuire pașnică, înțelegere și colaborare internațională.

Într-o lume în care pacea are un caracter indivizibil — orice focar de război fiind un pericol virtual pentru întreaga omenire — dreptul celui tare nu poate înlocui dreptul alienabil al oricărui popor de a-și guverna, independent și suveran, propriile destine. Semantica escaladării este incapabilă să demonstreze contrariul.

Florica ŢELMARU

OMUL DE PE ACOPERIȘ

După ce patru studenți — doi băieți și două fete, de 19 și 20 de ani — au fost uciși, în incinta Universității din Kent, Ohio, S.U.A., de gloanțele gărzii naționale, purtătorul de cuvînt al Casei Albe a declarat că «președintele împărtășește durerea părinților acestor tineri și a tuturor americanilor față de aceste morți inutile». O altă declarație prezidențială atribuia indirect răspunderea celor petrecute studenților înșiși, exprimînd în esență «nădejdea» că «tragicul incident» le va aduce mintea la cap. Apoi s-a anunțat că, din dispoziția președintelui, ministerul justiției va deschide o anchetă care să facă «lumină deplină».

În ceea ce privește mintea la cap se pare că, dacă uneori minia lor poate lua forme excesive, de minte nu duc lipsă studenții care protestează. Un raport recent, elaborat la cererea Consiliului American pentru Educație de către o echipă alcătuită din personalități competente, este edificator în acest sens. Reiese din raport că frecvența și intensitatea demonstrațiilor de nemulțumire, mai reduse în instituțiile în care intră fără examen orice posesor al unei diplome de studii secundare, cresc în proporție cu rigoarea selecției: studenții militanți provin în general din domeniile de studiu cele mai dificile. Ei cer extinderea drepturilor lor în cadrul universității, organizarea de cursuri speciale pentru negri sau alte minorități dezavantajate, și, din ce în ce mai virulent în ultimii ani, încetarea războiului din Vietnam. Este lesne de înțeles de ce transformarea bruscă a războiului din Vietnam într-un război din întreaga Indochină a stîrnit un asemenea tumult în rîndurile acestei studențime. Și, într-o mare măsură, în acelea ale tinerelor cadre universitare...

În ceea ce privește ancheta, ce poate dovedi? Că guvernatorul statului Ohio, James Rhodes, e cel care a chemat garda națională, se știe. Se știe de asemenea că garda a tras în plin. Nu se știe de ce garda, în contradicție cu regulamentele sale de funcționare, dispunea de arme încărcate — dar oare se va afla? Oricum, «alibi»-ul invocat de șefii locali ai găzii, pentru a se justifica, a trebuit să fie retras în mai puțin de 24 de ore sub povara declarațiilor indignate ale martorilor oculari: vinovații afirmaseră că au tras pentru că un om suit pe un acoperiș trăgea el însuși în ei. Dar omul înarmat de pe acoperiș n-a existat...

În această ordine de idei, e de remarcat cum, de cîte ori e nevoie, se găsește pe un acoperiș sau la etajul șase al unei clădiri, de pildă, un om cu o pușcă. The right man in the right place, deci, omul potrivit la locul potrivit. Recent, directorul unei firme de cercetări prin ordinatoare, Richard Sprague, a publicat în revista «Computers and Automation Magazine» rezultatul unei analize efectuate de el cu utilajul electronic de care dispune. Supunînd ordinarilor cinci sute de fotografii și douăzeci și cinci de mii de dișee conținute în secvențe de film, realizate și unele și celelalte în momentul asasinatului de la Dallas, studiind tot prin ordinator comportamentul tuturor persoanelor prezente în imagini, Richard Sprague a ajuns la următoarele concluzii: cel puțin patru indivizi au participat la asasinarea președintelui Kennedy și cel puțin cincizeci la complotul care a organizat asasinatul; au fost trase cel puțin șase gloanțe, dintre care unul n-a atins pe nimeni, unul l-a rănît pe guvernatorul Connally, patru l-au lovit pe președinte; numai două au pornit de la fereastra celebrului depozit de cărți; și nici unul dintre cei ce au tras nu era Lee Harvey Oswald.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

INIȚIATIVA DANEZĂ

Într-o formulare, pe care am numi-o lapidară, agenț «France Presse» difuza nu demult știrea că Parlamentul danez a luat o inițiativă menită să avanseze pregătirea conferinței general-europene consacrate problemei securității. În ce constă acest nou pas pe calea spre întîlnirea care chema Apelul de la Budapesta al statelor participante la Tratatul de la Varșovia? Prezidiul Parlamentului din Danemarca, de acord cu toate partidele politice daneze, hotărît să invite la Copenhaga parlamentari din patru țări răsăritene — România, Ungaria, Iugoslavia și Bulgaria, și din cinci țări occidentale — Austria, Olanda, Belgia, Suedia și Finlanda, pentru a discuta perspectivele unei asemenea conferințe. Invitația, care potrivit aceleiași surse a și fost trimisă, întrebă pur și simplu țările interesate dacă acceptă, în esență, principiul unei întîlniri la Copenhaga. Iar în cazul unui răspuns afirmativ va urma imediat o invitație definitivă în care se va preciza data întîlnirii. În opinia organizatorilor inițiativa are toate șansele de reușită, întrucît rezultatele unor sondaje anterioare s-au dovedit pozitive. Ideea reuniunii aparține șefului Partidului Social-Democrat danez, Jens Otto Krag, fost prim-ministru, acum aflat în opoziție.

Așadar, după ecoul pozitiv pe care Apelul de la Budapesta l-a avut în numeroase cercuri politice ale continentului nostru și după oferta Finlandei de a fi țara-gazdă a conferinței statelor europene, iată, în inițiativa daneză, încă un pas concret în direcția realizării unei întîlniri a tuturor statelor mult frămîntatului nostru continent. Fapt mai mult decît notabil în cadrul procesului de normalizare a raporturilor interstatuale, de slăbire a încordării și de instaurare în Europa a unui climat de destindere, pace, bună vecinătate. De bun augur, se poate spune fără rezerve, întrucît orice inițiativă, orice nou pas pe drumul către înfăptuirea securității se cuvine salutat. Europa a sîngerat prea mult de pe urma conflictelor armate care i-au sfîrtecat de două ori într-o jumătate de secol trupul, pentru ca noțiunea război să nu trezească fiori, pentru ca în cugetul fiecărui om cînstit să nu aibă ecou eforturile îndreptate spre împlinirea năzuinței unanime de pace a tuturor popoarelor de pe continent, și din restul lumii. Este notoriu faptul — dureros fapt — că de două ori într-o jumătate de veac războaiele aprinse de patimi europene s-au întins ca pecinginea pe trupul întregului glob, devenind flageluri mondiale.

Poporul nostru vibrează la orice nou efort de pace în Europa, și nu este nevoie să mai explicăm de ce. Țara noastră își aduce o nobilă contribuție la cauza păcii în Europa, la cauza păcii generale, a milita pentru pace fiindu-i României o veche și statornică vocație. Vocație pe care și-o împlinește la Națiunile Unite, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva, în alte organisme internaționale și în reuniuni la nivel înalt, prin tot ceea ce realizează, prin contactele directe, bilaterale, în continuă extindere, cu alte state, indiferent de orînduirea lor social-politică. O conferință general europeană a statelor, avînd ca fundamental obiectiv securitatea, este o idee pentru care politica externă română militează cu fervoare, în viziunea română această conferință urmînd să reunească toate statele continentului, mari sau mici, dar participante cu drepturi egale. O conferință a statelor, rezultat al înțelegerii dintre state, iar nu al tratatelor de la bloc la bloc.

Inițiativa daneză, atît cît ne este cunoscută, se înscrie, cu o notă proprie, pe aceste coordonate.

telex

BELGRAD

● O sumă echivalentă cu 3 milioane dolari a fost alocată prospec-tării unor zăcăminte petrolifere, presupuse a fi foarte bogate, în Marea Adriatică, la circa 45 km în largul coastei iugoslave.

BERNA

● Pentru a limita «invazia imigranților», deputatul J. Schwarzenbach propune reducerea la 10% a numărului muncitorilor străini în fiecare canton, deci expulzarea a 300 000 din cei 940 000 imigranți din Elveția.

GLASGOW

● Învinuind politica guvernului laburist de creșterea șomajului, rezoluția Conferinței sindicatelor din Scoția cere reducerea cheltuielilor militare, naționalizarea marilor monopoluri, creșterea alocațiilor în scopuri sociale.

PARIS

● «Turismul tehnic» — nouă formă de odihnă activă — cîștigă teren. În 1969, 7 milioane de persoane au vizitat unități științifice și tehnice franceze, 3 milioane — diverse întreprinderi industriale.

TOKYO

● 507 milioane dolari au cîștigat anul trecut firmele japoneze de pe urma așa-numitelor «afaceri speciale» cu Pentagonul — vânzări de armament și muniții produse în uzinele japoneze.

ROMA

● Un recent proiect de lege preconizează investiții de 500 miliarde de lire în sudul Italiei, pentru a-i asigura o dezvoltare care să pună capăt emigrării.

CARACAS

● Potrivit unor date oficiale, în Venezuela circa 1 milion de copii n-au posibilitatea de a frecventa școlile. În universități nu intră decît 8% din totalul tinerilor.

HAGA

● În decurs de 5 secole și jumătate în Olanda au fost smulse apelor circa 625 000 ha. Recentul plan «Delta» prevede cucerirea, pînă în 1978, a încă 220 000 ha.

SEUL

● Poliția Coreei de Sud are 50 000 angajați, plus aproape 400 000 informatori. După cum s-a calculat, cîte un agent la fiecare 15 muncitori.

Nicolae LUPU

ERFURT-KASSEL

De la Erfurt, în Republica Democrată Germană, pînă la Kassel, în Republica Federală a Germaniei, în linie dreaptă, este o distanță terestră de aproximativ 110 kilometri. În timp — și ne referim aici la dimensiunea cronologică — două luni despart prima de a doua întâlnire la nivel înalt între reprezentanții celor două state germane. Din punct de vedere politic însă, cele două puncte urbane de pe harta Europei marchează utilitatea și necesitatea parcurgerii hotărîte a distanței care separă practicile încordării internaționale de cele ale dialogului direct între factorii de răspundere ai statelor europene, indiferent de sistem social. Procesul inaugurat la Erfurt, la 19 martie, urmează a fi continuat la Kassel, la 21 mai. Evident, problemele angajate în discuție sînt de o complexitate deosebită și nu se pot aștepta soluții rapide și ușoare. Esențial este însă că dialogul a început, că se discută în spiritul coexistenței pașnice. De altfel, însuși felul cum a evoluat situația în Europa în această perioadă subliniază că metoda tratativelor, chiar dacă soluțiile nu apar imediat, își pune pecetea asupra relațiilor interstatale. Și acest lucru a devenit și mai pregnant prin contrastul creat de consecințele încercărilor de a recurge la alte metode în diferite regiuni ale lumii, cum este, de pildă, folosirea forței împotriva poporului vietnamez. În sprijinul acestei constatări cităm concluzia comentatorului agenției «France Presse», Michel Leleu, care arată: «Provocînd dezorientare în rîndurile celor mai fideli aliați europeni ai Statelor Unite... intervenția militară americană în Cambodgia ar putea, după părerea a numeroși observatori, să întărească tabăra partizanilor unei conferințe a securității europene și unei normalizări negociate în raporturile dintre Europa de vest și de est». Comentatorul francez arată că tocmai ușurința cu care se recurge la forța de către partea americană în problema vietnameză este de natură să îngrijoreze și totodată să încurajeze factorii responsabili europeni, să caute soluții europene situațiilor care pot genera certuri sau conflicte». Așadar, evoluția situației internaționale în ansamblul său este de natură să demonstreze urgența încetățenirii în Europa — și în lumea întreagă — a metodelor care exclud forța, promovează căutarea intereselor și soluțiilor comune. Relatările oficiale arată că pregătirile tehnice ale reuniunii de la Kassel se desfășoară «fără nici o dificultate», adoptîndu-se soluții de protocol asemănătoare cu cele folosite la Erfurt. În ce privește spiritul tratativelor, ministrul de externe al Republicii Democratice Germane, Otto Winzer, a declarat că «securitatea europeană și colaborarea prietenească dintre țările europene fac parte din problemele cele mai importante ale păcii în întreaga lume» și că R.D.G. «se îndreaptă spre Kassel cu cele mai bune intenții». Într-un interviu acordat postului de radio «Deutschlandfunk», ministrul vest-german Egon Franke a declarat că «la Kassel guvernul federal nu se va sustrage nici unei teme de discuție». În diferite ziare s-au publicat relatări privind intenția de a da un caracter de lucru acestor contacte, de a le continua și a le însoți de înființarea unor comisii comune care să discute posibilitățile în vederea unui număr de acorduri. Este de sperat că pe această cale se va ajunge la normalizarea relațiilor dintre cele două state germane. la recunoașterea realităților europene, la asigurarea participării cu drepturi egale la viața politică a continentului, a celor două state germane.

Ilie ȘERBĂNESCU

„BRAIN-DRAIN“ — SCHIMBARE DE SENS

Începînd de prin deceniul al VII-lea al acestui secol, în Europa occidentală începea să se vorbească din ce în ce mai insistent de implicațiile unui fenomen ce producea o deosebită îngrijorare. Era vorba despre ceea ce englezii au denumit sugestiv «brain-drain» (fuga creierelor) — «exodul de inteligență» către S.U.A. Îngrijorarea produsă în țările vest-europene de accentuarea fenomenului «brain-drain» era mai mult decît justificată. Pentru pregătirea acestor cadre științifice se făcuseră eforturi umane și financiare imense, iar «capitalul pe termen lung», reprezentat de inventivitatea și aportul lor, aproape scăpa estimațiilor cifrice. În schimb, S.U.A. beneficiau de acest considerabil aport fără a cheltui, practic, nimic într-un asemenea scop. Lordul Bowden, de pildă, luînd în considerare valoarea deosebită a contribuției în muncă și idei a unui doctor în științe pregătit în Marea Britanie, arăta că, astfel, «de voie, de nevoie noi contribuim într-o măsură mult mai importantă la dezvoltarea industriei americane decît a celei a tuturor țărilor în curs de dezvoltare».

Dar iată că în ultimii doi-trei ani anumite mutații au avut loc, în urma cărora unii observatori ai fenomenului «brain-drain» și-au pus întrebarea dacă nu cumva va fi înregistrat un recul și chiar o schimbare de sens a acestuia. Sub presiunea cercurilor oficiale vest-europene, autoritățile americane au fost determinate să adopte, încă în anii trecuți, măsuri de creare a unor restricții în calea acestui exod, prin introducerea unor cote pe țări privind acordarea dreptului de imigrare în S.U.A. din țările vest-europene. În prezent însă alții sînt factorii luați, în primul rînd, în considerare. În acest sens sînt menționate, de pildă, reducerile programelor aerospațiale americane (în care fusese atrasă o parte importantă a competențelor vest-europene emigrate în S.U.A.). Industria aerospațială americană — în mare măsură ca urmare a reducerii cheltuielilor guvernamentale pentru combaterea inflației — arată ca un «kaisberg», comenta revista britanică «The Economist». S-a ajuns la situația în care «atunci cînd o firmă cucerește o comandă, celelalte rămîn fără scaun». Și pentru ca tabu-ul profiturilor să nu fie atins, aceste companii au recurs la restrîngeri de personal. Iar datele reducerii programelor spațiale propriu-zise sînt edificatoare: bugetul spațial pe 1971 a fost fixat la 3,1 miliarde dolari, față de cel de peste 5 miliarde în anii 1966 și 1967; paralel, personalul ocupat în cadrul acestor programe cunoaște același curs — 144 000 în 1971 de la 400 000 în 1966 (reducerile afectînd și numeroși specialiști, dintre care mulți vest-europeni). Dar și mai important este considerat un alt fapt. Recent, corespondentul din S.U.A. al ziarului britanic «The Times» dezvăluia că însuși «modul de viață american» este răspunzător de profilarea unei schimbări de sens a «scurgerii creierelor», semnificativ fiind că această tendință se manifestă, în special, în rîndurile tinerilor. «O parte însemnată a tinerilor oameni de știință și cercetători britanici emigrați în S.U.A. doresc, în prezent, să se întoarcă acasă, cel mai important factor fiind faptul că în ultimii trei ani modul de viață în orașele americane s-a deteriorat puternic și numărul crimelor a crescut». De asemenea, «mulți cred că au o obligație morală de a se întoarce».

Uciderea de către membrii gărzii naționale a patru studenți — doi băieți și două fete — ai Universității Kent, din Ohio, S.U.A. (în fotografia de sus unul dintre cei uciși este înconjurat de colegi care strigă: «Ăsasini!») a amplificat valul protestatar care a cuprins universitățile americane împotriva politicii de intervenție a S.U.A. în Indochina. În fotografia de jos cei patru uciși (de la stînga la dreapta): Jeffrey G. Miller (20 ani), Allison Krause (19 ani), Sandy Lee Scheuer (20 ani) și William K. Schroeder (20 ani).

„CÎNTĂREȚUL TRIST“ DIN SAIGON

Corespondență specială de la Corneliu VLAD

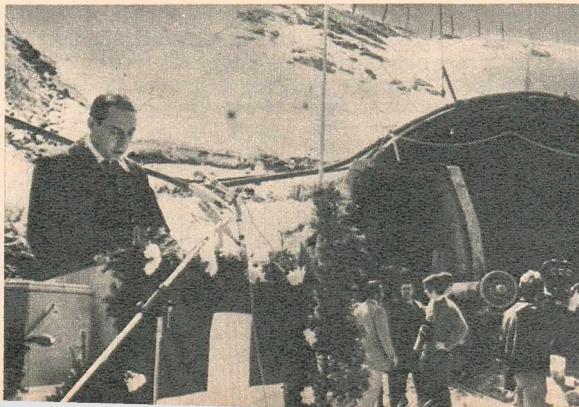
Numele lui Mien Duc Thang — un tînăr student al Universității budiste Van Hanh din Saigon — devenise foarte popular în acești ani în rîndurile studențimii și cercurilor intelectuale din capitala sud-vietnameză și din orașul universitar Da Lat. Asemenea americanilor Bob Dylan sau Joan Baez, care în cîntecele lor iau poziție clară împotriva angajării tinerilor din S.U.A. în războiul din Vietnam, Mien Duc Thang, «cîntărețul trist», cum i s-a spus, a dobîndit în scurt timp o largă audiență prin producțiile sale care abordează aceeași temă a războiului din Vietnam, din punctul de vedere al patriotismului sud-vietnamez.

«Pămîntul meu natal are multe morminte/ Pămîntul meu natal are multe baruri/ Pămîntul meu natal nu mai are prieteni și e tot mai urît/ Țara mea e plină de bombe/ Este țara mașinilor blindate/ A cizmelor de război/ Sărmană țară războinică/ Pămînt natal îndurerat» — sună versurile unuia din cele mai cunoscute cîntece ale lui Mien Duc Thang, în care autorul invocă Vietnamul de sud al acestor ani.

Asociația generală a studenților din Saigon a reușit, la capătul unei odisei pe cît de costisitoare, pe atît de primejdioasă, să reunească într-o plachetă intitulată «Cîntecele cîmpilor pustiite» zece din compozițiile lui Mien Duc Thang. «Cîntecele mele — scrie autorul în introducerea volumului — sînt un strigăt de alarmă al acestei triste generații de tineri. Ele sînt cîntecele pămînturilor noastre pustiite...» Cele cinci sute de exemplare ale volumului au fost apreciate de regimul saigonez drept «un act de subminare a moralei publice și o insultă adusă forțelor armate». Acesta a fost, de altfel, și motivul pentru care «cîntărețul trist» a fost adus în fața unui tribunal militar. La capătul unui simulacru de proces — desfășurat în secret — Mien Duc Thang a fost condamnat la cinci ani închisoare. «În infernul în care-și ține artiștii — notează un corespondent din Saigon, care a preferat să-și mențină numele în anonim — guvernul sud-vietnamez pășeste prin întuneric ca o namilă înarmată cu o măciucă ce se abate orbește asupra victimelor». Una dintre acestea este «cîntărețul trist» Mien Duc Thang, care plătește cu libertatea patriotismul și setea de pace.

O primire entuziastă au făcut supporterii londonezi echipei Chelsea care a cucerit Cupa Angliei la fotbal.

În prezența președintelui Confederației Elvețiene, Hans Peter Tschudi, au fost inaugurate la Goeschen lucrările celui mai lung tunel rutier din lume — 16,3 km — prin Muntele St. Gothard.

BUDAPESTA

LA ORA TIRGULUI INTERNAȚIONAL

Peste câteva zile își redeschide porțile tradiționalul Tîrg internațional de la Budapesta. Organizatorii, aflați în toiul ultimelor pregătiri, își propun să confere ediției din această primăvară o amploare deosebită și o amprentă festivă, dat fiind că ea coincide cu anul jubiliar — împlinirea unui sfert de veac de la eliberarea Ungariei de sub jugul fascist.

De la prima expoziție ungară, organizată în 1842, pe colinele ce domină trecerea Dunării prin Budapesta, pînă la ediția 1970 a tîrgului, economia Ungariei a parcurs diferite etape în dezvoltarea ei. Fără îndoială cea mai importantă și hotărîtoare este aceea cuprinsă în ultimul pătrar de veac și reprezentînd anii construcției socialiste. Orașul-gazdă al tîrgului, transformat și el în pas cu progresele economiei naționale ungare, cunoaște, în aceste zile premergătoare evenimentului, o puternică animație în toate sectoarele economice și comerciale.

33 de țări și-au anunțat participarea la tîrg. Opt dintre țările socialiste vor fi reprezentate aici printr-un număr de 138 întreprinderi de comerț exterior. Ele vor expune pe o suprafață totală de 20 000 mp. Țărilor capitaliste și celor în curs de dezvoltare li s-a rezervat un spațiu de expoziție reprezentînd 36 000 mp.

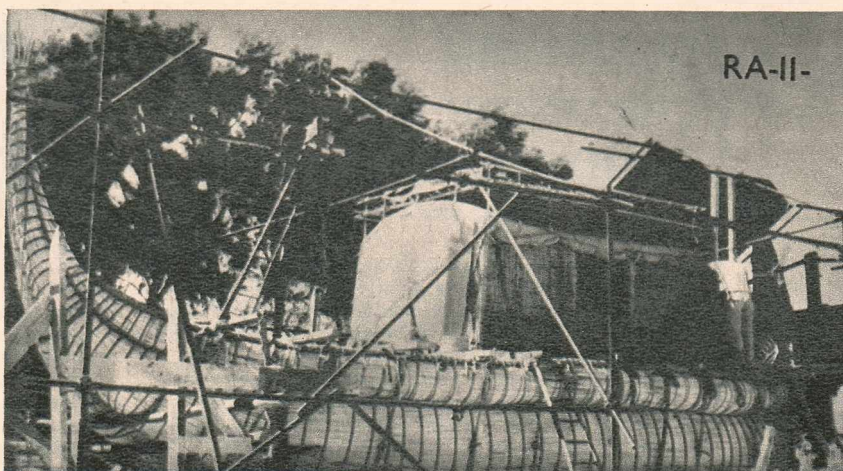
O importanță specială acordă organizatorii faptului că, pentru a doua oară consecutiv, va fi reprezentată la tîrg și Organizația pentru Dezvoltare și Industrie a Națiunilor Unite (U.N.I.D.O.).

Intrate în tradiția acestei confruntări largi de produse industriale din zeci de țări, așa-numitele Zile profesionale sînt menite să prilejuiască interesante dezbateri, cu participarea specialiștilor din diferite ramuri industriale. Printre ei vor fi prezenți experți în domenii ca: electronica, mecanica de precizie, teletehnica, mecanografia etc.

Marea varietate de produse industriale va oferi multiple posibilități de contacte comerciale directe și fructuoase pentru fiecare dintre parteneri.

De unde la tîrgurile budapestane de acum un veac numărul vizitatorilor nu depășea 10 000-15 000, la actuala ediție a Tîrgului internațional se scontează — după cum declară organizatorii — pe un milion de vizitatori. Numai numărul specialiștilor invitați la Zilele profesionale se ridică la 20 000.

B. DIC

Întă noua ambarcație confecționată din papirus — «Ra II» — la bordul căreia celebrul navigator norvegian Thor Heyerdal va încerca să ducă la bun sfîrșit traversarea Atlanticului — pe care în urmă cu un an a început-o cu «Ra I» dar a trebuit s-o abandoneze. Startul — din portul marocan Safi; echipajul va cuprinde șapte din cei opt membri ai expediției eșuate «Ra I», plus un navigator marocan care îl înlocuiește pe reprezentantul Ciadului. Deci: comandantul + șapte «veterani» + un debutant! Succes!

«Ofensiva de primăvară» a cuprins în acest an în Japonia aproximativ un milion de muncitori. Fotografia înfățișează un aspect de la uzinele din Fujiya unde 10 000 muncitori au declarat o grevă de două ore și jumătate, demonstrînd în acest timp pentru majorarea salariilor, asigurări în cazuri de accidente de muncă etc.

Datorită grevei de 4 zile a muncitorilor de la salubritate din Roma, sau, mai exact, datorită celor care au refuzat să le discute cinstit revendicările, pe străzile capitalei italiene s-au adunat mormane întregi de gunoaie.

VARSOVIA

CHIMIA '70

Correspondență specială de la I. DUMITRAȘCU

1970 este pentru chimia poloneză un an important. Sînt prevăzute spre a fi date în exploatare în acest an, parțial sau integral, no secții de producție la obiective chimice cum ar fi cele din Police, Gorzow, Wielkopolski Jezioro, Torun, Tarnow, Plock, Oswiecim sau Wloclawek, sporind în acest fel capacitatea de producție a industriei chimice. Ponderele acestei ramuri în producția industrială globală a Poloniei a înregistrat de altfel un salt important în ultimii 10 ani — de la 6,7 la sută în 1960, la 11,5 la sută în 1970.

Zăcămintele bogate de cărbuni, gaz metan, sulf, sare sau cupru asigură Poloniei o serioasă bază în vederea dezvoltării în continuare a industriei sale chimice. Combinatul de la Pulawy — căruia nu peste mult timp i se vor adăuga cele de la Wloclawek și Police — va concentra producția de îngrășăminte artificiale. În prima zi a lunii martie, la Police — lângă Szczecin — s-a încheiat construcția și montajul uzinei de îngrășăminte fosfatice. Pentru început, combinatul va furniza agriculturii 110 000 tone de acid fosforic și aceeași cantitate de îngrășăminte azotoase și fosfatice. La sfîrșitul viitorului cincinal, «combinatul recoltelor» — cum i se mai spune colosului de la Police — va da agriculturii, anual, 440 000 tone îngrășăminte complexe. Tot atunci, combinatul de la Pulawy va realiza o producție de 705 000 tone de îngrășăminte azotoase. Producția de fibre sintetice și mase plastice înregistrează în acest an creșteri importante; producția de acid sulfuric va spori cu 26,5 la sută față de anul trecut. Industria farmaceutică va lansa pe piață 15 noi produse și 28 de sortimente noi. Combinatul petrochimic și rafinării de la Plock dau în prezent o zecime din producția de bază a ramurii chimiei și, totodată, 20 la sută din valoarea producției industriale globale a voievodatului Varșovia. Peste jumătate din cheltuielile de investiție pe acest an sînt dirijate, în sectorul chimiei, spre producția de îngrășăminte artificiale, antidăunători, fibre chimice și mase plastice, cauciuc și materii prime chimice.

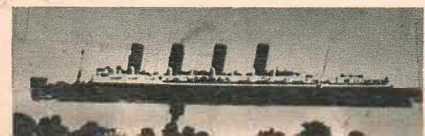

arhivă-foto

PE URMELE „LUSITANIEI”

«Lusitania» era, în 1907 cînd a fost lansat, cel mai luxos și mai rapid pachetbot din lume. Aparținea companiei engleze «Cunard» și deservea linia Liverpool-New York. Gabarite și performanțe: 239 metri lungime, 27 lățime și 18 înălțime; 23 000 de tone; timp de traversare a Atlanticului — 5 zile și 4 ore. La 4 mai 1915 a plecat în ultima sa cursă, de la New York spre Anglia. Transporta 2 160 de persoane. Fiind un vas comercial, nu era înarmat. Cu toate acestea a fost atacat și torpilat de submarinul german U-20. Au pierit în naufragiu 1 198 de persoane. Un englez — John Light — a cumpărat de la guvernul britanic dreptul de exploatare a epavei «Lusitaniei», în care speră să găsească nu numai materiale recuperabile (cel puțin 100 de tone de cupru), ci și seifurile cu bare de aur expediate de la New York pentru o mare bancă din Londra.

Ion MUNTEANU

INDISPENSABILA VENETIE

Vreau să abordez azi o problemă, zice-se foarte delicată, sperînd că — luîndu-se cunoștință de ea — nimeni nu mă va acuza că n-am dus ideea pînă în pinzele albe. De altfel, nu e bine să cauți mereu pinzele albe și în cazul nostru nici nu e vorba de pinză. E vorba de ceea ce în buna noastră rostire se cheamă izmene. Acest produs de mult nu se mai fabrică numai din pinză, ci din nailon și alte finețuri. Să recunoaștem că rar ne gîndim la acest obiect atît de apropiat — poate mai aproape de corp decît cămașa — decît cu atîta îndreptățire oamenii evoluți îl socotesc și îl și numesc indispensabil. Or, constat că prin revistele lumii, pagini mari de reclamă — cu poze și text abundent — sînt consacrate izmanei sau cum i se mai spune în Occident și mai pe scurt — slipului. Apar bărbați puternici, cu trup de Adonis, goi pînă la briu, purtînd un sumar veșmînt alb, dar forța lor stă de data asta în text. Se bat cap în cap două firme, două forme, două calități, două substanțe, două realități: Mariner și Everyday.

Mariner zice așa: «S-a sfîrșit cu bărbații

cronica de trei secunde

care nu îndrăzneau să se arate în slip de față cu soția și copiii lor. Acum ei au un Mariner și se simt bine. Întii, fiindcă Mariner este croit foarte tînereste: pe talie joasă. Pe urmă, fiindcă Mariner are eleganța de a fi tivit cu un cordon de culoare închisă care schimbă totul. În sfîrșit, fiindcă Mariner a dus rafinamentul la maximum, creînd un T tăiat foarte aproape de corp. FEMEILE ZIC MERCI PENTRU MARINER...»

Everyday e mult mai liric: «Ah, frumoasele timpuri ale călătoriei de nuntă, cînd soțul a-voastră se mai străduia să arate bine numai pentru d-voastră. Dar în loc să visați la trecut, faceți ceva în prezent. De pildă, dacă soțul a luat obiceiul să poarte o rufărie de corp urîtă, începeți prin a-i cumpăra Everyday. Everyday e făcut anume pentru a da farmec soților... Dacă-i veți oferi chiar azi Everyday — nu ați pierdut încă șansa de a revedea într-o bună zi porumbelii din piața San Marco. EVERYDAY — RUFĂRIA CARE TREZEȘTE DORINȚA DE A REVEDEA VENETIA...»

Am un spirit dialectic — educat îndelungat, credeți-mă — știu că dialectica e «știința despre legături», am și o viziune materialistă,

de loc vulgară, dar recunosc că multe din asociațiile de idei ale acestor texte îmi scapă. Mă voi duce la psihologi, la sociologi, după aceea la filozofi și voi ajunge — fără îndoială — și la structuraliști atoateștiutori, care mă vor lămurii deplin de ce — ca o pildă — o izmană poate da farmec unui bărbat sau cum e posibil ca un cordon de culoare închisă să schimbe chiar totul; căci trebuie să fie o legătură între Venetia și un slip în această lume în care multe popoare sînt dominate de grija să nu le cadă, într-o bună zi, pantalonii. Pînă atunci constat, în primul rînd, că reclamele acestea pentru rufărie bărbătească sînt adresate direct femeilor, ceea ce — oricît am fi de ironici — nu poate să nu ne pună pe gînduri. Sînt domenii în care ironia nu are ce căuta, și am impresia că un asemenea domeniu e cel al izmenelor. În al doilea rînd... — dar am declarat de la bun început că nu voi merge pînă în pinzele albe și trec peste al doilea rînd. În al treilea rînd observ că m-a apucat o poftă nebună să studiez, în sfîrșit, «Critica rațiunii pure» de Immanuel Kant. Mai mult: mi se pare indispensabilă).

Radu COSAȘU

FLACĂRA-ALBUM

JANE FONDA este nu numai o actriță de real talent, o vedetă consacrată, ci și o artistă binecunoscută pentru convingerile ei progresiste, susținute prin fapte: de curind a participat, curajoasă, la acțiunile de protest ale indienilor americani.

